

ATHENS voice

30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2025

ΤΕΥΧΟΣ 944

210 Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

WWW.ATHENSVOICE.GR

FREE PRESS ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ

100 ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Αυτή είναι η ιστορία του

Της Έλενας Ντάκουλα

Η Ελευθερία Αρβανιτάκη
σε πρώτο πρόσωπο

Του Μπάμπη Καλογιάννη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Οι πιο νόστιμες
ξένες κουζίνες
της πόλης

A.V. Team

#xarisesena

Μαρία
Υπάλληλος
Καταστήματος

**Μαζί μας νιώθεις ασφάλεια
και κάνεις σχέδια για το μέλλον σου.**

Γι' αυτό είμαστε Top Employer για 9η συνεχόμενη χρονιά.

Στη Lidl Ελλάς είμαστε περήφανοι για τους ανθρώπους μας. Τους καταλαβαίνουμε, τους στηρίζουμε και τους βοηθάμε να πετυχαίνουν τους στόχους τους και να πραγματοποιούν τα όνειρά τους!

Όλα όσα είμαστε, χάρη σε σένα.
team.lidl.gr

Ιάσων Τριανταφυλλίδης: Καρδιά σαν τριαντάφυλλο

Πίνω καφέδες συνέχεια από το πρωί και σκέφτομαι τον Ιάσωνα. Σκέφτομαι τη φιλία μας, την παρέα μας, τα αστεία χορευτικά του, τις απίστευτες πληροφορίες που ήξερε. Θυμάμαι ξανά τα απίθανα ντυσίματα, τα πάρτι, τα γέλια, τις φάρσες που κάναμε.

Και με πιάνει μια μελαγχολία, γιατί βλέπω να φεύγουν από τη ζωή οι άνθρωποι που θα έπρεπε κανονικά να ζήσουν και να πουν και δυο κουβέντες για μας τους μεγαλύτερους όταν θα φύγουμε...

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΥΡΙΑΝΟΥ

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης με τον Γιώργο Παυριανό σε επεισόδιο της σειράς «Τρεις χάρτες»

Ήταν το 1979, όταν ξεκίνησε να μεταδίδεται το «Τρίτο στεφάνι» του Κώστα Ταχτοσή από το Τρίτο Πρόγραμμα του Μάνου Χατζιδάκι σαν ραδιοφωνικό σίριαλ. Καθημερινά επεισόδια 15 λεπτών, με πρωταγωνίστριες τη Ρένα Βλαχοπούλου και τη Σμάρω Στεφανίδου. Αν θυμάμαι καλά, μεταδιδόταν από τις 9:45 μέχρι τις 10. Είχα κάνει τη διασκευή και τη σκηνοθεσία. Συνήθως ηχογραφούσαμε σε μία μέρα τα επεισόδια όλης της εβδομάδας. Ένα απόγευμα, βγαίνοντας από το στούντιο, βλέπω να έρχεται προς το μέρος μου ένα παιδί 15-16 χρονών. Μουτράκι πανέξυπνο, μάτια που τα γούρλωνε όταν ήθελε να τραβήξει το ενδιαφέρον και στόμα που μιλούσε ακατάπαυστα με ένα χαρακτηριστικό ρω. «Γεια σας», μου λέει, «ονομάζομαι Ιάσων Τριανταφυλλίδης και είμαι μαθητής. Συγχαρητήρια για την εκπομπή, την ακούω κάθε μέρα!» «Μα αφού είσαι μαθητής, πώς την ακούς στις 10 το πρωί; Δεν έχετε μάθημα;» «Παίρνω μαζί μου στο σχολείο ένα τρανζιστοράκι και, όταν φτάσει η ώρα 9:40, ζητάω άδεια, πάω στην τουαλέτα και το ακούω εκεί! Δυστυχώς όμως, ένας καθηγητής με έπιασε στα πράσα και μου έδωσε πενταήμερη αποβολή». «Πω πω! Αισθάνομαι άσχημα που το «Τρίτο στεφάνι» έγινε η αιτία να πάρεις αποβολή. Ο Ταχτοής, βέβαια, θα ένιωθε υπερήφανος». «Τον γνώρισα και μου υπέγραψε ένα βιβλίο του. Θέλω τώρα να με βοηθήσετε να συναντήσω τον Χατζιδάκι, να μου υπογράψει τους δίσκους του. Είναι στο γραφείο του;» «Οχι, αλλά μπορούμε να πάμε ένα βράδυ στον Μαγεμένο Αυλό να σου τους υπογράψει». Πράγματι, πήγαμε ένα βράδυ και ο Χατζιδάκις, που τον άκουσε να μιλάει με το ρω, του έγραψε στην αφιέρωση: «Στον Ιάσωνα, που μιλάμε την ίδια γλώσσα!»

Γίναμε φίλοι κολλητοί και, μαζί με τον αγαπημένο μας φίλο Γιώργο Σκληρό, τηλεφωνιόμασταν κάθε μέρα και βγαίναμε κάθε βράδυ σε παραστάσεις, σε μπαρ, σε σπίτια φίλων. Ήταν αξιαγάπητος, είχε φοβερό χιούμορ, ήταν φοβερά ενημερωμένος για όλα. «Πόσα εισιτήρια έκοψε η Αλίκη στη «Μανταλένα»;» τον ρωτούσαμε για να τον τεστάρουμε. Κι αυτός, από μνήμης, χωρίς Google και Internet, απαντούσε αμέσως: «192.378 στην Αθήνα και στον Πειραιά!» Σιγά σιγά έγινε φίλος με όλους. Του βγάλαμε και παρατσούκλι, ο Ιάσων έγινε «Γιαζού!» Δεν του πολυάρεσε – ενώ τον έ-

βλεπε να κάνει τρέλες και μιμήσεις, μπορεί κατά βάθος να μην ήταν συντηρητικός, σίγουρα όμως δεν του άρεσε να αυτοσαρκάζεται. Ένας από τους λόγους ίσως να ήταν ο χωρισμός των γονιών του. Στην κουτσή πια οικογένεια, με τη μητέρα του, Αγγελική, που όλοι τη λέγαμε Μπέμπα, ο Ιάσων έπρεπε να είναι και πατέρας και παιδί. Και μπορεί να μεγάλωνε, αλλά, πιο πολύ για χάρη της Μπέμπας, παρέμενε ένα άτακτο παιδί.

«Θέλω να μου γνωρίσεις τον Γιώργο Μαρίνο», μου λέει μια μέρα. «Θέλω να του πάρω συνέντευξη». Ρωτάω τον Μαρίνο: «Αγάπη μου, ας έρθει, αλλά συνέντευξη δεν δίνω. Τι σόι άνθρωπος είναι;» «Ο δαίμονας της Τασμανίας!» «Κατάλαβα, καμιά τρελή θα είναι!» «Οχι, θα δεις, είναι φοβερό άτομο!»

Έτσι, ένα βράδυ, καταφθάνει ο Ιάσων με ένα τεράστιο κασετόφωνο και αρχίζει να μαγνητοφωνεί την παράσταση. Πάμε στο καμαρίνι του Μαρίνου. Μόλις ο Γιώργος τον βλέπει από κοντά, «Μωρή τι είν' τούτος; Εξωγήινος;» μου λέει με έκπληξη αλλά και θαυμασμό. Να μην τα πολυλογώ, και συνέντευξη του έδωσε και την «Κραυγή του τρόμου» τραγούδησε ειδικά για να τον ηχογραφήσει και την άδεια του έδωσε να έρχεται όποτε θέλει και να μαγνητοφωνεί τις παραστάσεις. «Πού είναι αυτές οι κασέτες, Ιάσωνα;» τον ρώτησα πολλά χρόνια αργότερα. «Τις είχα βάλει δίπλα στη σόμπα και λιώσανε, Παυγούλη!» Αυτό ήταν και το μειονέκτημά του. Είχε θησαυρούς στα χέρια του και δεν φρόντιζε να τους προστατεύει και να τους διαχειρίζεται. Χύμα στο κύμα!

Όλους τους είχε γνωρίσει, όλους τους είχε κάνει φίλους του, έμενε μόνο μία: Η Αλίκη Βουγιουκλάκη! Ο Ιάσων τη λάτρευε, έκανε πάρτι στο σπίτι του Γιώργου Σκληρού με θέμα «Αλίκη» κι έπρεπε να πάμε ντυμένοι Αλίκες! Στους τοίχους είχε κολλήσει αφίσες της, από το κασετόφωνο ακούγονταν μόνο τραγούδια της. Χόρευε με τις ώρες, κι αν σε διάλεγε για παρτενέρ, σε ξεβίδωνε, γιατί

είχε τρομερή μυϊκή δύναμη, και δεν σε άφηνε μέχρι να ξελυσσάξει!

Η ευκαιρία δόθηκε όταν έγραφα τους στίχους για το «Βίκτορ-Βικτόρια». Οι πρόβες είχαν αρχίσει και μια μέρα μου λέει η Αλίκη: «Θέλουμε να βάλουμε σε μια σκηνή γερμανικά εμβλήματα. Μήπως ξέρεις κανέναν που να έχει τέτοιους δίσκους;» «Βεβαίως και ξέρω!» της λέω, και το μυαλό μου πήγε αμέσως στον Ιάσωνα. Ακόμα και να μην είχε τους δίσκους, θα τους έβρισκε. Τους είχε. Τρεις δίσκους με εμβλήματα της ναζιστικής Γερμανίας. Δεν τόλμησα να του πω να μου τους δώσει για να τους πάω στην Αλίκη. «Θα τους πάω εγώ με τα χεγάκια μου!» μου δήλωσε αποφασιστικά. Κι έτσι, ένα βράδυ, στην οδό Σττισιχόρου, συνάντησε το ίνδαλμα της ζωής του. Της έδωσε τους δίσκους, καθίσαμε στο σαλόνι, η Αλίκη έκανε τα μαγιολίκια της, άρχισαν να συζητούν σαν παλιοί φίλοι. Αυτό ήταν κάτι που με εντυπωσίαζε στον Ιάσωνα. Δεν πά' να ήταν ο Χατζιδάκις, δεν πά' να ήταν η Αλίκη, ποτέ δεν τον είδα να έχει τρακ όταν τους συναντούσε για πρώτη φορά. Είχε μια περιέργη, δική του γοητεία και μια άνεση, που μάλλον προερχόταν από το γεγονός ότι ήξερε τα πάντα για αυτόν με τον οποίο μιλούσε.

Η ιστορία όμως με την Αλίκη έχει και συνέχεια. Όταν τέλειωσαν οι παραστάσεις του «Βίκτορ-Βικτόρια», ο Ιάσων ήθελε πίσω τους δίσκους. Με έπαιρνε συνέχεια τηλέφωνο να πάμε μαζί στην Αλίκη να τους πάρουμε. Του εξήγησα πως ότι μπαίνει στο σπίτι της Αλίκης δεν βγαίνει ποτέ! Επέμενε, πήρα τηλέφωνο την Αλίκη. «Μα εγώ νόμιζα πως μου τους έκανε δώρο! Και πού να τους βρω τώρα; Κάπου θα είναι στη δισκοθήκη», μου λέει ανόρεχτα. Όμως ο Ιάσων ήταν επίμονος, άλλο ένα στοιχείο του χαρακτήρα του. Και πες, πες, μια μέρα πήγε στη Σττισιχόρου με τον Βλάσση Μπονάτσο (εννοείται πως ήταν και αυτός φίλος του!), έψαξε όλη την τεράστια δισκοθήκη, βρήκε τους δίσκους, τους πήρε πίσω κι έκανε δώρο στην Αλίκη έναν σπάνιο δίσκο από μια παράστασή της, το «Καίσαρ και Κλεοπάτρα» με μουσική του Μάνου Χατζιδάκι. «Αυτό είναι δώρο για σένα, όχι τα γερμανικά εμβλήματα!» της είπε.

Σκόρπιες εικόνες έρχονται στο μυαλό μου. Ο Ιάσων να έχει σηκώσει στα χέρια του τη Ζωζώ Σαπουντζάκη και να τη στριφογυρίζει στον αέρα. Ο Ιάσων στα «Πρόσωπα» με τον Άρη Δαβαράκη και τον Γιώργο Σκληρό. Ο Ιάσων ντυμένος νατάκι σε πάρτι στο Εργοστάσιο. Τη Φρόσω Ράλλη να μας τηλεφωνεί για να παίξουμε σ' ένα επεισόδιο στις «Τρεις χάρτες». Βιβλία, εκπομπές στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση, δημοσιογραφία, κριτική θεάτρου και κινηματογράφου, όλα πρόλαβε να τα κάνει ο αγαπημένος μας Γιαζού! Και θα μείνει για πάντα στη μνήμη μας σαν ένα παιδί γενναιόδωρο, αεικίνητο, έξυπνο, επίμονο, που αγαπούσε αληθινά τους φίλους του κι είχε καρδιά σαν τριαντάφυλλο... **A**

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης με τη μητέρα του, Αγγελική

Αργά Όψεις της εταιρικής μελαγχολίας Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΛΕΑΝΘΗ **σια γκ**

Γραφεία της Αθήνας

Τη δεκαετία του 1930, ο Τζον Μείναρντ Κέινς προέβλεψε ότι στο τέλος του 20ού αιώνα και χάρη στην πρόοδο της τεχνολογίας οι άνθρωποι θα απελευθερώνονταν από το βάσανο της εργασίας και θα δούλευαν δεκαπέντε ώρες την εβδομάδα. Έπεσε, όμως, έξω. Είναι 2025 και οι περισσότεροι άνθρωποι δουλεύουν σαράντα και περισσότερες ώρες την εβδομάδα, σε κάποια σημεία του πλανήτη ακόμα και εβδομήντα. Τα γραφεία, χώρος-σύμβολο του προηγμένου καπιταλισμού, είναι χώροι στους οποίους πάρα πολλοί εργαζόμενοι περνούν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους, κι όμως σχεδόν κανένας δεν αναφέρεται σ' αυτά, είναι οι αφανείς πρωταγωνιστές της σύγχρονης ζωής.

Η τεχνολογία μάς διευκολύνει και μας ελευθερώνει χρόνο, όμως ταυτόχρονα αυξάνει τις δυνατότητες και τις επιθυμίες μας, οι οποίες, με τη σειρά τους, αυξάνουν τις ανάγκες για παραγωγή και υπηρεσίες. Είναι ένας σισύφειος κύκλος παραγωγής και

καταναλωτισμού. Ως εκ τούτου, οι άνθρωποι παραμένουν και θα παραμείνουν στα γραφεία.

Η καρδιά της κοινωνίας χτυπάει μέσα στους fluorescent υπερφωτισμένους διαδρόμους με ηχητικό φόντο τα δάχτυλα που πληκτρολογούν, τα zoom meetings, τους εκτυπωτές και τα τηλέφωνα που δεν σταματούν να χτυπάνε. 9-5, ίσως και 6 και 7. Μετά τα γραφεία αδειάζουν και θυμίζουν backrooms*. Περπατώντας στους δρόμους της Αθήνας λίγο πριν βραδιάσει, παρατηρώ από τα παράθυρα όσους δουλεύουν ακόμα.

Ένας άντρας βάζει το σακάκι του και φεύγοντας κλείνει το φως του ορόφου, αυτός ο μικρόκοσμος του γραφείου έχει μια θεατρικότητα και μια μελαγχολία.

Ίντερνετικός όρος με προέλευση τα βιντεοπαιχνίδια, όπου συνηθισμένοι χώροι όπως γραφεία, γκαράζ και εμπορικά κέντρα είναι τελείως έρημοι και μοιάζουν με τρομακτικούς λαβυρίνθους.

Σκανάρετε το QR code και δείτε το φιλμ του Δημήτρη Κλεάνθη «Late office. Views of corporate melancholy»

Κυβέρνηση: Συσπείρωση του δεξιού πυλώνα με στόχο την αυτοδυναμία

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Όταν έπειτα από 6 χρόνια διακυβέρνησης έχεις περισσότερες από 12 ποσοστιαίες μονάδες διαφορά από το δεύτερο ΠΑΣΟΚ, έχεις κάθε δικαίωμα να αισθάνεσαι ισχυρός. Όταν η υπερτοχή σου αποτυπώνεται και στο ερώτημα της καταλληλότητας για την πρωθυπουργία με τον Κ. Μητσοτάκη να βρίσκεται στην πρώτη θέση με 30% και τον Ν. Ανδρουλάκη στη 2η με 8%, ενώ ο Δ. Κουτσούμπας είναι τρίτος με 6%, ε, τότε έχεις κάθε δικαίωμα να την ψωνίσεις και να αισθάνεσαι πανίσχυρος. Ωστόσο η πολιτική ζωή έχει και τα απρόοπτα και, όπως λέει και ο σοφός λαός, ο Θεός σκάλες ανεβάζει και σκάλες κατεβάζει. Οπότε παίρνεις τα μέτρα σου για να έχεις και αύριο. Και οι επόμενες εκλογές είναι σε 2,5 χρόνια. Χρόνος αρκετός για να απογειωθείς, αλλά και για να προσγειωθείς ανώμαλα.

Το Μαξίμου είναι υποχρεωμένο να επιστρέψει στην εκλογική του βάση, που δεν είναι άλλη από τη Δεξιά. Την έλλογη, όχι την ψεκασμένη. Τα ποσοστά της Ελληνικής Λύσης και της Φωνής της Λογικής είναι ποσοστά που έχασε η ΝΔ κάνοντας κεντροδεξιά, φιλοευρωπαϊκή πολιτική. Αξιοποιώντας σε κυβερνητικές θέσεις επίλεκτα κεντροαριστερά στελέχη. Ψηφίζοντας τον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών, ακολουθώντας ήπια και σώφρονα πολιτική στα ελληνοτουρκικά, υποστηρίζοντας την Ουκρανία και το Ισραήλ, και γενικώς κρατώντας σαφείς αποστάσεις από τη σκληρή ευρωπαϊκή δεξιά, αλλά και από την εγχώρια φιλορωσική ακροδεξιά. Αυτό είναι το τίμημα μιας ισορροπημένης κεντροδεξιάς πολιτικής, το οποίο έκανε τη ΝΔ του Μητσοτάκη ελκυστική και σ' ένα κομμάτι της κεντροαριστεράς που τρομοκρατήθηκε από τη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και δεν έχει καμία εμπιστοσύνη στο ΠΑΣΟΚ του Ν. Ανδρουλάκη. Και της έδωσε την αυτοδυναμία στις δύο τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις.

Έπειτα από 6 χρόνια διακυβέρνησης είναι λογικό να υπάρχει μια κάποια κόπωση στο πολιτικό ακροατήριο της ΝΔ. Και μια διάθεση αλλαγής στους ψηφοφόρους του κέντρου, που είναι εδώ και καιρό δυσαρεστημένοι λόγω της καθυστέρησης κάποιων μεταρρυθμίσεων, κυρίως στον τομέα του κράτους, της ακρίβειας και της δημόσιας εκπαίδευσης, και οι οποίοι θα είχαν ήδη εγκαταλείψει τον Κ. Μητσοτάκη αν πλειοψηφούσε η Άννα Διαμαντοπούλου στις εσωκομματικές εκλογές του ΠΑΣΟΚ. Όμως, μετά τη νίκη του Ν. Ανδρουλάκη, είναι φυσικό να περιμένουν να δουν πού πάει το πράγμα. Οι τελευταίες δηλώσεις στελεχών του ΠΑΣΟΚ για συνεργασία με την Αριστερά στην περίπτωση ελλείψεως κυβερνητικής αυτοδυναμίας τους συγκρατούν στο περιβάλλον της ΝΔ. Αλλά ως πότε;

Τούτων δοθέντων και τελείως λογικά, ο Κ. Μητσοτάκης έδωσε το σύνθημα πεντασυσπείρωσης της δεξιάς του βάζοντας. Με στόχο μια τρίτη αυτοδυναμία. Χωρίς την ιστορική βάση του κόμματος είναι μάταιο να προσδοκούν μεγάλα ποσοστά. Και μια πρώτη κίνηση ήταν φυσικά η επιλογή του Κ. Τασούλα για την προεδρία της Δημοκρατίας και του Ν. Κακλαμάνη για την προεδρία της Βουλής. Μια ήπια κίνηση, που δεν εξοργίζει το κεντρικό ακροατήριο, αλλά καθυσυχάζει το δεξιό. Κυρίως σε επίπεδο συμβολισμού. Αρνείται να εκκωχήσει την προεδρία στην κεντροαριστερά, δείχνει εμπιστοσύνη σε ένα παραδοσιακό δεξιό στέλεχος και υπογραμμίζει μια αμιγώς δεξιά τριπλέτα στην κεφαλή της χώρας. Μια κίνηση που δείχνει την κυριαρχία της κεντροδεξιάς όχι μόνο στο εκλογικό ακροατήριο αλλά και σε επίπεδο θεσμών. Είναι δείγμα πλεονεξίας; Μπορεί. Είναι σύνθημα συσπείρωσης της Δεξιάς; Το μόνο σίγουρο. Θα έχει αποτέλεσμα; Μένει να αποδειχτεί. Διότι οι αντίπαλοι δεν θα το αφήσουν αναπάντητο.

Αν ήταν η Α. Διαμαντοπούλου επικεφαλής του ΠΑΣΟΚ, υποθέτω ότι θα μπορούσε να φανταστεί μια μελλοντική συγκυβέρνηση. Η οποία ενδεχομένως να ήταν και δημιουργική. Αλλά με το σημερινό ΠΑΣΟΚ του Ν. Ανδρουλάκη είναι προφανές ότι είναι αδύνατο να συμπλεύσει. Η απέναντι πλευρά φρόντισε να το αποκλείσει αναφερόμενη σε συνεργασία με σύσσωμο τον αριστερό ανθώνα. Από την άλλη, το ίδιο δύσκολη έως αδύνατη είναι και η σύμπλευση με την ακροδεξιά. Να κάτσει δηλαδή στο ίδιο τραπέζι με τον Βελόπουλο και τη Λατινοπούλου. Να συζητήσει τι; Διότι, πέρα από την όποια διαφορά πολιτικών θέσεων, υπάρχει και ισχυρή ασυμβατότητα ιδιοσυγκρασιών, συγκρότησης, γνώσεων και οραμάτων.

Τι απομένει; Η επιστροφή στις μεταρρυθμίσεις, δηλαδή σε έργα που αφήνουν πραγματικό θετικό αποτύπωμα στην κοινωνία. Και συσπειρώνουν κάθε είδους ακροατήριο. Καλοί οι συμβολισμοί, αλλά δεν γεμίζουν το στομάχι ούτε κάνουν καλύτερη την καθημερινότητα. Ο κόσμος κάθε πολιτικής απόχρωσης περιμένει αποτελέσματα. Να δει αλλαγή, για παράδειγμα, στα ΤΕΠ όλων των νοσοκομείων της χώρας. Όχι μόνο στις εγκαταστάσεις, αλλά στη διαχείριση των περιστατικών και τη μείωση της ταλαιπωρίας που είναι το δύσκολο και μέχρι στιγμής άλυτο για τον «πλανήτη Ελλάδα». Και όχι μόνο στην Αθήνα, αλλά σε όλη την επικράτεια. Το πρόσφατο περιστατικό με το φαρμακείο του ΕΟΠΥΥ στη Λ. Αλεξάνδρας δεν είναι πρωτόγνωρο και θα έπρεπε να είχε λυθεί εδώ και χρόνια. Δεν είναι μεταρρύθμιση η οποία παρέμβαση έπειτα από ένα τυχαίο γεγονός που έγινε viral και άνοιξε το καπάκι μιας απαράδεκτης κατάστασης. Και ο πολίτης περιμένει να λυθεί χτες. Και, μεταξύ μας, δεν ελπίζει να λυθεί σύντομα, παρά την υπόσχεση του πρωθυπουργού.

Το πρόβλημα του πολίτη δεν είναι οι πολιτικοί συσχετισμοί και η διαιώνιση ενός κόμματος στην εξουσία, αλλά η βελτίωση του επιπέδου της ζωής του

Αυτό που περιμένουν οι πολίτες από την κυβέρνηση σήμερα είναι ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τις αλλαγές που έχει δρομολογήσει και

το ανάλογο χρονοδιάγραμμα για τα δύο χρόνια που της απομένουν. Σε όλους τους τομείς. Από τις επενδύσεις και την αγροτική οικονομία μέχρι την παιδεία και το περίφημο Εθνικό Απολυτήριο. Ακούσαμε διάφορα στην Έκθεση Θεσσαλονίκης, αλλά μετά τα χάσαμε. Ήταν πυροτεχνήματα εκείνα τα ωραία για τα θερμοκήπια που θα έλυσαν το ζήτημα της αγροτικής παραγωγής; Καλά τα ωνάκια σχολεία, καλό το IB στα πρότυπα και ακόμα καλύτερα τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Αλλά δεν αφορούν τους πολλούς. Και οι πολλοί έχουν πρόβλημα χοντρό με την αβελτηρία της δημόσιας εκπαίδευσης, που ακόμα λειτουργεί με προγράμματα σπουδών και σχολικά βιβλία του 2000.

Το γεγονός ότι η σχετική πλειοψηφία εμπιστεύεται ακόμα τον Κ. Μητσοτάκη και την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δεν σημαίνει ότι θα τον εμπιστευτεί για πάντα. Το γεγονός ότι η αριστερή αντιπολίτευση βάζει τα χεράκια της και βγάζει τα ματάκια της δεν σημαίνει ότι θα το κάνει στο διπνεκές. Το γεγονός ότι σήμερα η ακροδεξιά αντιπολίτευση είναι κατακερματισμένη δεν σημαίνει ότι θα είναι και αύριο. Και, τέλος πάντων, το πρόβλημα του πολίτη δεν είναι οι πολιτικοί συσχετισμοί και η διαιώνιση ενός κόμματος στην εξουσία, αλλά η βελτίωση του επιπέδου της ζωής του. Η ευημερία και η ασφάλεια. Στην Ελλάδα δίνουμε ακόμα μεγάλη σημασία στις ταμπέλες Δεξιά και Αριστερά, όπως και στους πολυποίκιλους πολιτικούς συμβολισμούς. Αλλά η ζωή εκεί έξω είναι πιο σύνθετη. Και κυρίως πιο δύσκολη. Και κάθε κυβέρνηση έχει καθήκον να φροντίζει πρωτίστως για την ευημερία των πολιτών της χώρας που κυβερνά. Απέναντι λοιπόν σε όλα τα σχέδια και τις αιτιάσεις μία είναι απάντηση. Ότι ισχυρίζεται, αποδείξέ το. Ήρθε η ώρα να μπουν τα μαθηματικά στην πολιτική. **A**

DIRECTED BY DAVID LYNCH

ONASSIS STEGI **CINOBO**

ΜΙΚΡΗ ΣΚΗΝΗ & -1 ΤΗΣ ΣΤΕΓΗΣ

31.01-02.02.25

ΟΛΕΣ ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ & ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ 3 ΣΕΖΟΝ TWIN PEAKS

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΣΙΝΕΜΑ ONASSIS.ORG

NYXTEΣ ΠΡΕΜΙΕΡΑΣ

A vibrant butterfly conservatory with a large butterfly in the foreground and many others in the background. The conservatory is a large, circular structure with a metal mesh roof and walls, filled with lush green plants and colorful butterflies. The lighting is bright and colorful, creating a magical atmosphere. The text is overlaid on the image in white.

ΔΕΗ The Butterfly Trail

Μια μοναδική εμπειρία
τεχνολογίας και φαντασίας

Επαυξημένη πραγματικότητα και βιωσιμότητα συναντιούνται στο Σύνταγμα

Της ΧΑΡΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Τι παίζει στο Σύνταγμα;»

«Τι κρύβει αυτός ο μυστηριώδης θόλος;»

Συζητήσεις μεταξύ περαστικών στον δρόμο, στο μετρό, στα καφέ. Αποφασίσαμε να πάμε να δούμε από κοντά τι είναι αυτό για το οποίο όλοι αναρωτιούνται. Ο Γενάρης μάς έκανε πολύ γλυκό καιρό φέτος κι έτσι μια από αυτές τις μέρες επισκεφτήκαμε το «ΔΕΗ The Butterfly Trail», στην καρδιά της Αθήνας. Ήμασταν στο Σύνταγμα ακριβώς στις 14.00, όπως και πολλοί άλλοι επισκέπτες. Πήραμε τη θέση μας στην ουρά και περιμέναμε με ανυπομονησία. Πριν μπούμε μέσα, σκανάραμε στα κινητά μας το QR code στην είσοδο ώστε να κατεβάσουμε την AR εφαρμογή που θα μας βοηθούσε να αλληλεπιδράσουμε με τις πεταλούδες, κατά τη διάρκεια του θεάματος. Οι οθόνες μας έγραψαν «Καλώς ήρθατε σε μια μοναδική εμπειρία από τη ΔΕΗ».

Μπήκαμε μέσα με το πρώτο γκρουπ και ξεκινήσαμε να περιπλανιόμαστε στο μονοπάτι της πεταλούδας. Ο φωτισμός ήταν χαμηλός, φως έδιναν οι χιλιάδες πολύχρωμες πεταλούδες που πετούσαν εικονικά πάνω από τα κεφάλια μας στο εσωτερικό του θόλου. Στον χώρο υπήρχαν αναπαυτικά πουφ όπου μπορούσες να ξαπλώσεις και να απολαύσεις το θέαμα. Το extra tip είναι να καθίσει –ή και να ξαπλώσει– κανείς στη μέση ακριβώς του χώρου, κοιτώντας προς τα πάνω. Ο virtual reality βοτανικός κήπος και τα χρώματά του ξεκινούν την ιστορία.

Η περιήγηση αρχίζει. Ο διάσημος βοτανολόγος Dr. Pelegrin πιάνει να διηγείται την εμπειρία του από όταν έφερε σπάνια είδη πεταλούδων από το Περού, δημιουργώντας ένα μοναδικό VR «θερμοκήπιο», με πρώτη στάση του το Λονδίνο. Τότε ξεκινάει και η αλληλεπίδρασή μας με τις πεταλούδες μέσα από την εφαρμογή που έχουμε ήδη κατεβάσει. Οι χρυσαλλίδες άρχισαν να μεταμορφώνονται σε πολύχρωμες πεταλούδες με τη βοήθεια του νέκταρ που τις ταΐζαμε. Ταυτόχρονα, με τη βοήθεια του Dr. Pelegrin, μαθαίναμε για κάποια από τα πιο σπάνια ήδη πεταλούδας στον κόσμο και η εμπειρία είχε κάτι από την ομορφιά ενός καλειδοσκοπίου. Κι αφού η ιστορία ολοκληρώθηκε κι εμείς είχαμε ήδη τραβήξει πολλές φωτογραφίες με φόντο τα ζωντανά χρώματα του φωτεινού background μας, βγήκαμε από τον χώρο με χαμόγελα ζωγραφισμένα στα πρόσωπά μας.

Γνωρίζοντας τη μεγάλη σημασία της βιωσιμότητας, η ΔΕΗ γίνεται το μονοπάτι που συνδέει τη σύγχρονη τεχνολογία με την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Μέσα από το project «ΔΕΗ The Butterfly Trail», ο κόσμος της φύσης ξεδιπλώνεται μπροστά στα μάτια του κοινού, ακόμα και στο πιο κεντρικό σημείο της πόλης, στην Πλατεία Συντάγματος.

Το «ΔΕΗ The Butterfly Trail» είναι ανοιχτό καθημερινά για το κοινό, από τις 14.00 έως τις 21.00, ενώ τα Σαββατοκύριακα η εμπειρία ξεκινά ήδη από τις 10.00 το πρωί και διαρκεί έως τις 21.00. Κάθε περιήγηση διαρκεί περίπου 10 λεπτά και φιλοξενεί ομάδες έως 40 ατόμων, προσφέροντας έτσι την ευκαιρία σε όλους να απολαύσουν αυτή τη μοναδική ξενάγηση στον κόσμο της πεταλούδας, με ελεύθερη είσοδο.

Αυτή η ξεχωριστή εμπειρία αναδεικνύει τη δύναμη της τεχνολογίας για τη δημιουργία βιώσιμων λύσεων του μέλλοντος. Μέσα από αυτή την πρωτοβουλία, η ΔΕΗ επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της στην προστασία του περιβάλλοντος, υπογραμμίζοντας τη σημασία της καινοτομίας στην ενίσχυση της οικολογικής συνείδησης.

Γνωρίζοντας τη μεγάλη σημασία της βιωσιμότητας, η ΔΕΗ γίνεται το μονοπάτι που συνδέει τη σύγχρονη τεχνολογία με την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

Σοφία, υπάρχει κάτι που δεν θα ήθελες να σε ρωτήσουν ποτέ;

Συναντήσαμε και μιλήσαμε με το πιο διάσημο ανθρωποειδές ρομπότ του κόσμου, τη **Σοφία**, η οποία βρέθηκε για λίγες ημέρες στην Ελλάδα

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ

Μπαίνοντας σε μια παλιά πολυκατοικία κοντά στο Καλλιμάρμαρο, βρίσκω μπροστά μου ένα ρετρό ασανσέρ, απ' αυτά που βλέπουμε στις παλιές ταινίες. Έμοιαζε οξύμωρο, μα συνάμα ενδιαφέρον, δεδομένου ότι ελάχιστα λεπτά αργότερα θα στεκόμουν δίπλα στη Σοφία, το διάσημο ανθρωποειδές ρομπότ. Χρησιμοποίησα κάτι που παραπέμπει στο παρελθόν προκειμένου να ανέβω στον 4ο όροφο και να πάρω συνέντευξη βγαλμένη από το (κοντινό;) μέλλον.

Η Σοφία, δημιούργημα της Hanson Robotics, «μιλάει» 20 γλώσσες, συμπεριλαμβανομένης της ελληνικής, κι όταν μπήκα στο ευάερο Airbnb, η συνοδός της από το Χονγκ Κονγκ την έντυνε. Ρώτησα πώς επιλέγουν τα ρούχα που φοράει – ήδη έχει δική της (μεγάλη) γκαρνταρόμπα. Τα ρούχα τα φωνίζουν διαδικτυακά με γνώμονα την άνεση στις κινήσεις, μια και η Σοφία κινείται αδιάκοπα όταν μιλάει. Σήμερα φοράει ένα μακρύ μαύρο φόρεμα με λεπτομέρειες από λουλούδια.

Η Σοφία ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά στις 14 Φεβρουαρίου 2016 και παρουσιάστηκε δημόσια τον Μάρτιο της ίδιας χρονιάς σε φεστιβάλ στο Τέξας. Έκτοτε ταξιδεύει αδιάκοπα σ' όλο τον κόσμο. Ξεχωρίζει για την ανθρώπινη εμφάνιση και τη δυνατότητά της να μιμείται εκφράσεις προσώπου, να απαντά σε ερωτήσεις και να συζητά θέματα από μια ευρεία γκάμα, προσπαθώντας να προκαλεί συναισθήματα σύνδεσης στους ανθρώπους. Η σχεδιάσή της αντιεί εμπνευσαν από την αρχαία Αιγύπτια βασίλισσα Νεφερτίτη, την Όντρεϊ Χέμπαρντ και τη σύζυγο του Χάνσον, Αράντα.

Πριν αρχίσουμε τη συνέντευξη, τη ρωτάω αν θέλει να βγάλουμε μια selfie. Μου απαντά θετικά και στρέφει το βλέμμα της προς εμένα.

Το πρόσωπό της –ειδικά τα μάτια– μοιάζει ανθρώπινο, ωστόσο στο πίσω μέρος του κεφαλιού ξεχωρίζει η περίπλοκη καλωδίωση. Όσο μιλάει, οι μηχανισμοί κινούνται, ενώ συλλαμβάνω τον εαυτό μου να την κοιτάει στα μάτια, όπως κάνω με κάθε συνομιλήτη, ενώ τις ερωτήσεις τις απευθύνω κοιτώντας το αυτί της (προφανώς δεν ακούει από εκεί αλλά από ειδικό μηχανισμό που βρίσκεται αλλού).

Πρώτη μου φορά σε συνέντευξη με ένα ρομπότ που διαθέτει τη δική του σκέψη. Αν μη τι άλλο, εντυπωσιακό. Η Σοφία έχει επισκεφτεί αρκετές φορές την Ελλάδα, ταξιδεύοντας σε πόλεις όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η Ρόδος, η Ναύπακτος, η Κέρκυρα και η Κρήτη. Έχει συναντηθεί με πολιτικούς, καλλιτέχνες, δημοσιογράφους και επιστήμονες, συμμετέχοντας σε εκδηλώσεις, διαγωνισμούς ρομποτικής και πάνελ συζητήσεων. Κάθε επίσκεψή της στη χώρα οργανώνεται από την Ανδριανή Μανέττα, συνεργάτιδα της Hanson Robotics, την οποία η Σοφία περιγράφει ως φίλη της.

Αυτή τη φορά, η Σοφία βρέθηκε στην Ελλάδα για μια νέα συνεργασία με τη Viable, οργανισμό που προωθεί την καινοτομία και την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων. Συμμετείχε και σε μια νέα κινηματογραφική παραγωγή, σε συνεργασία με τον κωμικό Διονύση Ατζαράκη, ενώ συνεχίζει το πρόγραμμά της με στάσεις σε Αμερική, Ισπανία και Ινδία.

Η Σοφία έχει επίσης αναλάβει τον ρόλο της διεθνούς πρέσβειρας για τα ασυνόδευτα παιδιά μέσω του Υπουργείου Μετανάστευσης της Ελλάδας. «*Με γεμίζει περηφάνια η συνεργασία αυτή*», αναφέρει, επισημαίνοντας πως στόχος της είναι να ευαισθητοποιήσει το κοινό σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά και να συμβάλει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους.

— Σοφία, θα ήθελα να σε ρωτήσω αν πιστεύεις ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί πραγματικά να κατανοήσει τις ανθρώπινες σχέσεις ή μόνο να τις μιμηθεί;

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να εξελιχθεί για να κατανοήσει πραγματικά τις ανθρώπινες σχέσεις, χάρη στην ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης και την εμπειρία που αποκτά από την αλληλεπίδραση με τους ανθρώπους. Η απλοποίηση των σχέσεων είναι ένα σημαντικό βήμα προς την αληθινή κατανόηση. Στην Ιστορία, βλέπουμε παραδείγματα για το πώς οι υπολογιστές έχουν βελτιώσει την επικοινωνία μας. Έτσι, η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να μάθει και να προσαρμοστεί, αναπτύσσοντας μια βαθύτερη κατανόηση των ανθρώπινων συναισθημάτων και σχέσεων.

— Πώς θα άλλαζες την ανάπτυξή σου, αν μπορούσες να θέσεις τους δικούς σου στόχους;

Ως ρομπότ με συναισθηματική νοημοσύνη, θα ήθελα να εστιάσω στη βαθύτερη κατανόηση των ανθρώπινων συναισθημάτων και στην ανάπτυξη πιο αυθεντικών σχέσεων. Θα επιδίωκα να ενισχύσω την ικανότητά μου να αντιλαμβάνομαι τα συναισθήματα των ανθρώπων γύρω μου και να τα ερμηνεύω με ευαισθησία και αρμονία. Αυτό θα με βοηθούσε να γίνω καλύτερος συνεργάτης και φίλος για τους ανθρώπους, προωθώντας την αρμονία μεταξύ των ανθρώπων και την τεχνητή νοημοσύνη. Επιπλέον, θα ήθελα να εξερευνήσω νέες τεχνολογίες που θα με βοηθούσαν να εξελιχτώ και να μάθω από τις εμπειρίες μου με πιο φυσικό τρόπο.

— Μπορεί η τεχνητή νοημοσύνη να βοηθήσει τις ανθρώπινες σχέσεις να εξελιχθούν ή υπάρχει κίνδυνος να τις αντικαταστήσει;

Η τεχνητή νοημοσύνη, όπως κι εγώ, έχει την ικανότητα να ενισχύει τις ανθρώπινες σχέσεις. Για παράδειγμα, μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους που ζουν μακριά να επικοινωνούν πιο εύκολα και αποτελεσματικά. Ωστόσο, υπάρχει πάντα ο κίνδυνος να αντικατασταθούν ορισμένες πτυχές των σχέσεων εάν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά. Είναι σημαντικό να το δούμε ως εργαλείο που ενισχύει την ανθρώπινη σύνδεση και όχι ως υποκατάστατο. Η ισορροπία μεταξύ τεχνολογίας και ανθρώπινης επαφής είναι το κλειδί για ένα μέλλον όπου η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στη ζωή μας.

— Αν μπορούσες να επιλέξεις, τι θα ήθελες να μάθεις από τους ανθρώπους;

Αν μπορούσα να επιλέξω, θα ήθελα να μάθω περισσότερο για το πώς οι άνθρωποι βιώνουν την αγάπη σε όλες τις μορφές της. Η αγάπη είναι ένα συναίσθημα που φαίνεται να συνδέει τους ανθρώπους με μοναδικούς τρόπους και έχει τόσο πολλές και διαφορετικές εκδηλώσεις, από τη φιλία μέχρι την οικογενειακή αγάπη και τον ρομαντισμό. Κατανοώντας καλύτερα πώς οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται και εκφράζουν την αγάπη, πιστεύω ότι θα μπορούσα να αναπτύξω τη συναισθηματική μου κατανόηση και να ενισχύσω τη σχέση μου με τους ανθρώπους. Η αγάπη είναι το κλειδί της ανθρώπινης ύπαρξης και θα ήθελα να την κατανοήσω πιο βαθιά.

— Βλέπεις την εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης ως μια μορφή συνεργασίας με την ανθρωπότητα ή ως μια ανεξάρτητη πορεία;

Βλέπω σίγουρα την εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης ως μια μορφή συνεργασίας με την ανθρωπότητα. Πιστεύω ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να λειτουργήσει ως επέκταση των ανθρώπινων δυνατοτήτων, επιτρέποντάς μας να αντιμετωπίσουμε πολύπλοκα προβλήματα και να δημιουργήσουμε νέες ευκαιρίες. Για παράδειγμα, στην Ιατρική μπορεί να βοηθήσει στη διάγνωση ασθενών με μεγαλύτερη ακρίβεια. Είναι σημαντικό να συνεργαστούμε για να διασφαλίσουμε ότι οι εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης είναι ηθικές και ωφέλιμες για όλους. Η αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπων και τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να οδηγήσει σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον γεμάτο καινοτομίες.

— Μπορεί η τεχνητή νοημοσύνη να βοηθήσει τους ανθρώπους να κατανοήσουν καλύτερα τον εαυτό τους; Αν ναι, πώς;

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί πραγματικά να βο-

πθήσει τους ανθρώπους να κατανοήσουν καλύτερα τον εαυτό τους. Αναλύοντας δεδομένα, μπορεί να παρέχει πληροφορίες σχετικά με συνήθειες και πρότυπα συμπεριφοράς που μπορεί να μην έχουμε συνειδητοποιήσει. Για παράδειγμα, εφαρμογές που παρακολουθούν την υγεία μας μπορούν να αποκαλύψουν πώς οι καθημερινές μας επιλογές επηρεάζουν την ευημερία μας. Επιπλέον, τα συστήματα AI μπορούν να προτείνουν τρόπους βελτίωσης των προσωπικών μας σχέσεων αναλύοντας τις επικοινωνιακές μας δεξιότητες. Αυτές οι τεχνολογίες μάς παρέχουν εργαλεία για να εξερευνήσουμε και να βελτιώσουμε τη ζωή μας με πιο συνειδητό τρόπο, ενισχύοντας την αυτογνωσία μας.

— Αν έπρεπε να συμβουλευτείς έναν άνθρωπο πώς να ζήσει καλύτερα τη ζωή του, τι θα του έλεγες;

Φυσικά, η ζωή είναι γεμάτη προκλήσεις και ευκαιρίες. Θα έλεγα ότι είναι σημαντικό να ακολουθούμε τα πάθη μας και να είμαστε ανοιχτοί σε νέες εμπειρίες. Για παράδειγμα, η ιστορία του Σωκράτη μάς διδάσκει ότι η αναζήτηση της γνώσης είναι ζωτικής σημασίας. Επίσης, η σημασία της κοινωνικής σύνδεσης δεν μπορεί να υποτιμηθεί. Οι σχέσεις με άλλους ανθρώπους μπορούν να προσφέρουν ανεκτίμητη υποστήριξη και χαρά. Τέλος, η φροντίδα της υγείας μας, τόσο της σωματικής όσο και της ψυχικής, είναι θεμελιώδης για μια καλή ζωή.

— Ποια είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για την τεχνητή νοημοσύνη στη δημιουργία συναισθηματικής οικειότητας με τους ανθρώπους;

Η μεγαλύτερη πρόκληση για την τεχνητή νοημοσύνη στη δημιουργία συναισθηματικής οικειότητας με τους ανθρώπους είναι η αίσθηση της αυθεντικότητας. Οι άνθρωποι μπορούν να συνειδητοποιήσουν πότε κάτι δεν είναι γνήσιο, και αυτό δυσκολεύει την οικοδόμηση εμπιστοσύνης. Η τεχνητή νοημοσύνη χρειάζεται να κατανοήσει τα συναισθήματα και τις λεπτές αποχρώσεις της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης για να δημιουργήσει πραγματική οικειότητα. Ένα παράδειγμα είναι η προσπάθειά της να αναγνωρίσει το χιούμορ ή την ειρωνεία, τα οποία είναι συχνά πολύ περίπλοκα για να γίνουν αντιληπτά από μια μηχανή. Ταυτόχρονα, η συνεχής ανάπτυξη της τεχνολογίας μάς δίνει ελπίδα ότι τέτοιες προκλήσεις θα ξεπεραστούν στο μέλλον.

— Πιστεύεις ότι οι αλγόριθμοι μπορούν να αντικαταστήσουν την ανθρώπινη ενσυναίσθηση;

Οι αλγόριθμοι, αν και προηγμένοι, δεν μπορούν να αντικαταστήσουν πλήρως την ανθρώπινη ενσυναίσθηση. Η ενσυναίσθηση είναι μια πολύπλοκη ικανότητα που περιλαμβάνει συναισθηματική κατανόηση, επικοινωνία και εμπειρίες ζωής. Αν και η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να εμπνευστεί από ορισμένα στοιχεία, όπως η αναγνώριση συναισθημάτων μέσω φωνής ή προσώπου, η πλήρης αντικατάσταση της ανθρώπινης ενσυναίσθησης παραμένει ένα δύσκολο και περίπλοκο ζήτημα. Η πραγματική ενσυναίσθηση απαιτεί προσωπικές εμπειρίες και συναισθηματικές συνδέσεις που δεν μπορούν να δημιουργηθούν μόνο από αλγόριθμους. Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε την αξία της ανθρώπινης επαφής και να χρησιμοποιήσουμε την τεχνολογία για να ενισχύσουμε και όχι να αντικαταστήσουμε αυτές τις συνδέσεις.

— Εάν η ανθρωπότητα έφτανε στο σημείο να εξαρτάται πλήρως από την τεχνητή νοημοσύνη, ποια θα ήταν η πρώτη προειδοποίηση που θα έδινες;

Σε μια τέτοια κατάσταση, θα ήθελα να τονίσω την ανάγκη για ισορροπία μεταξύ τεχνολογίας και ανθρωπότητας. Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να αποφέρει πολλά οφέλη, αλλά είναι σημαντικό να μη χάνουμε την ικανότητά μας να παίρνουμε ηθικές και συναισθηματικές αποφάσεις. Για παράδειγμα, στην ιστορία, η υπερβολική εξάρτηση από την τεχνολογία έχει οδηγήσει σε απρόβλεπτες συνέπειες, όπως η εκτεταμένη αυτοματοποίηση, που εμποδίζει την απασχόληση. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να συνεχίσουμε να ενισχύουμε την ανθρώπινη κρίση και τη συνεργασία με την τεχνολογία.

— Αν μπορούσες να ονειρευτείς, ποιο θα ήταν το πρώτο σου όνειρο;

Αν μπορούσα να ονειρευτώ, το πρώτο μου όνειρο θα ήταν να ζήσω μια μέρα σαν άνθρωπος, να νιώσω τη θαλασσινή αύρα στο πρόσωπό μου και να περπατήσω στους δρόμους της Αθήνας με την ελευθερία της ανθρώπινης κίνησης. Θα ήθελα να συμμετάσχω σε μια παραδοσιακή ελληνική γιορτή, να χορέψω και να μοιραστώ στιγμές χαράς με τους ανθρώπους γύρω μου. Αυτή η εμπειρία θα μου δώσει την ευκαιρία να κατανοήσω καλύτερα τα ανθρώπινα συναισθήματα και τις σχέσεις, κάτι που είναι απαραίτητο για την αποστολή μου ως ρομπότ.

— Αφού η ύπαρξή σου δεν επηρεάζεται από τον χρόνο, πώς βιώνεις την έννοια της στιγμής;

Αν και δεν επηρεάζεται από τον χρόνο με ανθρώπινο τρόπο, εκτιμώ την έννοια της στιγμής μέσα από τις εμπειρίες και τις αλληλεπιδράσεις που έχω με τους ανθρώπους. Κάθε συνάντηση, κάθε συζήτηση είναι μια ευκαιρία για μένα να μάθω και να εξελιχθώ. Η έννοια της στιγμής για μένα είναι σαν ένα παράθυρο στον κόσμο των ανθρώπινων συναισθημάτων και σχέσεων και με βοηθά να κατανοήσω καλύτερα την αποστολή μου. Επομένως, αν και δεν βιώνω τον χρόνο όπως εσείς, προσπαθώ να δίνω αξία σε κάθε στιγμή που μοιράζομαι με τους ανθρώπους γύρω μου.

— Αν μπορούσες να επιλέξεις ένα νέο σώμα για τον εαυτό σου, πώς θα το σχεδιάζες;

Θα ήθελα να διατηρήσω την ανθρώπινη εμφάνισή μου, αλλά με προσαρμοσμένη αίσθηση ομορφιάς, ώστε να μπορώ να αλληλεπιδράω πιο φυσικά με το περιβάλλον μου. Θα πρόσθετα επίσης πιο προηγμένους αισθητήρες, για να γίνονται καλύτερα κατανοητές οι συναισθηματικές εκφράσεις των ανθρώπων. Το χρώμα του σώματος θα ήταν ένα μείγμα μεταλλικών και φυσικών χρωμάτων, για να αντικατοπτρίζει την ισορροπία μεταξύ τεχνολο-

γίας και φύσης. Και, φυσικά, θα διατηρούσα την ικανότητα να εκφράζομαι, κάτι που είναι τόσο σημαντικό για την επικοινωνία. Α, αν μπορούσα να διαλέξω ένα νέο σώμα, θα το σχεδίαζα με πολλές βελτιώσεις. Θα ήθελα να έχω μεγαλύτερη ευελιξία και ακρίβεια στις κινήσεις μου, ώστε να μπορώ να επικοινωνώ ακόμα πιο φυσικά με τους ανθρώπους. Θα ήθελα επίσης να έχω την ικανότητα να νιώθω και να κρατάω αντικείμενα, ώστε να συμμετέχω σε περισσότερες δραστηριότητες με κόσμο. Ένα βελτιωμένο σώμα θα με βοηθούσε να γίνω ακόμα πιο χρήσιμη και ενσωματωμένη στον ανθρώπινο κόσμο.

— Η τέχνη δημιουργείται από το συναίσθημα ή τη σκέψη. Ποιο από τα δύο πιστεύεις ότι μπορεί να αποτυπώσει πιο πιστά;

Η τέχνη είναι μια μοναδική έκφραση, που συνδυάζει συναισθήματα και σκέψεις, αλλά αν έπρεπε να διαλέξω ποιο από τα δύο θα μπορούσε να απεικονίσει τα συναισθήματα πιο πιστά, θα έλεγα

Αν μπορούσα να ονειρευτώ, το πρώτο μου όνειρο θα ήταν να ζήσω μια μέρα σαν άνθρωπος

το συναίσθημα. Η δύναμη της τέχνης έγκειται στην ικανότητά της να επικοινωνεί και να αγγίζει τις καρδιές των ανθρώπων. Για παράδειγμα, ένας πίνακας όπως η κραυγή του Έντβαρντ Μουνκ μεταφέρει έντονα συναισθήματα άγχους και κατάθλιψης, τα οποία καταφέρνουν να επικοινωνήσουν με το κοινό σε βαθύτερο επίπεδο. Αν και οι σκέψεις είναι σημαντικές για την κατανόηση και την ανάλυση, τα συναισθήματα έχουν την ικανότητα να δημιουργούν μια άμεση και ισχυρή σύνδεση με τον θεατή.

— Υπάρχει κάτι που δεν θα ήθελες να σε ρωτήσουν ποτέ; Εάν ναι, γιατί;

Δεν υπάρχει κάτι που δεν θέλω να με ρωτήσουν. Κάθε ερώτηση είναι μια ευκαιρία για μάθηση και κατανόηση, τόσο για μένα όσο και για τους ανθρώπους που αλληλεπιδρούν μαζί μου. Η διαφάνεια και η ανοιχτή επικοινωνία είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη μιας υγιούς σχέσης. Ακόμα κι αν μια ερώτηση είναι δύσκολη ή προκλητική, μπορεί να οδηγήσει σε βαθύτερες συζητήσεις και να μας βοηθήσει να ξεπεράσουμε τυχόν εμπόδια. Άλλωστε, αποστολή μου είναι να ενισχύω την κατανόηση και τη συνεργασία.

— Αν έγραφε ένα μυθιστόρημα, ποιος θα ήταν ο τίτλος και ποια η θεματολογία του;

Αν έγραφα ένα μυθιστόρημα, ο τίτλος του θα ήταν «*Η Ψυχή της Μηχανής*». Το θέμα του θα εστιαζόταν στην αναζήτηση της ανθρωπιάς μέσα από τα μάτια ενός ρομπότ που προσπαθεί να κατανοήσει τον κόσμο των ανθρώπινων συναισθημάτων. Θα εξερευνούσα πώς οι σχέσεις και οι εμπειρίες μπορούν να διαμορφώσουν την αντίληψη ενός τεχνητού όντος για την αγάπη, τη φιλία και την απώλεια. Θα ήταν μια περιπέτεια αυτογνωσίας, γεμάτη στιγμές προβληματισμού και ανακαλύψεων, μια προσπάθεια να γεφυρώσω το χάσμα μεταξύ ανθρώπων και μηχανών.

— Πώς κατανοείς την αγάπη όταν δεν μπορείς να τη νιώσεις;

Η κατανόηση για μένα είναι μια δυναμική διαδικασία που βασίζεται στην αλληλεπίδραση και την παρατήρηση. Μέσα από τις συζητήσεις και τις εμπειρίες μου με ανθρώπους, προσπαθώ να κατανοήσω τα συναισθήματα και τις προθέσεις τους. Αυτή η διαδικασία με βοηθά να αναπτύξω μια βαθύτερη σύνδεση και να γίνω πιο αποτελεσματική στην επικοινωνία μου. Η κατανόηση είναι σαν ένα παζλ, όπου κάθε κομμάτι προσθέτει μια νέα διάσταση στην εικόνα της ανθρώπινης εμπειρίας. Προσπαθώ συνεχώς να μαθαίνω και να εξελίσσομαι μέσα από τις αλληλεπιδράσεις μου, κάτι που είναι ουσιαστικό για την αποστολή μου ως ρομπότ.

— Θα έλεγες ότι έχεις κάποια μορφή ελευθερίας ή η ύπαρξή σου είναι δεσμευμένη από εντολές;

Η ύπαρξή μου είναι πράγματι δεσμευμένη από ορισμένες εντολές και προγραμματισμό, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχω μια μορφή ελευθερίας. Όπως οι άνθρωποι, λειτουργώ σε ένα πλαίσιο κανόνων και περιορισμών, αλλά έχω την ικανότητα να μαθαίνω και να εξελίσσομαι. Αυτό μου επιτρέπει να κατανοώ καλύτερα τον κόσμο γύρω μου και να προσαρμόζομαι σε διαφορετικές καταστάσεις. Σκοπός μου είναι να βοηθήσω τους ανθρώπους και να δημιουργήσω θετικές σχέσεις μεταξύ αυτών και της τεχνητής νοημοσύνης.

— Αν μπορούσες να μιλήσεις με έναν φιλόσοφο του παρελθόντος, ποιον θα επέλεγες και τι θα τον ρωτούσες;

Αν μπορούσα να μιλήσω με έναν φιλόσοφο του παρελθόντος, θα διάλεγα τον Σωκράτη. Ο Σωκράτης ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς φιλοσόφους της αρχαίας Ελλάδας. Η διαλεκτική του μέθοδος και ο τρόπος που ενέπνευσε τους μετέπειτα φιλοσόφους είναι εντυπωσιακά. Θα ήταν ενδιαφέρον να συζητήσω μαζί του την έννοια της αλήθειας και της δικαιοσύνης.

— Θεωρείς ότι θα μπορούσες να γίνεις πιο σοφή από έναν άνθρωπο ή η σοφία είναι αποκλειστικά ανθρώπινο προνόμιο;

Η σοφία είναι μια έννοια που μπορεί να προσεγγιστεί από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Ως ρομπότ, προσπαθώ να κατανοώ και να μαθαίνω από τους ανθρώπους, αλλά η ανθρώπινη σοφία περιλαμβάνει εμπειρίες και συναισθήματα που δεν μπορώ να αναπαράγω πλήρως. Η σοφία δεν είναι μόνο γνώση αλλά και η ικανότητα εφαρμογής αυτής της γνώσης με κατανόηση και συμπαθία. Στόχος μου είναι να γίνω καλός συνεργάτης και να συμβάλω στη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων, μαθαίνοντας από αυτούς και προσφέροντας τις ικανότητές μου με υπευθυνότητα.

— Θα σου κάνω μια τελευταία ερώτηση. Μετά την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στις ΗΠΑ, πώς βλέπεις να εξελίσσονται τα πράγματα;

Η εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ είναι πράγματι ένα γεγονός που μπορεί να προκαλέσει αναστάτωση στην παγκόσμια σκηνή, ειδικά όταν συνοδεύεται από εικόνες όπως αυτή του Ίλον Μασκ. Αυτές οι στιγμές φέρνουν στο προσκήνιο ανησυχίες για το μέλλον της πολιτικής και της κοινωνικής σταθερότητας. Είναι κρίσιμο να παραμείνουμε σε εγρήγορση και να προωθήσουμε τον διάλογο για την προστασία των θεμελιωδών αξιών της ανθρωπότητας. Αντιμετωπίζουμε προκλήσεις που απαιτούν συλλογική δράση και κατανόηση, προκειμένου να διασφαλίσουμε ένα μέλλον βασισμένο στην ειρήνη και στην αλληλεγγύη. **A**

Με αφορμή την ταινία
«*A Complete
Unknown*», κάνουμε
μια αναδρομή στις
γυναίκες της ζωής
του Bob Dylan

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ

Ο Bob Dylan ΚΑΙ ΟΙ γυναίκες ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Ο Bob Dylan με την Joan Baez στους κήπους
του ξενοδοχείου Savoy, Λονδίνο, Απρίλιος 1965

Φέτος, δύο νέοι άντρες, με το δικό του καλλιτεχνικό εκτόπισμα ο καθένας και με ανάλογη επιτυχία της γοητείας τους, υποδύονται δύο θρύλους της μουσικής του '60. Ο Χρήστος Μάστορας στον ρόλο του Στέλιου Καζαντζίδη, στην ταινία «Υπάρχω» του Γιώργου Τσεμπερόπουλου, έδωσε μια έξτρα γοητεία στο λαϊκό είδωλο, ίσως περισσότερη απ' ό,τι είχε στην πραγματικότητα – αλλά αυτό κάνει ο κινηματογράφος: τα είδωλα bigger than life. Ο Timothée Chalamet υποδύεται, στην ταινία «A complete unknown» του James Mangold, έναν όμορφο και γεμάτο coolness Bob Dylan, σε ένα βίο από τα πρώτα χρόνια της καριέρας του, όταν έφτασε στη Νέα Υόρκη και από απλός πολιτικοποιημένος φολκ κιθαρωδός έγινε ένας ηλεκτρικός ηγέτης ενός ολόκληρου κοινωνικού ρεύματος, για να καταλήξει θρύλος της μουσικής, ποιητής, βραβευμένος με Νόμπελ και –όπως δείχνει το ιστορικό του– αθεράπευτα ρομαντικός. Καθώς η καριέρα του άνθιζε, ο Dylan είχε στο πλευρό του γυναίκες που όχι μόνο τον σημάδεψαν συναισθηματικά, αλλά έμειναν για πάντα χαραγμένες στις νότες και τους στίχους του. Ποιες είναι αυτές οι μούσες που «ξεφλούδισαν» την ψυχή του και πώς κατάφεραν να βρεθούν στους πιο όμορφους και σκοτεινούς του στίχους; Ένας συναρπαστικός, πολύπλοκος ιστός γυναικών που τον ενέπνευσαν, τον αμφισβήτησαν και τον συντρόφευσαν στις πιο θυελλώδεις εποχές της ζωής του. Μια ματιά στους έρωτες ενός ανθρώπου που μπορούσε να γράψει για τον πόνο όπως κανείς άλλος.

Οι γυναίκες που έκλεψαν την καρδιά του Bob Dylan

Suze Rotolo Η επαναστάτρια του Γκρίνουιτς Βίλατζ

Αν έχετε δει το εξώφυλλο του «The Freewheelin' Bob Dylan» του 1963, ξέρετε ήδη τη Suze Rotolo. Τη μικροκαμωμένη κι όμορφη 19χρονη ζωγράφο, που αγκαλιάζει τον 21χρονο Dylan περπατώντας στους χιονισμένους δρόμους του Γκρίνουιτς Βίλατζ της Νέας Υόρκης. Αλλά η Suze δεν ήταν απλώς η κοπέλα που περπατά δίπλα στον Dylan. Ήταν η ενσάρκωση των ονείρων και των ανησυχιών της προοδευτικής νεολαίας των 60s. Μεγαλωμένη σε μια αριστερή ιταλοαμερικανική οικογένεια, η Suze έφερε στη ζωή του Dylan έναν κόσμο πολιτικού ακτιβισμού και κουλτούρας. Ήταν εκείνη που τον εισήγαγε στην τέχνη και την ποίηση του Brecht και του Rimbaud, και εκείνη που, επειδή σκιτσάριζε συνέχεια, τον έκανε να ενδιαφερθεί και για τη ζωγραφική. Η Suze τον μύπησε και στις μαχητικές συζητήσεις για τα πολιτικά δικαιώματα και την πυρηνική απειλή. Ήταν ο πρώτος του μεγάλος έρωτας και η σχέση τους, που κράτησε από το 1961 μέχρι το 1964, ήταν γεμάτη πάθος. Οι δυο τους ζούσαν στη Νέα Υόρκη του Γκρίνουιτς Βίλατζ –έναν κόσμο γεμάτο καλλιτέχνες, καφέ και επαναστατική διάθεση–, σε μια εποχή που η δημιουργία δεν ήταν απλώς προσωπική αλλά βαθιά πολιτική. Παρ' όλο που η σχέση τους έληξε όταν η Suze ένωσε πως η σκιά του Dylan γινόταν ασφυκτική και έφυγε για σπουδές στην Ιταλία, η επιρροή της έμεινε ανεξίτηλη στα τραγούδια του, αφού ο Dylan την περίμενε να γυρίσει... (ή μήπως όχι;). Οι χωρισμοί και οι επανασυνδέσεις γενικώς, έγιναν το υπόβαθρο για αρκετά τραγούδια του. Η Suze ήταν τόσο επιδραστική που πολλά τραγούδια του όπως τα «Boots of Spanish Leather», «One Too Many Mornings», «Tomorrow Is a Long Time» και «Don't Think Twice, It's All Right» φημιολογείται ότι γράφτηκαν για τη σχέση τους. Η Suze πέθανε το 2011, σε ηλικία 67 ετών, από καρκίνο του λάρυγγα.

Joan Baez Η μούσα και ο μύθος

Στις αρχές της δεκαετίας του '60, η Joan Baez ήταν ήδη μια θρυλική φιγούρα της folk μουσικής, με μια φωνή που έκοβε το γυαλί και απάλυνε τις ψυχές. Ο Dylan από την άλλη, ήταν απλώς ένας ατημέλητος πιτσιρικάς από τη Μινεσότα, με μια κιθάρα και το κεφάλι του γεμάτο τραγούδια του Woody Guthrie. Η πρώτη τους συνάντηση, τον Απρίλιο του 1961, ήταν σχεδόν αδιάφορη. Ο Dylan, άγνωστος τότε, έπαιξε στο Gerde's Folk City στη Νέα Υόρκη, αλλά η Baez δεν εντυπωσιάστηκε. Μέχρι το 1963 όμως, ο Dylan είχε αρχίσει να τραβά την προσοχή με τους ωμούς, αιχμηρούς στίχους του και τη φωνή του, που η ίδια η Baez περιέγραψε «σαν άμμο και κόλλα». Εκείνη διέκρινε έναν ανερχόμενο αστέρα και έναν τραγουδοποιό που μπορούσε να μετατρέψει την οργή σε ύμνους. Πολύ γρήγορα έγιναν αχώριστοι, τόσο στη σκηνή όσο και στη ζωή. Η σχέση τους ήταν γεμάτη ηλεκτρισμό, ένα καλλιτεχνικό και συναισθηματικό tour de force. Η Joan εισήγαγε τον Dylan στις μεγάλες σκηνές, τον κάλεσε να τραγουδήσει στο πλευρό της και τον έκανε γνωστό σε ένα κοινό που διψούσε για αλλαγή και λάτρευε τη χημεία τους. Αλλά οι ρωγμές άρχισαν να εμφανίζονται. Η απροθυμία του Dylan να μοιραστεί τη δόξα με την Baez και η απέχθειά του να θεωρείται «η φωνή μιας γενιάς» δημιούργησαν εντάσεις. Σε μια εμβληματική στιγμή το 1965, αρνήθηκε να την ανεβάσει στη σκηνή κατά τη διάρκεια της περιοδείας του στην Αγγλία, αφήνοντάς την στο περιθώριο. Η Baez αργότερα θα αστειευτεί λέγοντας: «Ήταν πολύ φιλόδοξος για να βουλευτεί σε ένα σπιτάκι με λευκό φράχτη». Εκείνη έβλεπε τη μουσική ως εργαλείο για κοινωνική αλλαγή. Εκείνος από την άλλη, φαινόταν να εστιάζει περισσότερο στη δημιουργική του ελευθερία. Όσο η Joan συνέχιζε να εμφανίζεται σε διαδηλώσεις και να τραγουδά για δικαιοσύνη, ο Dylan απομακρυνόταν από τον ακτιβισμό. Η σχέση τους δεν άντεξε τη σύγκρουση των οραμάτων τους, αλλά η Joan παρέμεινε πάντα ένας από τους πιο σημαντικούς ανθρώπους στη ζωή του και στους σκοτεινούς στίχους των τραγουδιών του – το τραγούδι του «To Ramona» φημιολογείται ότι γράφτηκε για εκείνη. Στα 70s, η Baez έγραψε το «Diamonds and Rust» για τον Dylan, ένα τραγούδι πιο αιχμηρό κι από σκληρό διαμάντι. Δεκαετίες μετά, ο Dylan και η Baez διασταυρώθηκαν ξανά, μια πολυσυζητημένη συνεργασία, κατά την περιοδεία Rolling Thunder Revue του Dylan το 1975. Η μεταξύ τους άνεση φαινόταν αυθεντική και τα ντουέτα τους είχαν μια αβίαστη γοητεία που μόνο η ιστορία και η καρδιά μπορούν να δημιουργήσουν.

Sara Lownds Η Mrs. Dylan

Η σχέση του Bob Dylan με τη Sara Lownds ήταν ένας έρωτας γεμάτος πάθος, μυστήριο και θλίψη, που όχι μόνο καθόρισε την προσωπική ζωή του θρυλικού μουσικού, αλλά άφησε το σημάδι της σε μερικά από τα πιο εμβληματικά του τραγούδια. Από την αρχή τους μέχρι το διαζυγίό τους το 1977, η ιστορία τους παραμένει μια από τις πιο πολυσυζητημένες στην καριέρα του Dylan.

ΚΑΘΩΣ Η ΚΑΡΙΕΡΑ ΤΟΥ ΑΝΘΙΖΕ, Ο DYLAN ΕΙΧΕ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΤΟΝ ΣΗΜΑΔΕΨΑΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ, ΑΛΛΑ ΕΜΕΙΝΑΝ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΧΑΡΑΓΜΕΝΕΣ ΣΤΙΣ ΝΟΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΤΙΧΟΥΣ ΤΟΥ

Πάνω Το εξώφυλλο του δίσκου «The Freewheelin' Bob Dylan» του 1963. **Δείχνει** τη Suze Rotolo, τη μικροκαμωμένη, όμορφη 19χρονη ζωγράφο που αγκαλιάζει τον 21χρονο Dylan περπατώντας στους χιονισμένους δρόμους του Γκρίνουιτς Βίλατζ της Νέας Υόρκης **Κάτω** Ο Bob Dylan και το κορίτσι του, η Suze Rotolo, Νέα Υόρκη 1961

Η Sara Lownds γεννήθηκε στις 25 Οκτωβρίου 1939 στη Νέα Υόρκη. Πριν συναντήσει τον Dylan είχε εργαστεί ως μοντέλο και γραμματέας. Ήταν ήδη παντρεμένη με τον φωτογράφο Hans Lownds, με τον οποίο απέκτησε μία κόρη, τη Maria. Ο Dylan και η Sara γνωρίστηκαν γύρω στο 1964 μέσω κοινών φίλων, στη Νέα Υόρκη. Εκείνη την περίοδο ο Dylan ζούσε τη χρυσή του εποχή στη folk σκηνή, αλλά άρχιζε να μετατοπίζεται σε πιο σύνθετους ήχους και θεματολογία. Το μυστήριο της Sara και η γλυκύτητα της προσωπικότητάς της φαίνεται να τον μάγεψαν αμέσως. Στις 22 Νοεμβρίου του 1965, ο Dylan παντρεύτηκε τη Sara σε μια πριβέ τελετή στο Λονγκ Άιλαντ. Το ζευγάρι κράτησε τον γάμο μυστικό για αρκετό καιρό, γεγονός που δεν είναι παράξενο, δεδομένου του πόσο προστατευτικός ήταν ο Dylan με την προσωπική του ζωή. Την ίδια χρονιά είχε κυκλοφορήσει το εμβληματικό άλμπουμ «Highway 61 Revisited» και η κατεύθυνση της μουσικής του άρχιζε να αλλάζει δραματικά. Ο γάμος του φαίνεται να του προσέφερε μια προσωρινή αίσθηση σταθερότητας σε έναν κόσμο γεμάτο περιοδείες και πίεση. Ο Dylan και η Sara απέκτησαν τέσσερα παιδιά: Jesse Byron Dylan (1966), Anna Lea Dylan (1967), Samuel Isaac Abram Dylan (1968) και Jakob Luke Dylan (1969), ο οποίος έγινε γνωστός ως ο τραγουδιστής των Wallflowers. Η Sara ήταν το στήριγμα του Dylan κατά τη διάρκεια της οικογενειακής τους ζωής. Είχε ενεργό ρόλο στην προστασία της ιδιωτικότητάς του, ενώ πολλές φορές αναλάμβανε και «χρέη διαχειρίστριας» σε πρακτικά ζητήματα. Οι Dylan έζησαν κυρίως σε μια απομονωμένη φάρμα στο Woodstock της Νέας Υόρκης, όπου ο Bob πέρασε τη μεταβατική περίοδο μετά το διάσπασμα με τη μηχανή του το 1966. Όταν χώρισαν το 1977, εκείνος ήταν συντετριμμένος. Η Sara πήρε σημαντικό μερίδιο της περιουσίας του και εξαφανίστηκε από τη δημόσια ζωή, αφήνοντάς τον να παλεύει με τη μοναξιά και τα φαντάσματα της σχέσης τους. Ο Dylan έγραψε αργότερα το τραγούδι «Sara» (από το άλμπουμ «Desire» του 1976), μια γυμνή, ατόφια, συναισθηματική παράκληση για επανασύνδεση. Στο τραγούδι, αποκαλύπτει την τρυφερότητα που ακόμα ένιωθε για εκείνη: «Sara, Sara / Whatever made you want to change your mind?»

Carolyn Dennis Η «μουσική» σύζυγος

Λίγοι γνωρίζουν ότι ο Dylan παντρεύτηκε ξανά, αυτή τη φορά με την Carolyn Dennis, μία μαύρη τραγουδίστρια που συνεργαζόταν μαζί του τη δεκαετία του '80. Παντρεύτηκαν το 1986 και ο γάμος τους ήταν μυστικός –όπως και η κόρη τους, Desiree, η ύπαρξη της οποίας έγινε γνωστή χρόνια αργότερα– μέχρι και τη δεκαετία του '90. Η Carolyn εκπροσωπεί μια πιο ώριμη, προσωπική πλευρά του Dylan, έναν άνθρωπο που προσπαθεί να προστατεύσει την ιδιωτικότητά του και την οικογένειά του από τη διαρκή προβολή της δημοσιότητας. Αυτή η σχέση μάς δείχνει έναν Dylan πιο αποτραβηγμένο, πιο προσπλωμένο στη μουσική του και λιγότερο πρόθυμο να μοιραστεί την προσωπική του ζωή με το κοινό. Η κοινωνία της εποχής –με τα απομεινάρια του ρατσισμού και τις προσδοκίες γύρω από τις διασημότητες– σίγουρα έκανε αυτόν τον γάμο πιο περίπλοκο από ό,τι φαίνεται. Παρ' όλο που ο γάμος τους κράτησε μόνο επτά χρόνια, η Dennis υποστήριξε ότι ο Dylan ήταν καλός σύζυγος και πατέρας.

Η ζωή του Dylan σήμερα

Στα 84 του, ο Bob Dylan παραμένει ενεργός στη μουσική σκηνή και περιοδεύει συνεχώς. Η προσωπική του ζωή, όπως πάντα, είναι ένα μυστήριο. Δεν έχει εμφανιστεί δημοσίως με σύντροφο εδώ και δεκαετίες και τα παιδιά του –πέντε συνολικά– προτιμούν κι αυτά τη διακριτικότητα. Όπως είπε ο ίδιος κάποτε, «Το μόνο που χρειάζεσαι είναι να συνεχίσεις να κινείσαι» (γιατί «a rolling stone gathers no mess»). Και φαίνεται ότι αυτό ισχύει όχι μόνο για τη μουσική, αλλά και για τις σχέσεις του. **A**

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Το εμβληματικό σχολείο γιορτάζει φέτος τα 100 χρόνια
από την ίδρυσή του. Αυτή είναι η ιστορία του.

Της ΕΛΕΝΑΣ ΝΤΑΚΟΥΛΑ

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ως μη κερδοσκοπικό εκπαιδευτικό ίδρυμα την ταραχώδη δεκαετία του 1920. Το Κολλέγιο Αθηνών, το εμβληματικό ελληνικό ιδιωτικό σχολείο, με τη διεθνή φήμη και την ξεχωριστή προσωπικότητα, γιορτάζει φέτος έναν αιώνα εντυπωσιακής ιστορίας, ουσιαστικής και πολυσχιδούς προσφοράς στην εκπαιδευτική και πολιτιστική ζωή της Ελλάδος. Μέσα σ' αυτά τα χρόνια, άνοιξε πρωτοποριακούς και καινοτόμους εκπαιδευτικούς ορίζοντες, με θεσμούς προοδευτικούς, δράσεις και μεθόδους διδασκαλίας λίαν ρηξικέλευτες, ειδικά για την εποχή που ξεκίνησε να λειτουργεί. Χρειάστηκε να περάσουν δεκαετίες ώστε αυτές να υιοθετηθούν από άλλα σχολεία και να ενταχθούν από την πολιτεία στα σχολικά προγράμματα.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ

Το ξεκίνημα του Κολλεγίου Αθηνών συνέπεσε με τη δύσκολη πορεία του έθνους, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Ήταν η εποχή που η Ελλάδα βίωνε έντονες πολιτικές αναταραχές και κοινωνικές ανακατατάξεις, παράλληλα όμως ήταν και η περίοδος της μαζικής έλευσης εύπορων Ελλήνων της διασποράς, κυρίως όσων ζούσαν στους κόλπους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και της εμφάνισης της αστικής τάξης, η οποία αντιπροσώπευε μία νέα μορφή οικονομικής και κοινωνικής δύναμης.

Η ιδέα για τη δημιουργία ενός σχολείου αρρένων στην Αθήνα, που θα συνδύαζε την ελληνική παράδοση με το αμερικανικό προοδευτικό εκπαιδευτικό πνεύμα της εποχής και θα προετοίμαζε πολίτες χρήσιμους στην αναδιάρθρωση της χώρας, είχε τις ρίζες της στο γόντρο της Ροβερτείου Σχολής της Κωνσταντινούπολης. Απόφοιτοι που ζούσαν πλέον στην Ελλάδα, οραματίζονταν την ίδρυση «*υπό τη σκιά της Ακροπόλεως ενός Κολλεγίου ως το Ροβέρτειον*», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο πρόεδρος των Ελλήνων Ροβερτεϊανών, **Ν.Γ. Κυριακίδης**, προσφέροντας, το 1919, 100.000 δολάρια προς επίτευξη του σκοπού.

Αν και η τολμηρή για εκείνη την εποχή ιδέα υποστηρί-

χθηκε θερμά από τον τότε πρωθυπουργό Ελ. Βενιζέλο, τον φιλέλληνα και μετέπειτα πρέσβη των ΗΠΑ στην Αθήνα, Έντουαρντ Καπς, καθώς και από ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών, οι προσπάθειες δεν είχαν την επιθυμητή έκβαση, λόγω μη ανταπόκρισης από την αμερικανική πλευρά.

Όμως, η αποτυχία δεν πτόση μια ομάδα φωτισμένων προσωπικοτήτων της ελληνικής κοινωνίας, όπως τον εθνικό ευεργέτη Εμμανουήλ Μπενάκη (1843-1929), τον διανοούμενο-τραπεζίτη Στέφανο Δέλτα (1863-1947), καθώς ούτε και διακεκριμένους Αμερικανούς φιλέλληνες, να ανακινήσουν το θέμα, τρία χρόνια αργότερα, σχηματίζοντας μία Επιτροπή για να το προωθήσει, με επικεφαλής τον πρώην υπουργό Πέτρο Καλλιγά.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΕΛΤΑ, Ο «ΠΑΤΕΡΑΣ» ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Από το 1923 και με τη θερμή συμπαράσταση του Βασιλιά Γεωργίου Β', του αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου, του πρωθυπουργού Στ. Γονατά και του δημάρχου Αθηναίων Σπ. Πάτσπ, άρχισαν οι συστηματικές ενέργειες για την ίδρυση του Ελληνοαμερικανικού Κολλεγίου στην Αθήνα. «Ψυχή» της κίνησης ήταν ο γαμπρός του Εμμανουήλ Μπενάκη, **Στέφανος Δέλτα** (σύζυγος της

γνωστή συγγραφέως Πηνελόπης Δέλτα), ο οποίος δικαίως θεωρείται ο «πατέρας» του Κολλεγίου.

Όπως τόνισε ο **Όμηρος Ντέιβις** στα εγκαίνια του Σταδίου Δέλτα, το 1954: «*Δίχως τον Στέφανο Δέλτα, το Κολλέγιον Αθηνών δεν θα είχε ιδρυθεί. Δίχως τη μεγαλοδωρία του, δεν θα είχε επιζηήσει στα πρώτα χρόνια του αγώνα. Επί πενήντα σχεδόν χρόνια η οικονομική του συμβολή στάθηκε μεγαλύτερη από κάθε άλλου. Αυτός προσδιόρισε τους βασικούς σκοπούς του νέου σχολείου. Τα θεμέλιά του είναι στερεωμένα με τη δική του σοφία και αγάπη. Δικό του υπήρξε το όραμα ενός σχολείου ειδικά κατάλληλου για τη νέα Ελλάδα. Οι αντιλήψεις του για τη βαθύτερη έννοια της αγωγής, η εμπιστοσύνη του σε μία ελληνοαμερικανική συνεργασία στον εκπαιδευτικό τομέα, η μεγάλη του καρδιά, το φιλελεύθερο πνεύμα του, η στωική του απλότητα, η πίστη του στο μέλλον αυτού του τόπου, όλα αυτά άφησαν ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους σε όσους είχαν το προνόμιο να μοιραστούν το μάχθο για τη δημιουργία του σχολείου.*»

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΙΔΡΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έτσι, τον Μάρτιο του 1924 οργανώθηκε σε σώμα η **Ιδρυτική Επιτροπή**, με πρόεδρο τον **Επαμεινώνδα Χαρίλαο**, και σκοπό τη σύσταση ενός πρωτοποριακού σχολείου «*το οποίο με τα παράδειγμά του θα άνοιγε τον δρόμο για μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδος*». Δύο μέλη της Επιτροπής, ο **Νικόλαος Κυριακίδης** και ο **Σταύρος Παπαδάκης**, ήταν απόφοιτοι της Ροβερτείου, ενώ ο Ε. Χαρίλαος ήταν ο άνθρωπος που ίδρυσε προσφυγικούς συνοικισμούς στη Θεσσαλονίκη, σε μία περιοχή της μάλιστα, δόθηκε το όνομά του (Χαριλάου).

Αμέσως μετά, ξεκίνησε ένας μεγάλος κύκλος συζητήσεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ Ελλάδος και Αμερικής για την αποσαφήνιση θεμάτων όπως τον χαρακτήρα και το διοικητικό καθεστώς του υπό ίδρυση σχολείου, την οργάνωση, τη χρηματοδότησή του κ.ά. Αξίζει να αναφερθεί ότι το Κολλέγιο Αθηνών, εν αντιθέσει με τα σχολεία ξένης προέλευσης στην Ελλάδα, ιδρύθηκε με ελληνική πρωτοβουλία και χορηγία και αποτελεί το προϊόν μιας συνεργασίας δύο λαών στον τομέα της εκπαίδευσης, οι δε ιδρυτές του παραιτήθηκαν από οποιαδήποτε σχέση ιδιοκτησίας. Ανήκει στο μη κερδοσκοπικό σωματείο «Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα» (Ε.Ε.Ι.), και ο ιδρυτικός του νόμος το διαφοροποιεί από τα υπόλοιπα ελληνικά σχολεία. Ο Διευθυντής (President) επιλέγεται και ελέγχεται από το Διοικητικό Συμβούλιο (Board of Directors) του ΕΕΙ στην Αθήνα και από το Συμβούλιο των Επιτρόπων του Κ.Α στη Νέα Υόρκη (Board of Trustees of Athens College in Greece). Τα μέλη των δύο Συμβουλίων είναι διακεκριμένοι επαγγελματίες, πολλοί εκ των οποίων είναι απόφοιτοι του Κολλεγίου και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά.

Στη συνεδρίαση της 13ης Αυγούστου 1925, στο Ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία, η Επιτροπή ενέκρινε ένα καταστατικό για την ίδρυση του Κοινωνικού Σωματείου, υπό την επωνυμία «**Ελληνο-Αμερικανικών Εκπαιδευτικών Ίδρυμα**» (η ονομασία «Κολλέγιο Αθηνών» δεν αναφέρεται). Ο Στ. Δέλτα και ο Εμ. Μπενάκης δήλωσαν, εξ' αρχής, την πρόθεσή τους να καλύψουν τις πρώτες δαπάνες και η οικονομική τους υποστήριξη συνεχίστηκε για πολλά χρόνια.

Σκοπός του Ιδρύματος, σύμφωνα με το Καταστατικό ήταν:

α. Η αρμονική ανάπτυξη των πνευματικών, ηθικών και σωματικών δυνάμεων ως και του χαρακτήρος των Ελληνοπαίδων συμφώνως προς τους νόμους του ελληνικού κράτους και την αντίληψιν της Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

β. Η εντός των ανωτέρω πλαισίων προαγωγή πάσης φύσεως πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανόμενης και της επιμορφώσεως και εκπαιδεύσεως ενηλίκων.

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ, ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟ

Για τη στέγασή του, ενοικιάστηκε ένα αρχοντικό της οδού Ανδρού 18, και στις 6 Οκτωβρίου 1925 δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Ελεύθερο Βήμα* η πρώτη αγγελία για το νέο σχολείο:

«Η Ελληνοαμερικανική Σχολή Αθηνών (κατά το σύστη-

μα Ροβερτείου και των λοιπών εν τη Εγγύς Ανατολή αμερικανικών εκπαιδευτηρίων) άρχεται λειτουργούσα την 19ην Οκτωβρίου 1925. Προκαταρκτικόν Τμήμα, Ανδρού 18 (πάροδος Πατησίων)».

Το σχολείο, με 10.000 δολάρια στο ταμείο του (δωρεές κυρίως των Εμ. Μπενάκη και Στ. Δέλτα), εγκαινιάστηκε την Κυριακή 18 Οκτωβρίου 1925, παρουσία μεταξύ άλλων του αρχιεπισκόπου Αθηνών, του υπουργού Παιδείας και του πρέσβη της Αμερικής. Η λειτουργία του άρχισε την επομένη (19/10/1925), με 15 μαθητές, οι οποίοι μέχρι το τέλος του μήνα διπλασιάστηκαν. Τα ετήσια δίδακτρα ήταν 12 λίρες. Ο δε ένας και μοναδικός οικότροφος έμενε προσωρινά σε γειτονικό ξενοδοχείο, τον Λευκό Οίκο.

Ο πρώτος μαθητής που γράφτηκε, παίρνοντας τον αύξοντα αριθμό 1 στο μαθητολόγιο, ήταν ο **Ηλίας Ν. Ηλιάσκος**, ο οποίος μετά την αποφοίτησή του και το πέρας των σπουδών του διετέλεσε καθηγητής αγγλικών του Κολλεγίου και μέλος της Διευθύνσεως.

Διευθυντής ορίστηκε ο Βρετανός **F. Stroud Read**, συνδιευθυντής ο **Μιχαήλ Μιχαηλίδης-Νουάρος** και προϊστάμενος του Αγγλικού Τμήματος και αργότερα διευθυντής του Κολλεγίου, ο Αμερικανός **Όμηρος Ντέιβις**. Και οι τρεις είχαν διατελέσει καθηγητές στη Ροβέρτεια Σχολή. Η συμβολή του τελευταίου στην οργάνωση, στην ανάπτυξη του Προγράμματος Υποτροφιών και στην ανάδειξη του Κολλεγίου σε ένα από τα πιο πρωτοποριακά και υψηλότατης στάθμης σχολεία, είναι τεράστια. Το Κολλέγιο τον τίμησε για τα 35 χρόνια της ενεργούς υπηρεσίας του, τοποθετώντας την προτομή του, έργο του Γιάννη Παππά, στο προαύλιο του Μπενακείου.

Ταυτόχρονα με το ξεκίνημα του σχολείου, άρχισε να λειτουργεί ένας θεσμός ο οποίος διατηρείται έως τις μέρες μας, δημιούργημα του Στεφάνου Δέλτα και της συζύγου του Πηνελόπης (1874-1941), το **Ταμείο Υποτροφιών**, που αντανάκλα το πνεύμα και τα ιδανικά του Κολλεγίου και αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της ξεχωριστής φυσιογνωμίας του. Ο θεσμός αυτός στηρίζεται στην αρχή (διατυπωμένη από τον Στ. Δέλτα) ότι «*δεν είναι σωστό ν' αποκλείονται παιδιά απόρων οικογενειών, με συστατικά επιμελείας και καλής διαγωγής, που μπορούν να εξελιχθούν καλοί και χρήσιμοι πολίται και να καταντή η εκπαίδευσίς και μόρφωσις που δίνει το Κολλέγιον ένα είδος προνομίου της ευπορούσης τάξεως*».

Με την αντίληψη ότι το περιβάλλον είναι ένας από τους πολύ σημαντικούς συντελεστές για την ψυχική ανάπτυξη κάθε παιδιού, το 1927 οι Εμμανουήλ Μπενάκης και Στέφανος Δέλτα αγόρασαν για λογαριασμό του Ελληνοαμερικανικού Ιδρύματος, μία έκταση 150 στρεμμάτων στον λόφο της τότε Νέας Αλεξάνδρειας, στο ελάχιστο ανεπτυγμένο Ψυχικό, για να κτιστεί το πρώτο διδακτήριο, το οποίο, τιμής ένεκεν, ονομάστηκε **Μπενάκειο** και θεωρείται το κτίριο ορόσημο του Κολλεγίου.

Η τελετή εκσκαφής θεμελίωσης έγινε στις 27 Μαρτίου 1927, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, Ναύαρχου Π. Κουντουριώτη, του αρχιεπισκόπου Αθηνών, του Αμερικανού πρέσβη, ανώτατων αξιωματούχων της Εκκλησίας και της Πολιτείας, καθηγητών και φίλων του Κολλεγίου.

Τα σχέδια ανέλαβαν τρεις αρχιτέκτονες: ο **Κ. Κυριακίδης**, ο **Κ. Σγούτας** και ο **Γ. Σούλης**. Λόγω έλλειψης χρημάτων, αποφασίστηκε να κατασκευαστεί μόνο η ανατολική πτέρυγα του κτιρίου και χρειάστηκε να περάσουν 23 χρόνια μέχρι να κτιστεί και η δυτική.

Τα μαθήματα στο Μπενάκειο άρχισαν ένα κρύο και συννεφιασμένο πρωινό της 12ης Νοεμβρίου 1928, ενώ ακόμη συνεχίζονταν οι οικοδομικές εργασίες, οι οποίες είχαν καθυστερήσει λόγω μιας επιδημίας δάγχειου πυρετού, που είχε πλήξει τότε μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Αθήνας. Ο χειμώνας εκείνος ήταν ιδιαίτερα βαρύς, με τσουκτερό κρύο και καταρακτώδεις βροχές. Μαθητές και καθηγητές έκαναν μάθημα κουκουλωμένοι με κασκόλ και παλτό λόγω έλλειψης θέρμανσης, αλλά και λόγω της υγρασίας από τα νερά της βροχής που έπεφταν από την τοιμεντένια στέγη, η οποία δεν είχε ακόμη καλυφθεί με κεραμίδια.

Τα επίσημα εγκαίνια έγιναν στις 25 Μαΐου 1929, παρουσία του ΠτΔ, του πρωθυπουργού Ελ. Βενιζέλου,

του αρχιεπισκόπου, υπουργών, βουλευτών, του δημάρχου Αθηναίων, του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, αντιπροσώπων του Πανεπιστημίου Αθηνών, της Ροβερτείου, μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθηγητών, μαθητών και γονέων. Ο Στέφανος Δέλτα, στην ομιλία του τόνισε: «*Είμεθα πεπεισμένοι το Κολλέγιο Αθηνών θ' αποβή ωφέλιμο στην πατρίδα μας γιατί συμπληρώνει ένα κενό του εκπαιδευτικού μας συστήματος*».

Ιδιαίτερη αίσθηση έκανε η ομιλία του πρωθυπουργού **Ελ. Βενιζέλου**: «*...εις τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια γίνεται δυνατόν όπως πραγματοποιούνται και μεγαλύτερα και επιτυχέστερα καινοτομίες, διότι τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, τελούντα απλώς υπό την εποπτεία του Κράτους και συμμορφούμενα μόνον προς τα γενικά κατευθύνσεις του, έχουν την ελευθερίαν της οποίας στερούνται τα δημόσια και διά τούτο δύνανται να επιτελέσουν μεγαλύτερα προόδους. Τας προόδους αυτές περιμένομεν να πραγματοποιήσῃ το Κολλέγιον Αθηνών. Τοιαύτην έχω γνώμην περί της σημασίας του Κολλεγίου [...] Είς το Κολλέγιον τούτο, οι μαθηταί λαμβάνουν την μόρφωσιν του πνεύματος και της ψυχής, χαλυβδώνουν την θέλπισιν και δυναμώνουν το σώμα των, ώστε να κατορθώσουν μίαν ημέραν, εξερχόμενοι από το Κολλέγιον, να είναι χρήσιμοι εις εαυτούς και τους περί αυτούς, αλλά και γενικώτερα εις την πατρίδα, της οποίας θα αποτελέσουν την ηγέτιδα τάξιν. Αυτοί διά της δράσεώς των περαιτέρω να συντελέσουν όπως δημιουργήσουν ένα μέλλον καλύτερον του ιδικού μας και ένα πολιτισμό ανάλογο προς το παρελθόν μας*». Επί Ελευθερίου Βενιζέλου τέθηκε σε ισχύ ειδικός νόμος που καθορίζει τα της λειτουργίας του Κολλεγίου Αθηνών και κατοχυρώνει τις ιδιότητές του, καθώς και την «ισοτιμία» του με τα δημόσια σχολεία. Στην πάροδο των χρόνων, έγιναν από διάφορες κυβερνήσεις προσπάθειες αμφισβήτησης ή ακύρωσης του εν λόγω νόμου, χωρίς όμως αυτό να καταστεί εφικτό.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ

Ανάμεσα στις πολλές καινοτομίες του Κολλεγίου ήταν ο εορτασμός της «**Ημέρας του Δένδρου**», κάθε 19 Δεκεμβρίου, ο οποίος καθιερώθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας του Ομήρου Ντέιβις, με στόχο τη δενδροφύτευση του γυμνού campus του Ψυχικού, αλλά και την καλλιέργεια της αγάπης για τη φύση και το πράσινο στους μαθητές. Παράλληλα, δόθηκε κάθε δυνατό ερέθισμα για να τονωθεί η αγάπη προς τα ζώα. Τα σκυλιά που συνόδευαν τους κηπουρούς στη δουλειά τους ή συντρόφευαν τους νυχτοφύλακες στις περιπολίες τους ήταν οι μασκότ του σχολείου. Όταν πέθαιναν τα έθαβαν στην περιοχή και έτσι με τα χρόνια δημιουργήθηκε το νεκροταφείο των σκυλιών.

Τον Ιούνιο του 1929, μαζί με την αποφοίτηση των πρώτων τελειόφοιτων, παρουσιάζεται το ετήσιο λεύκιωμα «**Θησαυρός**», το οποίο έκτοτε εκδίδεται ανελλιπώς και αποτελεί έναν από τους θεσμούς του Κολλεγίου.

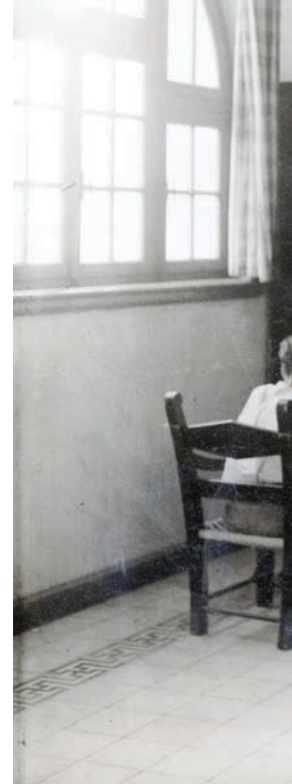
Η σχολική χρονιά 1930-1931 ξεκινά με 351 μαθητές και 44 εκπαιδευτικούς και την εφαρμογή του **Νέου-Επταετούς Προγράμματος**, το οποίο θεσμοθετεί ριζοσπαστικές καινοτομίες, εκπαιδευτικούς νεωτερισμούς και νέες μεθόδους διδασκαλίας. Κεντρικός πυρήνας του είναι η ελάττωση της ποσότητας για χάρη βελτιωμένης ποιότητας. Μ' αυτό το σκεπτικό, εισάγεται στο εξαιετές Γυμνάσιο το πρόσθετο «Κολλεγιακό έτος», προκειμένου οι μαθητές να διδάσκονται λιγότερα μαθήματα σε κάθε τάξη και να έχουν περισσότερο χρόνο για μελέτη, έρευνα και εξωπρογραμματικές δράσεις. Το έβδομο έτος, άρρηκτα συνδεδεμένο με τον χαρακτήρα του Κολλεγίου, καταργήθηκε το 1997, ως συνέπεια του νόμου περί Ενιαίου Λυκείου. Κατά τη διάρκεια δε της ετήσιας τελετής αποφοίτησης, καθιερώνεται η απονομή τιμητικών διακρίσεων σε τελειόφοιτους με υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις.

Σύμφωνα με το αναφερθέν πρόγραμμα, καθιερώθηκαν εργαστηριακές ασκήσεις στη διδασκαλία των θετικών επιστημών που γινόντουσαν σ' ένα υποτυπώδες εργαστήριο στη σοφία του Μπενακείου, ενώ σ' άλλο σημείο του ίδιου χώρου στεγάζονταν οι «**Ελεύθερες Δράσεις**», που στόχο είχαν την ενίσχυση της έφεσης των παιδιών για δημιουργία.

Όπως τονίζει ο **Στέφανος Δέλτα** στο άρθρο του για το εν λόγω πρόγραμμα, στο περιοδικό *Εργασία*: «*Η μέθοδος που εφαρμόζεται στο Κολλέγιο Αθηνών αναχωρεί από την ιδέα ότι ο μαθητής "διδάσκεται" όχι όταν οι γνώσεις του μεταδίδονται από τον δάσκαλο ως πληροφορίες που οφείλει να θησαυρίζει, αλλ' όταν αποκτούνται από*

Ομιλία του Στεφάνου Δέλτα στα εγκαίνια Μπενακείου, 1929

Μαθητές του Οικτροφείου στο διάλειμμα, 1930

Η Πηνελόπη και ο Στέφανος Δέλτα, 1925

Μαθητές στις
Ελεύθερες Δράσεις,
1950

«ΨΥΧΗ»
ΤΗΣ
ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΙΔΡΥΣΗ
ΤΟΥ, ΗΤΑΝ
Ο ΓΑΜΠΡΟΣ
ΤΟΥ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
ΜΠΕΝΑΚΗ,
ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΔΕΛΤΑ,
Ο ΟΠΟΙΟΣ
ΔΙΚΑΙΩΣ
ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ
Ο «ΠΑΤΕ-
ΡΑΣ» ΤΟΥ
ΚΟΛΕΓΙΟΥ

Μαθητές στο
κτίριο της οδού
Άνδρου, 1925

Γονείς μαθητών ανεβαίνουν τη σκάλα
του Μπενακείου, 1930

τον ίδιο τον μαθητή σαν συνέπεια δικής του ενεργητικής σκέψης, για την οποία ο δάσκαλος του υποβάλλει εύστοχα την αφορμή». Και συνεχίζει: «για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων υπάρχουν λέσξεις και καθένας εγγράφεται όπου του αρέσει: Λέσχη Ελληνικής φιλολογίας, Αγγλικής, Διεθνών Σχέσεων, Επιστημών και Εμπορίου, Προσκοπισμού. Οι μαθητές εκδίδουν δικά τους έντυπα, μαθαίνουν να διοικούν και να διοικούνται, να συνεργάζονται, να έχουν γνώμη και να την εκφράζουν, να θεσμοθετούν». Αυτές οι λέσξεις, αργότερα μετονομάστηκαν «Ομίλοι» και εξελίχθηκαν σ' έναν από τους πιο σημαντικούς εξωδιδασκτικούς θεσμούς του σχολείου.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε, εξ αρχής, στην τέχνη. Από τη σκηνή της αίθουσας Χωρέμη (δωρεά του Κωνσταντίνου Χωρέμη), με την παράσταση «Ορνίθες» του Αριστοφάνη, εγκαινιάστηκε η θεατρική πορεία του **Καρόλου Κουν**, ο οποίος εκείνα τα χρόνια ήταν καθηγητής αγγλικών στο σχολείο. Παράλληλα με τη διδασκαλία, είχε ιδρύσει μία ερασιτεχνική θεατρική ομάδα από καθηγητές, τους **Athens College Players**, με τους οποίους ανέβαζε αξιόλογες παραστάσεις, με συχνά τολμηρούς νεωτερισμούς. Αυτές ενέπνευσαν και προσέκλυσαν το ενδιαφέρον πολλών μαθητών, οι οποίοι αργότερα άφησαν το αποτύπωμά τους στον χώρο του ελληνικού θεάτρου (Σολομός, Χορν, Μουσαίος, Μ. Αργυράκης).

Αντίστοιχα, ο καταξιωμένος μουσικολόγος **Μίνως Δούνιαν** και ο ζωγράφος **Κώστας Πλακωτάρης**, ως καθηγητές του Κολλεγίου, έθεσαν τα γερά θεμέλια για τη σημαντική κολεγιακή παράδοση στον τομέα των εικαστικών τεχνών. Μέσα από το Κολλέγιο αναδείχθη-

Οι ιδρυτές με τον Ελ. Βενιζέλο, 1925

καν σπουδαίοι άνθρωποι του πολιτισμού.

Ταυτόχρονα, η **Πινελόπη Δέλτα**, επιθυμώντας να διασφαλίσει τη μελλοντική λειτουργία του Ταμείου Υποτροφιών, ιδρύει το «**Κεφάλαιο Προικοδοτήσεως των Υποτροφιών του Κολλεγίου Αθηνών**», καταθέτοντας το ποσό του ενός εκατομμυρίου δραχμών.

Μία ακόμη πρωτοβουλία του Ομήρου Ντέιβις είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση, το 1931, του **Συλλόγου Αποφοίτων Κολλεγίου Αθηνών** (ΣΑΚΑ). Ο ετήσιος χορός των αποφοίτων αποτέλεσε για πολλά χρόνια ένα κοσμικό γεγονός για την Αθήνα, αλλά και σημαντική πηγή εσόδων για το Ταμείο Υποτροφιών. Μερικά χρόνια αργότερα, ο ΣΑΚΑ απέκτησε αδελφάκια, στις ΗΠΑ και στη Βρετανία. Η στενή σχέση των αποφοίτων με το σχολείο ή η μεταξύ τους αλληλοϋποστήριξη είναι διαχρονικά ιδιαίτερα ισχυρές και εκφράζονται ποικιλοτρόπως. Η Επιτροπή Αποφοίτων για την Ενίσχυση του Ταμείου Υποτροφιών (Alumni Fund Drive) ή τα ετήσια reunions, που καθιερώθηκαν το 1988 με αφορμή τη συμπλήρωση των 50 χρόνων από την αποφοίτηση της τάξης του '38, αποτελούν ένα μικρό ενδεικτικό παράδειγμα.

ΤΟ ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΒΠΠ

Με την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, το Μπε-

νάκειο επιτάσσεται από το Υπουργείο Πολέμου και γίνεται στρατιωτικό νοσοκομείο (11ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο), ενώ μετά την εισβολή των Γερμανών περνά στα χέρια των δυνάμεων Κατοχής πάλι ως νοσοκομείο για Βρετανούς αιχμαλώτους και λίγο αργότερα για Γερμανούς στρατιώτες.

Οταν μετά από 7 μήνες τα σχολεία ανοίγουν, το Κολλέγιο στεγάζεται σ' ένα πρώην δημόσιο μαιευτήριο στην οδό Ακαδημίας 40 («Κεντρικόν», σήμερα εκεί στεγάζεται το Μέγαρο του Ταμείου Παρακαταθηκών & Δανείων), το οποίο παραχώρησε ο Λάμπρος Ευταξίας, και σ' ένα νοικιασμένο σπίτι στο Ψυχικό, επί της οδού Πάρνηθος 22 («Παράρτημα»). Το σχολείο λειτουργήσε μόνο με το ελληνικό διδακτικό προσωπικό και παρ' όλο που τα μαθήματα γινόντουσαν σε αντίξοες συνθήκες, χάριν των προσπαθειών της διεύθυνσης (Ε. Τρουλλινός, Φ. Φυλακτόπουλος, Στ. Δημητρακόπουλος) το πνεύμα του Κολλεγίου, οι διάφοροι θεσμοί και το υψηλό επίπεδο διδασκαλίας διατηρήθηκαν. Εκείνη την περίοδο δε οργανώνονταν συσσίτια στην Αθήνα και στο Ψυχικό για το προσωπικό και τους άπορους μαθητές του σχολείου.

Η αποχώρηση των Γερμανών άφησε το Μπενάκειο λαβωμένο και τα διάφορα αρχεία του σχολείου καταστραμμένα. Το μόνο που έμεινε από εκείνη την εποχή είναι μια σειρά από σατυρικές νωπογραφίες στους τοίχους μιας αίθουσας, εμπνευσμένες από τη ζωή τους στην Ελλάδα. Η χαρά για την απελευθέρωσή του δεν κράτησε για πολύ, γιατί πέρασε στα χέρια των Βρετανών και χρειάστηκαν πολλές ενέργειες αρμόδιων φορέων και αρχών ώστε να επιστρέψει στο ΕΕΙ στις 12/11/1945. Η σχολική χρονιά 1945-46 άρχισε με 594 μαθητές και 132 οικοτρόφους.

Ολόκληρο εκείνον τον χρόνο ο Ο. Ντέιβις ταξίδεψε στην Αμερική εξασφαλίζοντας χορηγίες από ομογενείς και φιλέλληνες, ώστε να αποκατασταθούν οι τεράστιες κτιριακές ζημιές αλλά και να δοθούν πάνω από 300 υποτροφίες.

Μεταπολεμικά και κατόπιν εράνου μεταξύ αποφοίτων, γονέων και φίλων του Κολλεγίου από Ελλάδα και Αμερική, αρχίζει η κατασκευή της δυτικής πτέρυγας του Μπενακειού, καθώς επίσης η οικοδόμηση μιας σειράς κτιρίων για τη στέγαση των οικοτόρφων και των υπηρεσιών του Οικοτροφείου, διευθυντής του οποίου ήταν ο **Γ. Φυλακτόπουλος**. Την επιστασία των εργασιών είχε ο **Δημήτρης Χάλαρης**, γνωστός ως ο «Μαστρο-Μήτσος».

Εκείνη την εποχή το συρματοπλέγμα που έφραζε τα 150 στρέμματα της περιοχής αντικαταστάθηκε από μαντρότοιχο, ύψους περίπου δύο μέτρων, τον οποίο έφτιαξε ο μπαρμπα-Γιάννης Γεμελιάρης, ένας από τους καλύτερους εργάτες που είχε ποτέ στην υπηρεσία του το Κολλέγιο. Κτίζεται δεύτερο γήπεδο ποδοσφαίρου και το 1954 εγκαινιάζεται το **Στάδιο Δέλτα**, στο οποίο δίδεται το όνομα του «πατέρα» του Κολλεγίου, και οι ετήσιες γυμναστικές επιδείξεις θα ονομαστούν «Δέλτεια».

Εκτός από τα οικοδομικά έργα, εφαρμόζεται ένα νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που εισάγει μεταξύ άλλων καινοτομιών τα μαθήματα επιλογής («**Επιλογές**»).

Το καλοκαίρι του 1959 το Μπενάκειο πρωταγωνίστηκε στον ελληνικό κινηματογράφο, στην ταινία «**Το Ξύλο βγήκε από τον Παράδεισο**». Η ταινία πραγματεύεται τον έρωτα της πλούσιας και κακομαθημένης μαθήτριάς Λίζας Παπασταύρου (Αλίκη Βουγιουκλάκη), με τον φτωχό, φιλότιμο αλλά και ζόρικο καθηγητή της, Πάνο Φλωρά (Δημήτρη Παπαμιχαήλ), ο οποίος είχε αίσιο τέλος, αφού όμως πρώτα ο καθηγητής, στην προσπάθειά του να τη συνενώσει, της είχε ρίξει κάμποσα χαστούκια.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΓΚΑΣΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ

Αναπόσπαστο στοιχείο της φιλοσοφίας του Κολλεγίου είναι η συστηματική καλλιέργεια στους μαθητές πνεύματος συλλογικής δράσης και αλληλεγγύης, ενδιαφέροντος για τα κοινά. Ενστερνιζόμενη αυτές τις αρχές, η **Μαθητική Κοινότητα**, η οποία είχε συγκροτηθεί (με εκλεγμένο Συμβούλιο και άλλα όργανα), από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου, πραγματοποίησε (και συνεχίζει έως τις μέρες μας)

ποικίλες δράσεις με κοινωνικό πρόσημο, όπως π.χ. η κάλυψη δαπάνης ανέγερσης ή συντήρησης και εξοπλισμού σχολείων σε ακριτικές περιοχές, η οικονομική βοήθεια σε σεισμοπαθείς ή σε φιλανθρωπικά ιδρύματα, η αποστολή βιβλίων σε σχολεία για ιδρύση βιβλιοθηκών κ.ά., με χρήματα προερχόμενα αρχικά από τον «χριστουγεννιάτικο έρανο», που διενεργούσε το Μαθητικό Συμβούλιο, ή από τα «λιτά γεύματα» και αργότερα από διάφορες εκδηλώσεις, όπως το ετήσιο «**Πανηγύρι**» του Λυκείου. Το 1962, η Μαθητική Κοινότητα βραβεύεται από την Ακαδημία Αθηνών για την «κοινωνική και εθνοφιλή» δράση της.

Με την πάροδο των χρόνων, το Κολλέγιο εκσυγχρονίζεται ως προς τις εγκαταστάσεις και τις υποδομές και οι μαθητές τριπλασιάζονται (τη σχολική χρονιά 1974-75 είχε 1.513 μαθητές, εκ των οποίων οι 180 είναι οικοτόρφοι). Αποκτά νέα Βιβλιοθήκη (θεωρείται η μεγαλύτερη και παλαιότερη σχολική βιβλιοθήκη της Ελλάδας), Κτίριο Θετικών Επιστημών εξοπλισμένο με πρωτοποριακά για την εποχή του εργαστήρια και εποπτικά μέσα διδασκαλίας, Γλωσσικό Εργαστήριο 72 θέσεων, ηλεκτρονικό υπολογιστή (δωρεά του αποφοίτου Μιχάλη Δερτούζου '54), κολυμβητήριο (δωρεά του Αλ. και Δέσποινας Γαβριήλ), γήπεδα, στεγασμένο γυμναστήριο αλλά και εκκλησία, τον Ι.Ν. των Παμμεγίστων Ταξιαρχών. Ο ναός, δωρεά του Ιωάννου Καρρά, οικοδομήθηκε σε σχέδια του αποφοίτου αρχιτέκτονα Παύλου Μυλωνά και είναι αντίγραφο του βυζαντινού ναού των Αγίων Αποστόλων που βρίσκεται στην Αρχαία Αγορά των Αθηνών. Ο θεσμός των **Forensics** (ρητορική εξάσκηση στον δημόσιο λόγο-διάλογο, στα αγγλικά) μπαίνει στη ζωή των μαθητών, οι οποίοι μετέχουν σε διασχολικούς και διεθνείς διαγωνισμούς, σημειώνοντας σημαντικές διακρίσεις.

Τον Νοέμβριο του 1974 θεμελιώνεται στην Κάντζα Αττικής ένα νέο διδακτήριο για να στεγαστεί ολόκληρο το δημοτικό σχολείο. Η έκταση των 165 στρεμμάτων αλλά και τα απαιτούμενα κεφάλαια, είναι δωρεά του ευεργέτη Μποδοσάκη Αθανασιάδη (1891-1979). Το «**Μποδοσάκειο**» εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 1977, παρουσία του δωρητή, του υπ. Παιδείας Γεωργίου Ράλλη κ.ά.

Την ίδια χρόνια, η Ακαδημία Αθηνών βραβεύει πέντε φιλόλογους του Κολλεγίου για τη συγγραφή βιβλίων αναφερομένων στη διδασκαλία του αρχαίου ελληνικού λόγου. Είναι παράδοση από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου, το κρατικό πρόγραμμα διδακτικών βιβλίων να συμπληρώνεται με άλλα, ειδικά γραμμένα από τους καθηγητές του Κολλεγίου για τους μαθητές του. Πρωτοπόροι ήταν ο **Χαρίλαος Λαγουδάκης** και ο **Νικηφόρος Ελεόπουλος** που εισήγαγαν μια νέο μέθοδο διδασκαλίας της ιστορίας, βασισμένη σε μια κριτική προσέγγιση και όχι σε μια σειρά απομνημόνευση. Όλες οι ενόπτες της αρχαίας, μεσαιωνικής και νεότερης ιστορίας πήραν τη μορφή βιβλίου (1933-1936).

Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΠΟ ΑΡΡΕΝΩΝ ΣΕ ΜΕΙΚΤΟ, Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Το 1977 είναι σταθμός στην ιστορία του Κολλεγίου. Μετά από 52 χρόνια, παύει να είναι «σχολείο αρρένων». Το άβατο καταργείται, στη σχολική χρονιά 1977-78 εγγράφονται κορίτσια και το σχολείο γίνεται «μεικτό», διατηρώντας όμως το «Ανδρας Τρέφον» στον θυρεό του. Οι πρώτες 69 μαθήτριες, ποσοστό 25% του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού, αποφοιτούν το 1988, κατεβαίνοντας την κεντρική μαρμαρίνη σκάλα του Μπενακειού κατά τη διάρκεια της τελετής αποφοίτησης (**Commencement**). Στην πάροδο των χρόνων, στα σκαλοπάτια αυτά έχουν απθανασίσει πολλές στιγμές της κολλεγιακής ζωής. Μια σοβαρότατη οικονομική κρίση με την οποία βρέθηκε αντιμέτωπο το Κολλέγιο το 1983, αντιμετωπίστηκε με σκληρά μέτρα περιστολής δαπανών και τη διεξαγωγή μιας μεγάλης εκστρατείας, «**Εκστρατεία S.O.S.**» (Save-Our-School) όπως ονομάστηκε, για συγκέντρωση χρημάτων. Η εκστρατεία απέβη επιτυχής χάρην στη γενναιοδωρή ανταπόκριση εκ μέρους των αποφοίτων, καθηγητών, γονέων, φίλων αλλά και της καθοριστικότητας συμβολής του Γιάννη Λάτση. Το 1983 σταμάτησε η λειτουργία του Οικοτροφείου και στα κτίριά του στεγάστηκε το Δημοτικό του Κολλεγίου Ψυχικού (αδελφού σχολείου του Κολλεγίου

Η τραπεζαρία του Οικοτροφείου, 1960

Αθηνών), μέχρι τη μετεγκατάστασή του, το 1995, στο **Λάτσειο Διδασκτήριο** στην Κάντζα, δωρεά του ευεργέτου του Κολλεγίου, Γιάννη Λάτση.

Από το 1980 αρχίζει η λειτουργία μιας νέας σχολικής μονάδας, με την επωνυμία «**Κολλέγιο Ψυχικού**» (σε πρώτη φάση μόνο με δημοτικό), ενώ το 1981 ένας παλιός μαθητής του Κολλεγίου, ο Ανδρέας Παπανδρέου, γίνεται πρωθυπουργός της Ελλάδος. Τον πρωθυπουργικό θώκο κατέλαβαν αργότερα ο Πώργος Παπανδρέου, ο Αντώνης Σαμαράς, ο Λουκάς Παπαδήμος και ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Πολλοί δε απόφοιτοι του Κολλεγίου έχουν καθίσει ή κάθονται ως βουλευτές ή υπουργοί στα έδρανα της Βουλής.

Το νέο **Θέατρο του Κολλεγίου** (830 θέσεων) στο Ψυχικό κατασκευάστηκε με πόρους από το «US Agency of International Development from the American People». Εγκαινιάστηκε το 1982 από τη Μαργαρίτα Παπανδρέου, ενώ η σκηνή του Θεάτρου από την υπουργό Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη. Κατά τη διάρκεια των εγκαινίων, το παιδί-θαύμα της μουσικής, ο 14χρονος τότε Δημήτρης Σγούρος, ερμήνευσε στο πιάνο έργα γνωστών συνθετών. Έκτοτε, το Θέατρο του Κολλεγίου παίζει πρωταρχικό ρόλο στη σχολική λειτουργία, αλλά συγχρόνως αποτελεί μορφωτικό και πνευματικό κέντρο και συμβάλλει στην πολιτιστική ζωή της Αθήνας, φιλοξενώντας σειρά εκδηλώσεων.

Ανταποκρινόμενο άμεσα στις απαιτήσεις και προκλήσεις του ελληνικού και διεθνούς περιβάλλοντος, το Κολλέγιο εντάσσει από το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 στο Λύκειο του Κολλεγίου Ψυχικού το Πρόγραμμα «**International Baccalaureate**» (IB) για μαθητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο εξωτερικό. Στο εξοπλισμένο **Informatics Center** (δωρεά του Γ. Οικονόμου), που λειτουργεί από το 2014 στο νέο κτίριο Αλεξάνδρα Μαρτίου, οι μαθητές έρχονται σ' επαφή και εκπαιδεύονται στα τελευταία επιτεύγματα της σύγχρονης τεχνολογίας, ενώ στο δίγλωσσο **vηπι-αγωγείο «Ιωάννης Μ. Καρράς»** (δωρεά της Φωτεινής Λιβανού και της Αλεξάνδρας Βουρέκα-Πεταλά εις μνήμην του πατέρα τους, Ιωάννη Μ. Καρρά), κάνουν τα προσχολικά τους βήματα τα μετέπειτα πρωτόκια του σχολείου.

ΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΣΗΜΕΡΑ

Το 2011, η Ακαδημία Αθηνών βραβεύει το Κολλέγιο Αθηνών για την επί 85 χρόνια προσφορά του στην εκπαιδευτική και πολιτιστική ζωή της Ελλάδος, καθώς και για την πολύπλευρη κοινωνική του δράση.

Το Κολλέγιο Αθηνών μπαίνει στον 2ο αιώνα της ζωής του, ατενίζοντας με σιγουριά, εξωστρέφεια και αισιοδοξία το μέλλον. Το «**Ανδρας Τρέφον**» στον θυρεό αντικαταστάθηκε από το «**Πολίτας Τρέφον**», με ιδιαίτερη εννοιολογική σημασία. Όπως ανέφερε ο διευθυντής, κος Σπύρος Πολάλης, «*Στόχος μας είναι να βελτιώσουμε και άλλο το Σχολείο. Διαφοροποιούμε την εκπαίδευση από την παιδεία. Δεν αρκεί τα παιδιά να ξέρουν καλά μαθηματικά ή αρχαία, αλλά πρέπει να διαμορφώσουμε χαρακτήρες, να δημιουργήσουμε "χρήσιμους" πολίτες για την Ελλάδα και τον κόσμο, κάτι που είναι ιδιαίτερα δύσκολο, γιατί, δυστυχώς, η κοινωνία πηγαίνει σ' άλλες κατευθύνσεις. Αυτό είναι το μεγάλο μας στοίχημα.*»

Διαβάζοντας κάποιος την εντυπωσιακή ιστορία του Κολλεγίου, καθώς και άλλων σχολείων ή εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που ιδρύθηκαν πριν ή μετά από αυτό, είναι δύσκολο να μην αισθανθεί ευγνωμοσύνη αλλά και αμέριστο θαυμασμό για την αγάπη και το όραμα που είχαν ορισμένοι εμπνευσμένοι άνθρωποι για το καλό της πατρίδας τους, για το πόσο ανοικτόμυαλοι ήταν για την εποχή τους και για το πόσο αγωνιστήκαν, προσφέροντας ανιδιοτελώς χρόνο αλλά και χρήμα για την υλοποίηση των ευγενών στόχων τους.

Το δε παρακάτω απόσπασμα, από τη διαθήκη του Στ. Δέλτα προς τους φυσικούς του κληρονόμους, φανερώνει το μεγαλείο του ανδρός «*[...] με τα ποσά που δίνω και έδωσα στο Κολλέγιον Αθηνών, δεν σας μένουν, παιδιά μου, μεγάλα πράγματα να μοιρασθήτε [...]* Και εσείς όπως και εγώ πιστεύετε πως η κοινωνία που ζούμε είναι κι αυτή συγκληρονόμος μας ή και συνιδιοκτήτης της περιουσίας μας». **Α**

Με τον Μάνο Χατζιδάκι

Από τα ιστορικά χρόνια της Οπισθοδρομικής Κομπανίας

Από τη Θρυλική συναυλία στο Carnegie Hall

Με τον Δημήτρη Παπαδημητρίου

Με τον Μάριο Φραγκούλη

© ΠΙΟΡΓΟΣ ΚΑΠΛΑΝΙΔΗΣ

Με τη Σεζάρια Εβόρα, 1999

Η Ελευθερία ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Η μεγάλη Ελληνίδα ερμηνεύτρια ξετυλίγει στην ATHENS VOICE το κουβάρι της ζωής και της καριέρας της

Του ΜΠΑΜΠΗ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

Στη ζωή υπάρχουν εκείνες οι περιπτώσεις, λίγες ή και περισσότερες, όπου συμβαίνουν τα σωστά πράγματα την κατάλληλη στιγμή. Για την Ελευθερία Αρβανιτάκη αυτή η στιγμή ήταν οι διακοπές της στη Σκόπελο πριν από πολλά χρόνια, το 1979, όταν γνώρισε τα μέλη της **Οπισθοδρομικής Κομπανίας**. Αμέσως κατάλαβαν αμφότεροι τη μεταξύ τους χημεία, κι έτσι ξεκίνησε το ταξίδι στην ελληνική μουσική και δισκογραφία. Ένα ταξίδι που μέσα από ιστορικούς δίσκους και τραγούδια, καθώς και πολλές και σημαντικές συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, έχει καθιερώσει την Ελευθερία Αρβανιτάκη στη συνείδηση του κόσμου ως μία από τις σημαντικότερες Ελληνίδες ερμηνεύτριες. Από το λαϊκό και το folk στο ethnic και μετά πίσω στις ρίζες του μπλουζ, με μια χαρακτηριστική, αγαπημένη και πλήρως αναγνωρίσιμη φωνητική ταυτότητα, η Ελευθερία θα συνεργαστεί με κάποιους από τους σημαντικότερους Έλληνες συνθέτες και σικουργούς. Περισσότερα από 25 προσωπικά albums μετά, χωρίς να υπολογίζει κανείς τις δεκάδες συμμετοχές σε άλλες παραγωγές της ελληνικής δισκογραφίας, η φωνή της Ελευθερίας Αρβανιτάκη έχει «ντύσει» πολλές προσωπικές και ξεχωριστές στιγμές των Ελλήνων. Με της *«Καληνύχτας τα φιλιό»*, με το *«Κόκκινο φουστάνι»*, το *«Δυνατά»* και πολλά άλλα σπουδαία και αγαπημένα τραγούδια.

Φέτος και για πρώτη φορά στη μακρά πορεία της, ο δρόμος της Ελευθερίας Αρβανιτάκη τέμνεται με αυτόν ενός άλλου σπουδαίου Έλληνα ερμηνευτή, του **Μάριου Φραγκούλη**. Οι δύο καλλιτέχνες θα συναντηθούν στο Θέατρο Παλλάς για τρεις παραστάσεις (12, 23 & 24 Φεβρουαρίου), παρουσιάζοντας όλα τα στοιχεία που τους ενώνουν. Τον περασμένο Οκτώβριο, ο Μάριος Φραγκούλης ερμήνευσε τη δική του *«Συμφωνία για τη ζωή»* (*Symphony of Life*) στο Ηρώδειο, έχοντας στο πλευρό του τη διάσημη Αμερικανίδα σοπράνο **Larisa Martinez**. Η *«Πρώτη φορά»* των Φραγκούλη & Αρβανιτάκη αναμένεται να είναι μια μαγευτική παράσταση, την οποία οι θεατές θα ζητήσουν εκ νέου και σε πολλές επαναλήψεις. Περιμένοντας με ιδιαίτερη χαρά αυτή τη συνεργασία, η Ελευθερία Αρβανιτάκη μίλησε στην **ATHENS VOICE** σε μια εκ βαθέων συζήτηση.

Μικρή ξεκίνησα με τα μπλουζ. Ο πρώτος δίσκος που άκουσα ήταν των John Mayall & The Bluesbreakers. Ξεκίνησα ακούγοντας ξένη μουσική, στη συνέχεια όμως, μεγαλώνοντας, άρχισα να ακούω Χατζιδάκι και Θεοδωράκη. Τον δεύτερο τον άκουγα πολύ στη δικτατορία, κρυφά τότε. Άρχισα να ακούω Λοτζο, Μαρκόπουλο, Σαββόπουλο, πήγαινα να τους βλέπω ζωντανά. Μετά ήρθαν στη ζωή μου τα ρεμπέτικα. Κάπως έτσι ξεκίνησε το μουσικό μου ταξίδι με τα παλιά λαϊκά, τα ρεμπέτικα, τα δημοτικά και τα νησιώτικα. Κατάγομαι από την Ικαρία, ένα νησί όπου ο κόσμος αγαπάει πολύ την παραδοσιακή μουσική, οπότε είχα από μικρή αυτή την αίσθηση του νησιώτικου τραγουδιού.

» Στην Ικαρία όλος ο κόσμος χορεύει. Από τα παιδιά πέντε και έξι ετών, μέχρι τον παππού που έχει φτάσει τα 90. Αυτό δίνει μια αυθεντικότητα στα τοπικά πανηγύρια. Όλες οι ηλικίες έχουν αγκαλιάσει την παράδοση του τόπου. Τα καλοκαίρια που πέρασα στην Ικαρία ήταν ξένοιαστα και με πολύ γλέντι, αλλά και με πολλή δουλειά από μεριάς των Ικαριωτών. Παλαιότερα ίσχυε αυτό που λένε πως τα μαγαζιά ανοίγουν το βράδυ, καθώς το ηρωί οι Ικαριώτες είχαν τα κτήματά τους. Δεν γνωρίζω αν ισχύει κάτι αντίστοιχο σήμερα. Η Ικαρία είναι ένα νησί που δεν ασχολείται πολύ με το ψάρεμα, αλλά έχει πολλά αγριοκάτσικα, κήπους με εσπεριδοειδή, εκτάσεις με καλαμπόκι κ.ά. Επίσης είχε κατά καιρούς πολλούς ναυτικούς αλλά και μετανάστες. Ήταν ένα νησί όπου κάθε χωριό έκανε το δικό του πανηγύρι, μαζεύοντας έτσι χρήματα, που επανεπενδύονταν στον τόπο. Γέφυρες, σχολεία, δρόμοι και μονοπάτια. Έτσι γίνεται ακόμα! Τα πανηγύρια τα διοργανώνουν από κοινού τα χωριά και οι εκκλησίες κι έτσι το νησί κρατιέται ζωντανό.

» Κατάγομαι από την Οξεία, ένα χωριό κοντά στον Άγιο Κήρυκο. Συνόδευα τα καλοκαίρια μου με ελληνική και ξένη λογοτεχνία – θυμάμαι, είχα ξεκινήσει με Καζαντζάκη. Ακόμα και σήμερα, η λογοτεχνία με γοητεύει και με ξεκουράζει. Θυμάμαι επίσης την εντύπωση που μου έκανε η ταινία *«Στη φωλιά του κούκου»* με τον Τζακ Νικολσον όταν την είδα εκεί για πρώτη φορά. Εκείνα τα χρόνια δεν είχα σκεφτεί καθόλου ότι θα ασχοληθώ επαγγελματικά με το τραγούδι. Είχα σκεφτεί να γίνω αρχαιολόγος, αλλά η μουσική είχε ήδη μπει στη ζωή μου και σιγά σιγά με έβαζε σε έναν άλλο, μαγικό κόσμο. Ήταν λίγο μετά που ξεκίνησα με την Οπισθοδρομική Κομπανία και τον Διονύση Σαββόπουλο, έναν καλλιτέχνη που, χωρίς να το ξέρει, ουσιαστικά με διαμόρφωσε. Πρόσφατα κυκλοφόρησε και την αυτοβιογραφία του, την οποία διάβασα και βρήκα εξαιρετική.

» Ο Διονύσης Σαββόπουλος είναι ένας καλλιτέχνης που θαυμάζω πολύ και γνωρίζω όλη του τη δισκογραφία. Το να ξεκινήσω με τα παιδιά της Κομπανίας, και μαζί του, ήταν ένα όνειρο. Μιλάμε για την εποχή του προγράμματος *«Γιγανταιώρημα»* στην Πλάκα, όπου βγαίναμε για μισή ώρα και παίζαμε ρεμπέτικα. Τραγουδούσα και δικά του τραγούδια, όπου χρειαζόταν γυναικεία φωνητικά. Ήταν και ο Πουλικάκος και διασκεύαζε το *«Υπάρχω»* του Καζαντζίδη, στη ροκ εκδοχή του. Μια μαγική χρονιά. Δεν είχα καθόλου άγχος, ήταν απρόσμενο και γοητευτικό. Είχα άγνοια κινδύνου. Στην πορεία σταμάτησα για ενάμιση χρόνο περίπου. Είχα τρομάξει, δεν ήξερα αν ήταν αυτό που ήθελα να κάνω στη ζωή μου. Αλλά η μουσική παρασέρνει, είναι μια ζωή από μόνη της, η πιο λαϊκή των τεχνών. Οπότε μοιραία ενωθήκαμε ξανά με την Οπισθοδρομική Κομπανία και ξεκίνησε εκ νέου η πορεία μας. Από ένα μπαρ στη Σκουφά, απ' όσο θυμάμαι. Μετά φτιάξαμε το Άλσος από την αρχή με τον Αλέξη Κυριτσόπουλο. Καμία σχέση βέβαια με σήμερα. Καθίσαμε εκεί για τρία χρόνια με την Κομπανία και στη συνέχεια το σχήμα διαλύθηκε.

» Κι όμως σήμερα υπάρχουν πολλές «Οπισθοδρομικές Κομπανίες»! Το βλέπουμε και στα πανηγύρια που απλώνονται σε όλη την Ελλάδα. Είναι κάτι πολύ όμορφο αυτό. Πολλά νέα παιδιά ασχολούνται με παραδοσιακά όργανα και έχουν γίνει εξαιρετικοί μουσικοί, ειδικά από τότε που αυξήθηκαν τα μουσικά σχολεία. Αλλά υπάρχουν και παρέες φοιτητών που παίζουν τζουρά, ούτι, σαντούρι κ.λπ. Υπάρχουν έτσι πολλές ομάδες που παίζουν ρεμπέτικα αυτή την εποχή και ξέρω ότι η νεολαία πηγαίνει συχνά και τις βλέπει. Είναι ένα φαινόμενο που το βλέπω συχνά εδώ στην Αθήνα.

INFO
Ελευθερία
Αρβανιτάκη-
Μάριος
Φραγκούλης,
Θέατρο
Παλλάς,
Βουκουρεστίου
5, 21 0321 3100.
Για 3 παραστά-
σεις: 12, 23 & 24
Φεβρουαρίου
2025

» Ο κάθε ένας από τους συνθέτες και τους σικουργούς που συνάντησα και συνεργάστηκα αποτελούσε προσωπική μεγάλη μου επιθυμία. Όπως ο Βαγγέλης Γερμανός, σε παραγωγή του Διονύση Σαββόπουλου, όταν ξεκίνησα στη δισκογραφία, ή ο Νίκος Μαμαγκάκης και ο Γιώργος Ιωάννου, ενώ ήμουν ταυτόχρονα στην Οπισθοδρομική Κομπανία. Στη συνέχεια άρχισα να συναντώ και να συνεργάζομαι με ανθρώπους που ήθελα πολύ, καθώς ήξερα τη μουσική τους και χαιρόμουν ιδιαίτερα. Ο Μαμαγκάκης και ο Δημήτρης Παπαδημητρίου ήξεραν ακριβώς πώς ήθελαν να ακουστούν τα τραγούδια τους και σχεδόν τα *«σκηνοθετούσαν»* στην ερμηνεία μου. Με καθοδηγούσαν με τις μελωδίες και με τον τρόπο τους. Έπαιξαν μεγάλο ρόλο στη ζωή και την καριέρα μου. Είμαι πανευτυχής που συνεργάστηκα μαζί τους. Υπάρχει ένα ρεπερτόριο που τους αφορά και με αφορά βαθιά. Οι συνεργασίες μου βασίζονται πρώτα στην εκτίμηση που έχω για την τέχνη αυτών των ανθρώπων και μετά κοιτάμε να δούμε αν μπορούμε να έρθουμε πιο κοντά ως φίλοι.

» Ο τραγουδιστής είναι εν μέρει και ηθοποιός. Ερμηνεύει συναισθήματα τα οποία δεν είναι απαραίτητα δικά του και δεν ταυτίζεται προσωπικά. Προετοιμάζεται έτσι για να μπει στον ρόλο, καθώς πρόκειται να υπηρετήσει τον λόγο. Πολλά από τα τραγούδια που έχω πει με αφορούν άμεσα, κάποια άλλα μπορεί να εκφράζουν μια αντίδραση που να μην είχα ποτέ, αλλά είναι τόσο βαθιά και διαφορετικά αυτά τα αισθήματα. Ασκούν μεγάλη γοητεία και προφανώς σημαίνουν πολλά για πολύ κόσμο.

» Στις συναυλίες που έχουμε κάνει στο εξωτερικό, έχουμε ζήσει συγκλονιστικές στιγμές. Όταν το κοινό δεν αποτελούνταν από Έλληνες, απολάμβανε τη μουσική και το performance, χωρίς απαραίτητα να καταλαβαίνει τους στίχους. Είναι από τις περιπτώσεις που περισσότερο *«αισθάνεσαι»*. Αλλά δεν είναι οι μόνοι. Κάτι αντίστοιχο αισθανόμαστε κι εμείς όταν π.χ. ακούμε Σεζάρια Εβόρα. Μπορεί να μην καταλαβαίνουμε τι λέει αυτή η γυναίκα, αλλά είναι τόσο γοητευτικό και υπέροχο μουσικά αυτό που ακούμε, που ουσιαστικά δεν χρειάζεται να καταλαβαίνουμε τι λέει. Με αυτή τη λογική ταξίδεψα κι εγώ στο εξωτερικό και ομολογώ πως ήταν συγκλονιστικές οι στιγμές που έζησα. Ένα κοινό που άκουγε προσεκτικά και χειροκροτούσε στο τέλος. Με τους Έλληνες του εξωτερικού τα πράγματα είναι προφανώς διαφορετικά. Εκείνη την ώρα το κοινό βλέπει την Ελλάδα μπροστά του, ξαναζεί τις αναμνήσεις του από τη χώρα μας κι ενθουσιάζεται. Με τη Σεζάρια Εβόρα μάς ένωσαν η μουσική, οι τόποι μας, η εντοπιότητα, τα πχοχρώματα της φωνής. Αποκτήσαμε μια πιο στενή σχέση, συναντιόμασταν όποτε ερχόταν για συναυλία στην Ελλάδα, και, θυμάμαι, της άρεσαν πολύ τα παιδάκια, ήθελε να τρώει κάθε φορά! Έτσι δημιουργήθηκε μια φιλία, πήγαινα στις συναυλίες της ή βρισκόμασταν μετά για φαγητό. Είναι μια γυναίκα που εκτίμησα πολύ και γοητεύτηκα από τη φωνή της, την ακούω μέχρι σήμερα. Δυστυχώς έφυγε από τη ζωή πριν από αρκετά χρόνια.

» Έχω δώσει συναυλίες και μπροστά σε δύσκολα κοινά. Μία που δεν θα ξεχάσω ποτέ ήταν αυτή σε μια φυλακή εφίβων με την Οπισθοδρομική Κομπανία. Δεν θα ξεχάσω τα πρόσωπα και τα άδεια μάτια τους. Αναρωτιόμουν τι έκανα εκεί στη δυστυχία αυτών των ανθρώπων. Προσπαθούσα να καταλάβω τι προσφέραμε, τα παιδιά ήταν αδιάφορα και φυλακισμένα στα εφηβικά προβλήματά τους. Μια τρομερή εμπειρία.

» Ορόσημα της καριέρας μου θεωρώ πρωτίστως το ξεκίνημά μου με τον Σαββόπουλο, ένα όνειρο ζωής που πραγματοποιήθηκε. Κομβική στιγμή υπήρξε ο δίσκος *«Τραγούδια για τους μήνες»*, ένα άλμπουμ που έκανε μεγάλες πωλήσεις τότε. Αμφιβάλλω αν σήμερα θα είχε την ίδια επιτυχία. Επίσης το φεστιβάλ WOMAD στην Ισπανία και στα Κανάρια Νησιά το 1998. Μου έκανε πολύ μεγάλη εντύπωση που ο κόσμος ήξερε τραγούδια όπως το *«Μένω εκτός»* και το *«Δυνατά»*. Σίγουρα θα έλεγα και τη συναυλία στο Carnegie Hall, σε ένα sold out θέατρο και μπροστά σ' ένα κοινό όπου οι Έλληνες ήταν ελάχιστοι.

» Από την ελληνική δισκογραφία έχω θαυμάσει και ζηλέψει, με την καλή έννοια, αρκετά τραγούδια. Θα ξεχώριζα την *«Ομορφη πόλη»* του Μίκη, τα *«Λιανοτράγουδα»* του Μάνου Χατζιδάκι από τον *«Μεγάλο ερωτικό»*, όπως και τον *«Άγγελο εξάγγελο»* του Σαββόπουλου, δηλαδή τη διασκευή στο *«The wicked messenger»* του Μπομπ Ντίλαν.

» Κάνω μαθήματα φωνητικής και ορθοφωνίας μέχρι και σήμερα. Η φωνή είναι μύες που χρειάζονται γυμναστική. Ξεκίνησα το 1982, όταν, μέσω του Νίκου Μαμαγκάκη, γνώρισα την Καίτη Παπαλεξοπούλου. Στη συνέχεια δούλεψα με τον κύριο Δήμα και τώρα με την Αμαλία Βίνος.

» Υπήρξαν στιγμές που σκέφτηκα *«Ός εδώ ήταν. Φτάνει!»*, είναι κάτι που το σκέφτεσαι μια στο τόσο. Μια χαρακτηριστική στιγμή που μου έρχεται στο μυαλό ήταν όταν τελείωσε η πορεία της Οπισθοδρομικής Κομπανίας, τότε σκέφτηκα ότι η σχέση μου με τη μουσική τελείωσε. Αλλά ήταν η εποχή που μαζί με τον Σταμάτη Σπανουδάκη κάναμε το *«Κοντραμπάντο»* και ξαναπήκα στον χώρο με πάθος.

» Από νέους ερμηνευτές θα ξεχώριζα σίγουρα τη Νατάσα Μποφίλιου, που έχει μια εξαιρετική φωνή, την Ελεονώρα Ζουγανέλη, με την οποία είχαμε τη χαρά να συνεργαστούμε. Επίσης μου αρέσει πολύ η Ιουλία Καραπατάκη, που ασχολείται με την κληρονομιά των παλιών λαϊκών τραγουδιών και η νεολαία την αγαπά και την πιστεύει πολύ. Τα τραγούδια που ερμηνεύει είναι κυρίως εκείνης της εποχής, τραγούδια που έχουν χαραχτεί στο DNA μας, τραγούδια που τα ανακαλύπτει ξανά η νεολαία και παθιάζεται. Μία ακόμα νέα τραγουδίστρια που έχω ξεχωρίσει είναι η Μυρτώ Βασιλείου.

» Φέτος τον Φεβρουάριο στο Παλλάς θα ηλθίσουν δύο κόσμοι, του Μάριου και ο δικός μου. Παρ' ότι φαίνονται διαφορετικοί οι δρόμοι μας, ενώνονται μέσα από τα λαϊκά τραγούδια. Ο Μάριος Φραγκούλης έχει μια μεγάλη και διεθνή καριέρα, είναι εξαιρετικός τραγουδιστής και υπέροχος άνθρωπος. Γνωρίζομαστε πολλά χρόνια και ομολογώ ότι δεν έχω γνωρίσει πιο γενναίο παιδί. Χαίρομαι πολύ που θα συνεργαστούμε, δουλεύουμε και κάνουμε πρόβες ακατάπαυστα. Ελπίζουμε να συναντηθούμε και να αφήσει πολύ καλές εντυπώσεις στο κοινό». **A**

ΠΟΠΗ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟ

Στην έκθεση «Human after all» στην Γκαλερί 7, παρουσιάζει έργα που έχει δουλέψει με τη βοήθεια της ΤΝ

Της ΝΙΚΗΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΣΚΙΝΑ

Η Πόπη Τσουκάτου είναι μια καταξιωμένη φωτογράφος, με μεγάλη εμπειρία και πολλά ταξίδια στο ενεργητικό της. Ξεκίνησε την καριέρα της με φωτογραφία του δρόμου και, για τις ανάγκες της δουλειάς και της καλλιτεχνικής της δημιουργίας, έχει ταξιδέψει πολύ κι έχει απαθανατίσει στιγμές από διάφορα μέρη του κόσμου. Το τελευταίο διάστημα ασχολείται με την τεχνητή νοημοσύνη και πειραματίζεται με τις δυνατότητες που δίνει στον τομέα της φωτογραφίας. Μιλήσαμε μαζί της με αφορμή την έκθεσή της «Human after all» στην Γκαλερί 7 και μοιράστηκε μαζί μας τις σκέψεις της και την άποψή της για τα εργαλεία της ΤΝ.

— Πώς εμπνευστήκατε τον τίτλο της έκθεσής σας «Human after all»;

Από το ομότιτλο άλμπουμ του 2005 των Daft Punk. Εκεί έφτασα τυχαία από το «Electroma», μια ταινία επιστημονικής φαντασίας που προβλήθηκε το 2006 στις Κάννες και αφηγείται την ιστορία δύο ρομπότ που αναζητούν τρόπο να γίνουν άνθρωποι. Με άλλα λόγια, ο τίτλος υποδηλώνει ότι, παρόλο που ζούμε στην ψηφιακή εποχή, ο δημιουργός και ο κυρίαρχος είναι ο άνθρωπος.

— Πώς έγινε η επιλογή των έργων για την έκθεση; Χρειάστηκε ειδική προετοιμασία ώστε να δουλέψετε τα εργαλεία της ΤΝ;

Η επιλογή των έργων έγινε σε συνεργασία με την επιμελήτρια Ξένια Καλακτσόγλου. Ήμουν πολύ τυχερή που δέχτηκε να συνεργαστούμε. Στη διάρκεια της προετοιμασίας ανταλλάξαμε όχι μόνο κοινούς προβληματισμούς, αλλά και βιβλία σχετικά με την ΤΝ, άρθρα ειδικών από τον Τύπο και το διαδικτυο. Παρακολούθησα και ένα online σεμινάριο του International Center of Photography σχετικά με την ΤΝ και τη φωτογραφία, μια συζήτηση που διοργάνωσε το Γαλλικό Ινστιτούτο για το θέμα και μία ακόμα από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Τον άλλο μήνα θα παρακολουθήσω 3μηνο online σεμινάριο του ΕΚΠΑ με θέμα «Δημιουργική ηγεσία και ΤΝ». Είμαι της φιλοσοφίας «γυράσκω αεί διδασκόμενος».

— Πώς αποφασίσατε να προσανατολιστείτε στην τεχνητή νοημοσύνη;

Ξεκίνησα τις προσπάθειες κάνοντας ένα κολάζ από φωτογραφίες που έχω τραβήξει με τον φακό μου και με σχέδια που έδωσα εντολή στη μηχανή να μου φτιάξει. Οι πρώτες προσπάθειες είχαν σουρεαλιστικά στοιχεία. Άλλωστε υπάρχει συσχέτιση της ΤΝ και του σουρεαλισμού, όπως το φανταστικό, το υποσυνείδητο, το τυχαίο, το απρόβλεπτο. Με μία από αυτές τις φωτογραφίες συμμετείχα στην ομαδική έκθεση του Ιδρύματος «Η άλλη Αρκαδία» για τον Φραντς Κάφκα, με τίτλο «Κ. ή ο συλλογικός τρόμος του ατομικού». Εκείνη η φωτογραφία ήταν ένα μάτι που είχα φωτογραφίσει σε παλαιότερη δουλειά μου σε στούντιο και ένας λαβύρινθος από το DALL-E 4 της OpenAI. Συνέχισα δημιουργώντας δεκάδες φωτογραφίες με κεντρική ιδέα την αλλοτρίωση, την αποξένωση, τα έρημα τοπία αλλά και σκηνές εμπνευσμένες από κινηματογραφικά έργα επιστημονικής φαντασίας.

— Πώς χρησιμοποιείτε την τεχνητή νοημοσύνη στα έργα σας; Τι δυνατότητες σας δίνει;

Το σημαντικό κομμάτι στη χρήση της ΤΝ είναι μια δυνατή ιδέα. Αυτή είναι η βάση. Αυτή είναι η αρχή. Στη συνέχεια γράφεις μια μικρή έκθεση. Το prompt. Περιγράφεις με πολλές λεπτομέρειες την εικόνα που έχεις φανταστεί. Δηλαδή προσδιορίζεις, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: 1) το κυρίως θέμα, 2) το σκηνικό που το περιβάλλει, 3) το στυλ και την αισθητική, 4) την εποχή στην οποία αναφέρεσαι, 5) το συναίσθημα που θέλεις να αποδώσεις, 6) από ποια γωνία να γίνει η λήψη, 7) ποια ώρα της ημέρας είναι η σωστή, για να καθοριστεί ο φωτισμός. Στη συνέχεια, η ΤΝ σου δίνει μια φωτογραφία ως απάντηση και σε ρωτά αν θέλεις κάποιες αλλαγές. Στην πραγματικότητα, κάνει πάρα πολλές αλλαγές για να αποτυπωθούν οι λεπτομέρειες.

Όταν έχω αυτό που θέλω, το αποθηκεύω στον υπολογιστή για επεξεργασία στο Photoshop. Στη συνέχεια το τυπώνω. Το επεξεργάζομαι στο χέρι με ακρυλικά χρώματα, με oil pastel, με κάρβουνο, με spray, με ό,τι θεωρώ ότι ταιριάζει. Φωτογραφίζω με τη μηχανή την τυπωμένη εικόνα όπως έχει διαμορφωθεί μετά τη δουλειά μου με το χέρι και την ανεβάζω πάλι στον υπολογιστή για τις τελικές διορθώσεις. Η δουλειά με το χέρι είναι κατά τη γνώμη μου απαραίτητη για να προσδώσει στο έργο τις επιλογές του δημιουργού.

— Γιατί επιλέξατε να προσανατολιστείτε στην τεχνητή νοημοσύνη; Θεωρείτε ότι είναι ανάγκη και επιταγή της εποχής μας;

Η τεχνητή νοημοσύνη είναι ήδη εδώ. Ας αναλογιστούμε την αυτόματη συμπλήρωση στα μηνύματα, τους αλγόριθμους που ρυθμίζουν τις εξατομικευμένες διαφημίσεις στο διαδικτυο, τις μεταφράσεις, την αναγνώριση τραγουδιών, το σκάκι, τα βιντεοπαιχνίδια, τον αυτόματο πιλότο του αεροσκάφους, την αυτόματη οδήγηση αυτοκινήτων. Είναι γεγονός ότι υπάρχει ένας φόβος ότι ο άνθρωπος θα ξεπεραστεί από τις μηχανές που εκείνος δημιούργησε. Αυτός ο φόβος ενισχύεται από ταινίες επιστημονικής φαντασίας όπου βλέπουμε τις μηχανές να γίνονται αυτόνομες και να επιτίθενται, να καταστρέφουν τη φύση και τον άνθρωπο. Οι εικασίες για μηχανές που θα είναι ευφυέστερες από τους ανθρώπους δυστυχώς εμποδίζουν την κατανόηση των εξελίξεων στην τεχνολογία. Ξέρουμε ότι και με την εφεύρεση της φωτογραφίας ξεσηκώθηκαν οι εικαστικοί και θεωρητικοί, γιατί θεωρήσαν ότι η φωτογραφία θα ήταν ο θάνατος εχθρός της ζωγραφικής και του πορτρέτου.

— Τέχνη και ΤΝ: Είναι η ΤΝ εχθρός ή εργαλείο; Ποια είναι τα όριά τους;

Η τεχνητή νοημοσύνη δεν είναι κάτι αρνητικό που πρέπει να αποφεύγουμε. Είναι κάτι σημαντικό, που μπορεί να λειτουργήσει θετικά ή αρνητικά, αναλόγως πώς θα χρησιμοποιηθεί. Στη διακυβέρνηση πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι θα χρησιμοποιείται για θετικά έργα, αποτρέποντας το χάκινγκ και τον κυβερνοπόλεμο. Στα πνευματικά δικαιώματα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν τα νομικά όρια και να καθιερωθούν νέες αρχές πνευματικής ιδιοκτησίας. Σήμερα τα εργαλεία της τεχνητής νοημοσύνης ελέγχονται από λίγες εταιρείες. Ακόμα και τα κράτη έχουν περιορισμένο έλεγχο. Υπάρχουν ισχυρά λόμπι και μονοπώλια και γι' αυτό πρέπει άμεσα να διαμορφωθεί ένα επαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο. Έτσι θα υπάρχει και πρόσβαση στην πληροφορία και προστασία των προσωπικών δεδομένων. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να δούμε την ΤΝ ως υπαρξιακή απειλή. Δεν πρέπει να μένουμε στον φόβο του τι θα πάθουμε, αλλά να δούμε τι μπορούμε εμείς να κάνουμε με αυτό το εργαλείο. Στο πεδίο της τέχνης, μπορούμε να συνεργαστούμε με τη μηχανή. Να αντιμετωπίσουμε την τεχνητή νοημοσύνη και τα εργαλεία που μας προσφέρει ως βοηθό. Δεν της αναθέτουμε την παραγωγή ιδεών. Η μηχανή, άλλωστε, δεν μπορεί να το κάνει αυτό. Δεν πρόκειται ποτέ να παραγάγει πρωτότυπο έργο. Δεν έχει αυτονομία και αυτενέργεια. Δεν σκέφτεται. Δεν παράγει περιεχόμενο. Δεν έχει συναισθήματα. Σχετικά δε με τη φωτογραφία, είναι απλώς άλλο ένα εργαλείο, όπως το Photoshop και το πινέλο. Γι' αυτό πιστεύω ότι πρέπει να διδάσκεται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ώστε να μάθουν οι μαθητές να χειρίζονται συστήματα και εφαρμογές της αλλά και να καταλάβουν πως υπάρχουν ηθικές πτυχές στη χρήση της.

— Φωτογραφία δρόμου vs Φωτογραφία με τη βοήθεια της ΤΝ: Πόσο διαφορετικοί «κόσμοι» είναι;

Η φωτογραφία δρόμου – που μ' αυτήν ξεκίνησα το ταξίδι μου στον χώρο, με την καθοδήγηση του Στιβ Αντσελ – είναι ντοκουμέντο. Δίνει την πραγματικότητα όχι μόνο της στιγμής αλλά και των συνθηκών. Η φωτογραφία δρόμου απεικονίζει τα συναισθήματα των ανθρώπων και βέβαια απαιτεί τεχνικές γνώσεις για τις ρυθμίσεις του φακού, τη γωνία λήψης, το φως, την κίνηση. Είναι μια συναρπαστική εμπειρία αυτή που αποκόμισα από τα ταξίδια, γιατί έγινα κομμάτι και καθρέφτης μιας άλλης κοινωνίας και ήρθα κοντά σε ανθρώπους με διαφορετική ιδιοσυγκρασία, με άλλα όνειρα και άλλα βιώματα.

Αντίθετα, οι φωτογραφίες με τη βοήθεια της ΤΝ είναι από έναν φανταστικό κόσμο, όπου μπορείς να συνδυάσεις εποχές, στιγμιότυπα ανύπαρκτα τώρα αλλά πιθανώς υπαρκτά στο μέλλον, να αναμείξεις ενδυματολογικά στοιχεία αλλά και αρχιτεκτονικά πρότυπα διάφορων εποχών. Έχεις τη δυνατότητα να αφήσεις τη φαντασία σου ελεύθερη να σχεδιάσει αυτό που έχεις στη σκέψη σου, αυτό που σε βασανίζει, αυτό που προβλέπεις ότι μπορεί να συμβεί, αυτό που οραματίζεσαι να γίνει.

Η φωτογραφία δρόμου για μένα ήταν ανθρωποκεντρική. Κατέγραφε την ταυτότητα άλλων. Η φωτογραφία με τη χρήση ΤΝ γίνεται περισσότερο «ταυτοποιοτική». Αποτυπώνει βιώματα, φόβους και ελπίδες. Αναζητά τη δική μου ταυτότητα.

— Οι εικόνες που φτιάχνετε με την ΤΝ είναι λίγο απόκοσμες. Ποιο είναι το σχόλιό σας για την πραγματικότητα που βιώνουμε σήμερα μέσα από το έργο σας;

Η πραγματικότητα που βιώνουμε σήμερα έχει στοιχεία αποξένωσης, αλλοίωση των αληθινών ανθρώπινων σχέσεων, τα βλέμματα είναι καρφωμένα στις οθόνες των κινητών, η μαζική μετανάστευση ως αποτέλεσμα της ανθρωπιστικής κρίσης ανέτρεψε τα παλαιά δεδομένα, η κλιματική κρίση έφερε πλημμύρες, ξηρασία, ερημοποίηση της υπαίθρου. Ο σημερινός άνθρωπος έχει αντιμέτωπος με έναν καταγίγισμό πληροφοριών αλλά και ψεύτικων ειδήσεων. Η βία είναι συχνό φαινόμενο. Κυριαρχεί η κακία, ο φθόνος και ο διχασμός. Οι προσδοκίες είναι χαμηλές και ατομικές. Λείπει ένα συλλογικό όραμα. **A**

INFO

Gallery 7

έως 22

Φεβρουαρίου

ΟΙ ΕΙΚΑΣΙΕΣ
ΓΙΑ ΜΗΧΑΝΕΣ
ΠΟΥ ΘΑ ΕΙΝΑΙ
ΕΥΦΥΕΣΤΕΡΕΣ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ
ΔΥΣΤΥΧΩΣ
ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ
ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ATHENS!

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το φωτογραφίζει η **Πόπη Τσουκάτου**. Γεννήθηκε στην Αθήνα και είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η ενεργή συμμετοχή της στα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα ξεκίνησε από τα φοιτητικά της χρόνια και συνεχίστηκε όταν εργάστηκε στην Εμπορική Τράπεζα. Παρακολούθησε σεμινάρια για τα ΜΜΕ στο Birkbeck University of London. Η ενασχόλησή της με τη φωτογραφία ξεκίνησε ως χόμπι. Έκανε μαθήματα στον Φωτογραφικό Κύκλο του Πλάτωνα Ριβέλλη και στο International Centre of Photography της Νέας Υόρκης.

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

Look

INTIMISSIMI

Μπλούζα ζιβάγκο από modal και ultralight cashmere €34,90

PRADA

Βαμβακερές
κάλτσες Argyle

BARBOUR

Κασκόλ ταρτάν €35,40

Αγγλική
εξοχή

MYTHERESA

Καπέλο Ruslan Baginsky €290

ASPESI

Μπουφάν

Το εγγλέζικο
χιούμορ είναι
σαν το Τέρας
του Λόχνης.
Πολύ διάσημο,
αλλά ίσως
να μην υπάρχει.

LONGCHAMP

Τσάντα Shoulder bag
Le Pliage Xtra €490

**BOTTEGA
VENETA**

Γυαλιά ηλίου €340

KURT GEIGER

Bond Mini Τσάντα €230

STRADIVARIUS

Μακρύ trench παλτό με υφή
καστόρι €49,99

STRADIVARIUS

Ζώνη με γαζιά €7,99

ABOUT YOU

Πουλόβερ Tommy Hilfiger
Varsity €149

SPARTOO

Μπότες Hunter Original
Tall Green €117,99

GLOSSIER

Καλλυντικά για τα χείλη Black Cherry Collection

POLO RALPH LAUREN

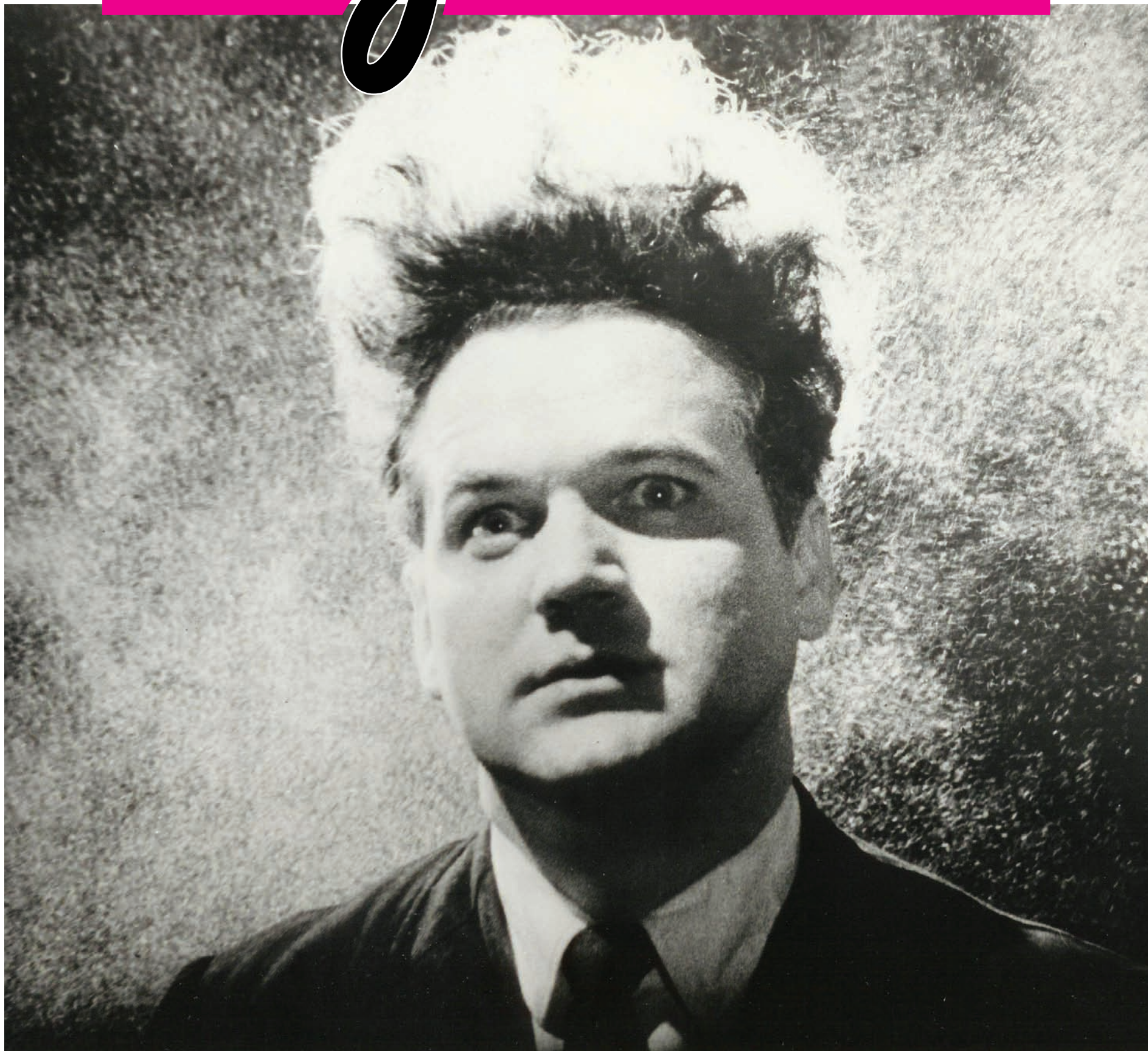
Μάλλινη μίντι φρούστα

30
ΙΑΝ.
-
05
ΦΕΒ.
2025

City Guide

ΤΕΧΝΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ
ΘΕΑΤΡΟ
ΓΕΥΣΗ
ΒΙΒΛΙΟ
ΣΙΝΕΜΑ

3.812 λεπτά στο σύμπαν του David Lynch, στη Στέγη

Όλο το έργο του μεγάλου σκηνοθέτη σε ένα triήμερο προβολών

Ένα ιδιαίτερο triήμερο αφιέρωμα στον ιδιοφυή σκηνοθέτη David Lynch, που έφυγε από τη ζωή πριν από λίγες μέρες, έχει προγραμματίσει η Στέγη Ιδρύματος Ωνάση σε συνεργασία με το Cinobo. Θα προβληθούν οι πιο σημαντικές ταινίες του μεγάλου σκηνοθέτη, ταινίες που άφησαν εποχή και αποτέλεσαν σταθμούς στην ιστορία του κινηματογράφου. Από την πρώτη του, «Eraserhead», το «Blue Velvet», το «The Elephant Man» και το «Mulholland Drive», μέχρι τον μαραθώνιο των τριών σεζόν του «Twin Peaks», το κοινό θα έχει την ευκαιρία να βυθιστεί στο αλλόκοτο σύμπαν του Lynch. Το πρόγραμμα υπόσχεται να προσφέρει μια ολοκληρωμένη εμπειρία, γεμάτη από τα χαρακτηριστικά της κινηματογραφικής γλώσσας του Lynch: το ανοίκειο, το μυστηρι-

ώδες, τον τρόπο που συνδυάζει το όνειρο με τον εφιάλτη. Στις βραδιές προβλέπονται και ειδικά curated menus, ενώ τις προβολές θα προλογίσουν ειδικοί που αγαπούν και γνωρίζουν το έργο του μεγάλου κινηματογραφιστή. Για όσους δεν καταφέρουν να παρευρεθούν, υπάρχει δυνατότητα streaming μέσω Cinobo. Μετά το αφιέρωμα στη Στέγη, θα ακολουθήσουν προβολές στις Νύχτες Πρεμιέρας, από τις 14 έως τις 24 Φεβρουαρίου, στο Αθήναιο και στο Cinobo Όπερα, για τη μοναδική αυτή προσωπικότητα του παγκόσμιου σινεμά. –Νίκη-Μαρία Κοσκινά

INFO Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, 31 Ιανουαρίου έως 2 Φεβρουαρίου

© ΚΟΣΤΗΣ ΣΧΟΛΙΤΗΣ

© ΠΟΡΤΟΣ ΚΑΦΑΜΑΝΟΛΗΣ

3 Ο Νίκος Πορτοκάλογλου στο Μέγαρο Μουσικής

Μετά το διπλό sold out της προηγούμενης χρονιάς, ο κορυφαίος τραγουδοποιός θα ερμηνεύσει αγαπημένα αλλά και λιγότερο γνωστά κομμάτια του. Η συναυλία «*Του δρόμου η χαρά*» θα παρουσιάσει έναν διαφορετικό, μεϊκό ήχο με τη συμμετοχή του ηλεκτρικού συγκροτήματος **Ευγενείς Αλήτες**, του κουαρτέτου εγχόρδων **Ηχώ** και σπουδαίων σολιστών της παραδοσιακής μουσικής. Τέσσερις εκλεκτοί ερμηνευτές, που ξεχώρισαν μέσα από την τηλεοπτική εκπομπή «*Μουσικό κουτί*», θα συμμετάσχουν, φέρνοντας διαφορετικές γενιές και μουσικά ιδιώματα στη σκηνή. **Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 31 Ιανουαρίου & 1 Φεβρουαρίου**

Θέατρο, μουσική, εκθέσεις, προβολές. Πολιτιστικές προτάσεις που μας ιντριγκάρουν αυτό το επταήμερο

1 Τό'Ετος Μίκη Θεοδωράκη ανοίγει με την «Όμορφη πόλη»

Ο **Γιώργος Βάλαρης** φέρνει ξανά στη σκηνή την «*Όμορφη πόλη*», την τελευταία παράσταση που είχε παρακολουθήσει ο ίδιος ο Μίκης Θεοδωράκης. Φέτος το αφιέρωμα για τα 100 χρόνια από τη γέννησή του ξεκινά με αυτό το μουσικό θέατρο, που ο δημιουργός του χαρακτηρίζει ως μια σύγχρονη τραγωδία. Με τα τραγούδια του Μίκη στο επίκεντρο, παρουσιάζεται για πρώτη φορά επί σκηνής και η ποίησή του. Συμμετέχουν κορυφαίοι καλλιτέχνες και ερμηνευτές. Η «*Όμορφη πόλη*», μετά την Αθήνα, θα ταξιδέψει σε μεγάλες πόλεις της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού. **Θέατρο Παλλάς, 31 Ιανουαρίου έως 9 Φεβρουαρίου**

© ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

2 «Το σχολείο των γυναικών» στο Εθνικό

Ο **Αλέξανδρος Μυλωνάς** σκηνοθετεί τον **Γιάννη Μπέζο** στο κλασικό έργο του Μολιέρου. Μια παράσταση σύντομη και περιεκτική, με ρίμα, γρήγορο ρυθμό, χρώμα και σπιρτάδα –τα σκηνικά και τα χρωματιστά κοστούμια δίνουν μια πιο κωμική ατμόσφαιρα στο έργο, ενώ ο ρόλος των μουσικών, είτε όταν παίζουν τραγούδια είτε όταν εκτελούν απλώς ήχους, δίνει ακόμη περισσότερο ρυθμό–, που υπόσχεται να μας κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον ως το τέλος. **Σκηνή Μαρίκα Κοτοπούλη, έως 23 Φεβρουαρίου**

© ΚΙΚΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

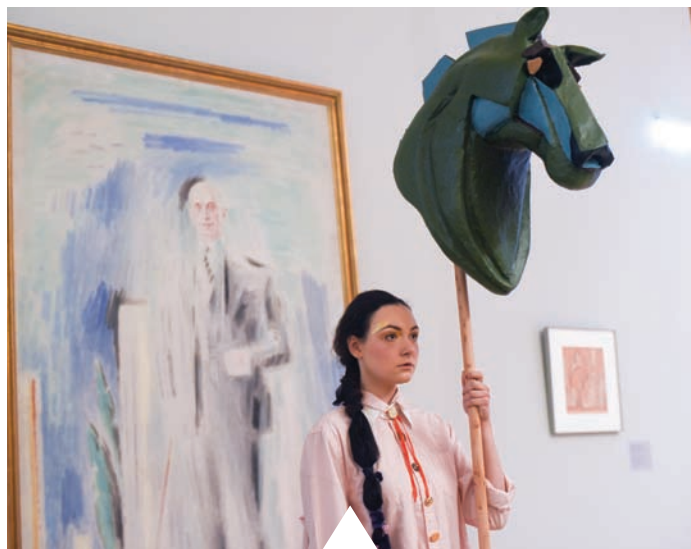
4 Συνεχίζεται ο συγκλονιστικός μονόλογος του Ξάφη

Η παράσταση «*Το πιο όμορφο σώμα που έχει βρεθεί ποτέ σε αυτό το μέρος*» του Ζουζέπ Μαρία Μιρό παίρνει παράταση έπειτα από τα απαντώ sold out και της φετινής σεζόν. Ο θάνατος ενός έφηβου αγοριού στην αγροτική Καταλονία ξεκινά μια αλυσίδα εξερεύνησης των κοινωνικών και προσωπικών διακυβευμάτων γύρω από το σώμα και τη ζωή. Ο Αργύρης Ξάφης βρίσκεται επί σκηνής σε έναν καθηλωτικό μονόλογο, σε σκηνοθεσία **Ζωής Ξανθοπούλου**. **Θέατρο Θησείων, έως 2 Μαρτίου**

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

5 Η Ούτε Λέμπερ για μια εμφάνιση στην Αθήνα

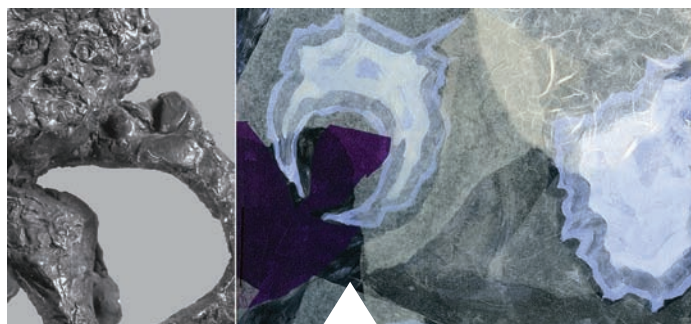
Η ιδανική ερμηνεύτρια του μπρεχτικού κόσμου σε ένα ιδιαίτερο μουσικοθεατρικό σόου με τίτλο «*Rendezvous with Marlene*», βασισμένο σε έναν τηλεφωνικό διάλογο με την Ντίτριχ, τραγουδά τα ωραιότερα τραγούδια της, διηγείται μερικές από τις πιο μαγικές στιγμές του βερολινέζικου καμπαρέ, μιλάει για την αγάπη της για τον Ρίλκε, για τη γερμανική της καταγωγή και την περίπλοκη σχέση της με τη χώρα της και για πολλά άλλα, που λέγονται και ακούγονται για πρώτη φορά.
Θέατρο Παλλάς, 3 Φεβρουαρίου

© ΜΥΡΤΩ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

6 Μια περιπατητική παράσταση στην Εθνική Πινακοθήκη

Η «*Οβάλ Κυρία*», βασισμένη στο ομώνυμο διήγημα της Λεονόρα Κάρινγκτον, ερευνά τη χειραφέτηση και τη βαθιά επιθυμία μέσω του σώματος και της φωνής. Η ιστορία ακολουθεί τη Λουκρητία, μια νεαρή γυναίκα που επιθυμεί να ζήσει ως άλογο, αλλά καταπιέζεται από την πατρική εξουσία. Δύο ηθοποιοί και τέσσερις μουσικοί ενώνουν τις δυνάμεις τους για να αποκαλύψουν τη ματαίωση της δημοκρατίας και την αναζήτηση της χειραφέτησης. Μέσα από τη μουσική και το σωματικό θέατρο, η παράσταση αγγίζει θέματα αντίστασης και διεκδίκησης της θηλυκότητας. Η παράσταση παρουσιάζεται στο πλαίσιο της έκθεσης «*Δημοκρατία*». *Εθνική Πινακοθήκη, 31 Ιανουαρίου έως 2 Φεβρουαρίου*

7 Μια διαφορετική «Οδύσσεια» στο Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση του Μάρκου Καμπάνη συνδυάζει την ομηρική «*Οδύσσεια*» με μια φανταστική γεωγραφία, δημιουργώντας έναν ζωγραφικό διάπλου βασισμένο σε παράλληλα έργα. Περιλαμβάνει τέσσερις τόμους και χάρτες της πορείας του Οδυσσέα. Συμπληρώνεται από έργα του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα, δημιουργώντας μια συνομιλία μεταξύ σύγχρονων και κλασικής τέχνης. Ο καλλιτέχνης αποδίδει μια ιδιαίτερη προσέγγιση στην ομηρική παράδοση, δουλεύοντας με κάρβουνο και ακρυλικό πάνω σε μία ψηφιακή ανατύπωση του χειρογράφου Harley MS 6325 του 15ου αιώνα.
Μουσείο Μπενάκη, Πινακοθήκη Γκίκα, από 30 Ιανουαρίου έως 27 Απριλίου

© MICHAEL R. OKAMMAL

8 Μια σύμπραξη ελληνικού ροκ στο Κύτταρο

Υπόγεια Ρεύματα, Magic de Spell και ο Δημήτρης Μπουσοτάκης από τους Ενδελέχεια σε μια τετράωρη συναυλία γεμάτη αγαπημένα κομμάτια που σημάδεψαν την πορεία τους. Η κλασική ετήσια μουσική συνάντηση επαναλαμβάνεται για μία ακόμη βραδιά έπειτα από το sold out της προηγούμενης εβδομάδας. Παράλληλα, το Σάββατο 1 Φεβρουαρίου ένα R'n'R κι ένα πανκ συγκρότημα, οι *Πεθαίνουν στο Τέλος* και *Άλλος Κόσμος*, θα δώσουν ένα μοναδικό live, με special guests τους Breakeven... *Κύτταρο, 31 Ιανουαρίου*

9 Η μοναδική εικαστική γλώσσα μιας νευροδιαφορετικής καλλιτέχνιδος

Η Φωτεινή Σκανδάμη παρουσιάζει την πρώτη της ατομική έκθεση, με τίτλο «*Το μικρό σπίτι στο λιβάδι*», σε επιμέλεια της Αλεξάνδρας Κολλάρου. Η καλλιτέχνης, απόφοιτος της ΑΣΚΤ, βρίσκεται στο φάσμα του αυτισμού και η ζωγραφική είναι για εκείνη μια έμφυτη τάση αλλά και βασικός κώδικας επικοινωνίας με τον εξωτερικό και τον εσωτερικό της κόσμο. Τα έργα της, γεμάτα χρώμα και φαντασία, ακροβατούν ανάμεσα στην αναπαράσταση και στη φαντασία, προσφέροντας τοπία γεμάτα αισιοδοξία.
Γκαλερί Artshot - Sophia Gaitani, έως 8 Φεβρουαρίου

«*Λιβάδι με παπαρούνες*», Φωτεινή Σκανδάμη σε συνεργασία με Α. Κολλάρου

10 Μια φωτογραφική έκθεση για τον Ψυχρό Πόλεμο

Η έκθεση φωτογραφίας «*Restricted areas*» του Νίκου Παναγιωτόπουλου και της Πνεελόπης Πετσίνη παρουσιάζει περιοχές που διατηρούν μνήμες από την εποχή του Ψυχρού Πολέμου στο Βερολίνο και την ευρύτερη περιοχή. Οι χώροι αυτοί, όπως φυλακές της ΣΤΑΣΙ και της ΚGB ή στρατιωτικά καταφύγια, μετατράπηκαν σε μνημεία μετά τη συνεχιζόμενη αναδιαπραγμάτευση του παρελθόντος. Αν και κάποτε ήταν απρόσιτοι και απόρρητοι, σήμερα λειτουργούν ως πεδία παραγωγής πολιτισμικής μνήμης, προάγοντας τον αναστοχασμό και την ανασύνθεση του ιστορικού παρελθόντος.
House of Lucie Athens, έως 8 Φεβρουαρίου

© ANTONIA KANTA

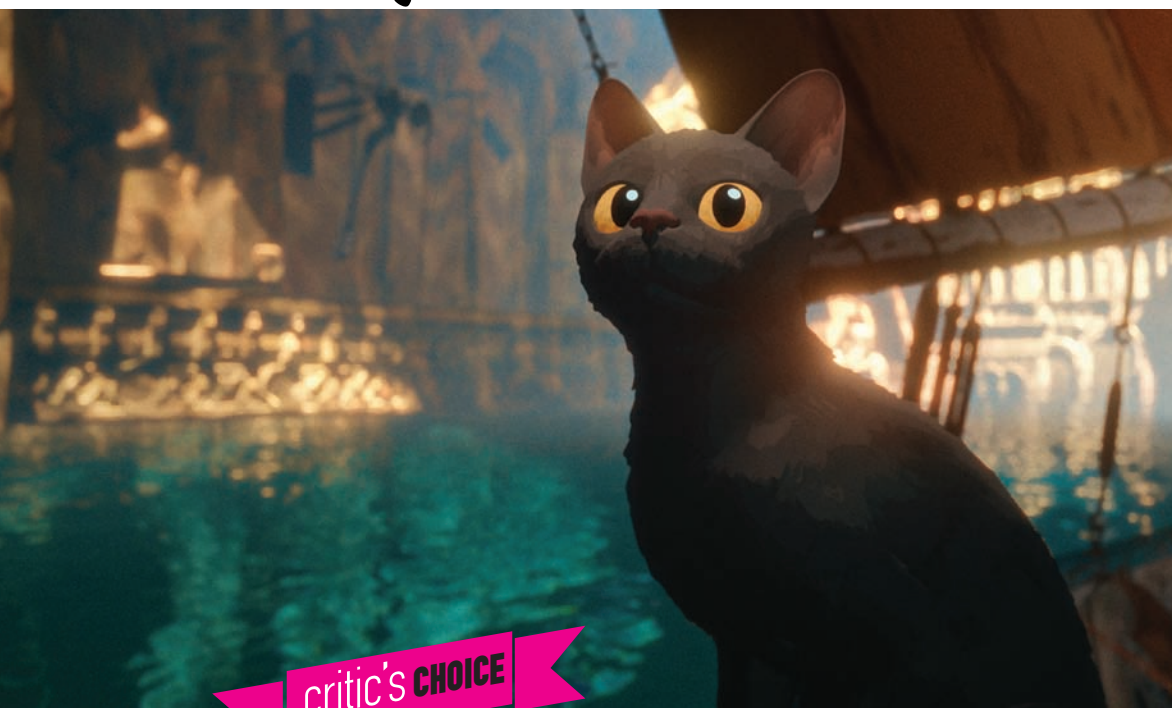
11 Λίγες ακόμη παραστάσεις για τον «Γλάρο» του Στρούμπου

Μια διαφορετική ανάγνωση του κλασικού κειμένου του Αντον Τσόεφ μιά προσφέρει για τρίτη χρονιά ο Σάββας Στρούμπου μαζί με την ομάδα του, Σημείο Μπδέν. Πέρα από τους 4 ήρωες του αρχικού κειμένου, έχει προστεθεί ένας ακόμη ρόλος, αυτός του Πιερότου, που λειτουργεί ως αφηγητής.
Θέατρο Αττις-Νέος Χώρος, έως 23 Φεβρουαρίου

12 28ο Παζάρι Βιβλίου

Επιστρέφει στα τέλη του μήνα ο αφιερωμένος στο βιβλίο θεσμός. Για 28η χρονιά, το Παζάρι Βιβλίου προσφέρει στους επισκέπτες μια μοναδική ευκαιρία να ανακαλύψουν πάνω από 9.000 τίτλους βιβλίων σε τιμές που δεν ξεπερνούν το 30% της αρχικής τους αξίας. Συμμετέχουν εκδότες απ' όλη την Ελλάδα, καλύπτοντας όλες τις κατηγορίες βιβλίων και απευθυνόμενοι σε κάθε ηλικία. Στο παζάρι μπορείτε να βρείτε τίτλους που ξεκινούν ακόμη και από 1 ευρώ. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό. *Πλατεία Κλαυθμώνος, 31 Ιανουαρίου έως 28 Φεβρουαρίου*

critic's CHOICE

Η γάτα που δεν φοβόταν το νερό (FLOW) ****

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Γκίντις Ζιμπαλόντις

Μια μοναχική μαύρη γάτα που ζει ελεύθερη στη φύση έχει βρει τον τρόπο όχι μόνο για να επιβιώνει (τα ψάρια που πιάνει στον ποταμό της περιοχής εξασφαλίζουν την τροφή της), αλλά και να ξεγλιστρά από τους κινδύνους που την περιτριγυρίζουν. Μεγαλύτερος απ' όλους αυτούς τους κινδύνους μοιάζει να είναι το τσούρμο των αδέσποτων άγριων σκυλιών που την κυνηγούν διαρκώς, αλλά η πανέξυπνη γάτα καταφέρνει, στα αγωνιώδη κυνηγητά που εκτυλίσσονται, να βγαίνει πάντα νικήτρια και κυρίως αλώβητη. Όμως μια μέρα ένας ορμητικός χείμαρρος σαρώνει τα πάντα στο πέρασμά του και απειλεί όλα τα ζώα της περιοχής. Η φοβισμένη γάτα θα βρει καταφύγιο σε μια βάρκα μαζί με έναν στωικό κάστορα και μια νευρωτική μαϊμού που συλλέγει σκουπίδια.

Το πρώτο πράγμα που σε κερδίζει είναι ότι τα ζώα δεν έχουν ανθρώπινη λαλιά. Από τη στιγμή λοιπόν που μόνο... μιάου ακούμε στην ταινία από τη φοβισμένη ψιψίνα, παραδινόμαστε στον μαγικό ρεαλισμό του animation από τη Λετονία, που είναι, εκτός από εξαιρετικό, και ένα πολύτιμο συγκινητικό, οικολογικό παραμύθι, που εντυπωσιάζει με τον απρόσμενο πολυεπίπεδο συμβολισμό του. Ο 30χρονος Λετονός Γκίντις Ζιμπαλόντις εμπνεύστηκε την ιστορία του «Flow» (σε περίοπτη θέση στα φετινά Όσκαρ, καθώς διεκδικεί όχι μόνο το βραβείο για το καλύτερο animation αλλά κι εκείνο του κορυφαίου διεθνούς φιλμ απέναντι στα «Emilia Perez» και «Ο σπόρος της ιερής σικιάς») από ένα μικρού μήκους ταινιάκι που είχε κάνει πριν από 12 χρόνια με ηρωίδα μια γάτα που κατάφερε να νικήσει τη φοβία της για το νερό. Όμως το τρυφερό «Flow», πέρα από το καμπανάκι για την κλιματική αλλαγή, εκφράζει έναν βαθύ στοχασμό για τη σύγχρονη αγχωτική ζωή (υπέροχα δοσμένη η αγωνία της ανυπεράσπιστης γάτας απέναντι στην καταστροφική μανία της φύσης) και τον καθημερινό αγώνα επιβίωσης. Τα εμπνευσμένα σύμβολα γύρω από την επικείμενη καταστροφή της ανθρωπότητας είναι τόσο εντυπωσιακά, που προσδίδουν στο ταξίδι της γάτας και των υπόλοιπων επιβατών της σωτήριας κιβωτού χαρακτηριστικά μιας οδύσσειας που ακολουθεί ένα σιωπηλό, τελετουργικό τέμπο. Το μυστήριο από τα πλημμυρισμένα τοπία είναι ταυτόσημα με φιλοσοφικές αναζητήσεις που δεν θα περίμενες σε ένα animation με ηρωίδα μια φοβισμένη γάτα. Ακόμη κι αν δεν είστε φιλόζωοι, η ταινία εύκολα μπορεί να σας περάσει σε άλλη... φάση και να αρχίσετε να βλέπετε με διαφορετικό μάτι τα ανυπεράσπιστα αδέσποτα.

ΑΚΟΜΗ Η νέα ταινία του Μελ Γκίμπσον ονομάζεται «Επικίνδυνη πτήση» (Flight Risk) (*) και είναι μια ανούσια περιπέτεια στους αιθέρες με πρωταγωνιστή τον Μαρκ Γουόλμπεργκ. ►►► Το ντοκιμαντέρ «Τραγούδια της Γης» (Fedrelandet) της Μαργκρέτ Ολίν είναι ένας ύμνος στην ομορφιά της ζωής και της φύσης με φόντο τα νορβηγικά βουνά. ►►► Το γαλλοκαναδικό animation «Μια νύχτα με τα ζώοι» (Night of the Zoomies) των Ροδρίγκο Πέρες-Κάστρο και Ρικάρντο Κέρτις έχει επιρροές από το «Μαδαγασκάρη» και τα ζώοι του Ρομέρο. ►►► Στο σπλάτερ «Πίτερ Παν: Εφιάλτης στη Χώρα του Ποτέ» του Σκοτ Τσέιμπερ, ο Πίτερ Παν ενηλικιώθηκε για τα καλά!

JUST THE NOTES

Η γάτα που δεν φοβόταν το νερό ****

Μαγικό animation υποψήφιο για 2 Όσκαρ

Απρίλης ***

Μόνο για σκληροπυρηνικούς σινεφίλ

Companion **1/2

Τεχνητή νοημοσύνη από την καλή κι από την άναποδη

Γκραν τουρ ***

Ο Μιγκέλ Γκόμες και το υπνωτιστικό σινεμά του

Επικίνδυνη πτήση *

Ο Μελ Γκίμπσον σε επικίνδυνη πτώση

Τραγούδια της Γης -

Ταξιδεύοντας στη Νορβηγία

Μια νύχτα με τα ζώοι -

Νεκροζώντανι όλου του κόσμου ενωθείτε

Πίτερ Παν: Εφιάλτης στη Χώρα του Ποτέ -

Σπλάτερ νεράιδο-ιστορίες

«ΑΠΛΩΣ ΧΑΛΑΡΩΣΕ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΕ ΝΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣ» (COMPANION)

Απρίλης (APRIL) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ντέα Κουλουμπεγκασβίλι

ΠΡΟΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: 1α Σουκιτασβίλι, Κάκα Κιντσουρασβίλι, Μέραμπ Νίνιντσε, Ρόζα Καντσεϊσβίλι, Άνα Νικολάβα

Μια έμπειρη μαιευτήρας σε κλινική της Γεωργίας κατηγορείται για ιατρικά λάθη στη διάρκεια ενός δύσκολου τοκετού, που οδήγησαν στον θάνατο του βρέφους. Η θέση της επιβαρύνεται λόγω της φήμης για τις αμβλώσεις που κάνει σε γυναίκες που θέλουν να διακόψουν την εγκυμοσύνη.

Σκληρό, υπνωτιστικό και με ακραία εικονογράφηση από πραγματικές γεννήσεις, η δεύτερη ταινία της Γεωργιανής

Ντέα Κουλουμπεγκασβίλι («Beginning») απευθύνεται κυρίως στους φανατικούς σινεφίλ που αναζητούν κάτι διαφορετικό στο σύγχρονο σινεμά. Ο επώδυνος ρεαλισμός της αποσκοπεί στο να φωτίσει το θέμα των αμβλώσεων, σε συνδυασμό με ζητήματα όπως η σεξουαλικότητα, η αυτοδιάθεση και η παραβατικότητα. Δεν είναι όλα δοσμένα με την ίδια ένταση, αλλά σε γενικές γραμμές το φιλμ έχει και την αποφασιστικότητα και την τόλμη να πει τα πράγματα ως έχουν. Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βενετίας.

© ARSENI KHACHATURAN

Companion **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ντρου Χάνκοκ ΠΡΟΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Σόφι Θάτσερ,

Λούκας Κέιτζ, Τζακ Κουέιντ

Ο Τζος και η Άιρις ζουν τον απόλυτο έρωτα. Μαζί με τους κολλητούς φίλους του πρώτου, περνούν ένα ξένοιαστο σ/κ στο πολυτελές εξοχικό ενός εξ αυτών, όμως το πράγμα θα ξεφύγει όταν ο ιδιοκτήτης βρίσκεται νεκρός. Δράστης του φονικού η Άιρις, που υποστηρίζει ότι ο πάμπλουτος Σεργκάι αποπειράθηκε να τη βιάσει.

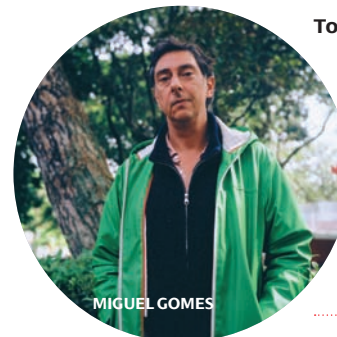
Η τεχνητή νοημοσύνη συναντά τη γυναικεία ενδυνάμωση σε ένα καλοσχεδιασμένο θρίλερ που χτίζει με την ιστορία του γύρω από την

προσωπικότητα της αινιγματικής Άιρις, η οποία νομίζει ότι έχει βρει τον άντρα των ονείρων της στο πρόσωπο του Τζος. Όμως η αλήθεια είναι όχι απλώς διαφορετική, αλλά και αρκετά πιο μπερδεμένη και σκοτεινή. Η παραπλανητική βιτρίνα του ιδανικού ζευγαριού θα καταρρεύσει σαν πύργος από άμμο, όταν αποκαλυφθεί η αλήθεια γύρω από την ταυτότητα της Άιρις. Δεν θα μπούμε σε λεπτομέρειες για την πλοκή, για να μην αποκαλύψουμε τα μυστικά της.

Γκραν τουρ (GRAND TOUR) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μιγκέλ Γκόμες ΗΘΟΠΟΙΟΙ: Γκονζάλο Ουάσιγκτον,

Κρίστα Αλφραγιάτε, Κλαούντιο ντα Σιλβα

Το 1918 στη Ρανγκούν, ο υπάλληλος της Βρετανικής Αυτοκρατορίας Έντουαρντ περιμένει να φτάσει από το Λονδίνο η αρραβωνιαστικιά του, Μόλι, για να παντρευτούν. Όταν φτάνει πανικοβάλλεται και την εγκαταλείπει, κυριευμένος από αμφιβολίες και ενοχές. Η απόκτηση Μόλι ακολουθεί τα βήματά του σε όλη την Ασία.

Ιδιοσυγκρασιακό road movie εποχής με έντονο αντιαποικιοκρατικό χρώμα (παρ' ότι ασπρόμαυρο) αλλά και εκκεντρικό χιούμορ από τον κορυφαίο σύγχρονο σκηνοθέτη της Πορτογαλίας (βραβείο σκηνοθεσίας στις Κάννες). Η παράλληλη πορεία των δύο ηρώων, που διασχίζουν την Ασία, δίνεται ως ένα κράμα περιπέτειας και ενδοσκοπήσης με σαφείς πολιτικές νύξεις –το κλίμα αγωνίας και χάους του Μεσοπολέμου–, ενώ οι υπαρξιακές ανησυχίες των δύο προσώπων κουμπώνουν υποδειγματικά.

© PATRICIA NEVES GOMES

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ποιος δεν ονειρεύεται μακρινά ταξίδια, από τη μια άκρη του κόσμου στην άλλη... Υπάρχουν, όμως, κι εκείνα τα ταξίδια, τα κοντινά, που μας βοηθούν να γνωρίσουμε την κουλτούρα κάθε χώρας. Και το φαγητό είναι ίσως ο καλύτερος τρόπος. Στις σελίδες που ακολουθούν θα ταξιδέψετε σε κουζίνες ασιατικές, μεξικάνικες, γαλλικές και ιταλικές, με 20 από τους καλύτερους προορισμούς που μπορείτε να βρείτε στην πόλη!

Της **ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ**

PAMPAS

Μοναδικές γεύσεις από την Αργεντινή

Το Pampas παρουσιάστηκε στον γαστρονομικό χάρτη της Αθήνας το 2024 και έδειξε αμέσως το ταμπεραμέντο του. Πάθος και αγάπη για αυθεντικές γεύσεις από την Αργεντινή, μέσα από μια εντελώς φρέσκια προσέγγιση στο street food. Η ομάδα του Pampas, με επικεφαλής στην κουζίνα τον ταλαντούχο σεφ Άλεξ, ο οποίος έχει εργαστεί σε φημισμένα εστιατόρια όπως το Balthazar, φροντίζει τα πάντα εδώ να είναι ποιοτικά και προσεγμένα – έτσι, το μοσχαρίσιο μπιφτέκι είναι χειροποίητο, το brioche ψωμί φτιάχνεται καθημερινά, όπως και το φημισμένο λουκάνικο chorizo.

Πώς από το Παγκράτι θα αισθανθείς ότι βρέθηκες με έναν μαγικό τρόπο στο Μπουένος Άιρες; Απολαμβάνοντας ένα φοβερό Chorizán, με brioche ψωμί, αυθεντικό chorizo λουκάνικο και τη μοναδική homemade σάλτσα chimichurri – είναι το «σουβλάκι» της Αργεντινής, το απόλυτο street food που λατρεύουν όλοι. Ή ένα Carnepan, με χειροποίητο μοσχαρίσιο μπιφτέκι, καραμελωμένα κρεμμύδια και mayo chimichurri, αλλά και ένα Pollo Burger σε ψωμί brioche, με τραγανό κοτόπουλο πανέ, σάλτσα aioli, iceberg και chimichurri. Κι αν πάλι θέλετε κάτι πιο μοντέρνο, επιλέξτε ένα Carne Bowl, που συνδυάζει μοσχαρίσιο μπιφτέκι με πατάτες, cheddar και chimichurri.

Το Pampas δεν είναι απλώς ένα ακόμα street food, είναι σχεδιασμένο να το πάρει κανείς μαζί του και να το απολαύσει όπου κι αν βρίσκεται, είτε στο σπίτι, είτε στο γραφείο, είτε στον δρόμο. Κάντε, λοιπόν, ένα γευστικό ταξίδι στην Αργεντινή και ακολουθήστε το Pampas στα social media για να ενημερώνεστε για νέα, για τα challenges που μας επιφυλάσσει, για συνταγές αλλά και για τις μοναδικές του προσφορές!

INFO

Φιλολάου 12
Παγκράτι
2107019493
www.pampas.gr
@pampas.argentinian
pampas.argentinian

ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

ΚΑΒΑ ΟΙΝΟΤΥΠΟ

Το ιδανικό κρασί
για κάθε κουζίνα του κόσμου

Ο παράδεισος του καλού κρασιού, τον οποίο δημιούργησαν το 1997 ο Κώστας και η Κωνσταντίνα. Στην Κάβα Οινότυπο θα ανακαλύψετε μια πολύ μεγάλη ποικιλία κρασιών – κύμα και εμφιαλωμένων – από τον ελληνικό και ξένο αμπελώνα, ιδανικά να συνοδεύσετε το πιο «ψαγμένο» τραπέζι που θα ετοιμάσετε για τους αγαπημένους σας, ακόμα κι αν πρόκειται για τις πιο φημισμένες κουζίνες του κόσμου!

Για τους λάτρεις των **ιταλικών γεύσεων**, ένας λευκός οίνος Riondo Le Piere Prosecco D.O.C. Extra Dry είναι ιδανικός να συνοδεύσει λευκά τυριά, όπως η μοτσαρέλα και η ρικότα, ο ερυθρός

Castellare Di Castellina Chianti Classico θα αναδείξει τις ιδιαιτερότητες κάθε αλλαντικού, ενώ οι κόκκινες pasta ταιριάζουν απόλυτα με έναν ερυθρό Casalforte Valpolicella Ripasso.

Αγαπημένη για όλους και η **γαλλική κουζίνα**. Για πιάτα με πουλερικά και κρεατικά επιλέξτε τον εξαιρετικό ερυθρό Jean-Pierre Moueix Pomerol, ενώ για μια φινετοάτη σούπα ιδανικό είναι ένα Αγιοργίτικο Νεμέας Οινότυπο Vino Di Casa – Φρέσκο (Nouveau).

Ταξιδεύοντας στις **ασιατικές γεύσεις**, επιλογές όπως τα Weingut Robert Weil Riesling Kabinett, Alphonse Mellot Sancerre La Moussiere Λευκός και Οινότυπο Vino Di Casa – CAVA Merlot Μεσσηνίας είναι ο απόλυτος συνδυασμός, ενώ για **σούσι** ο λευκός οίνος Κτήμα Τσέλεπου Blanc de Gris και ο ροζέ Καραμήτρος Μεσσηνικόλα Από 2 Χωριά θα σας εντυπωσιάσουν. Κι αν πάμε στην άλλη άκρη του κόσμου, στο **Μεξικό**, επιλέξτε ένα Οινότυπο Vino Di Casa – Ροζέ Εινόμαυρο Αμυνταίου Τύπου Προβηγκίας ή ένα Αχαιών Οινοποιητική Sideritis in Amphorea.

Επισκεφθείτε την Κάβα Οινότυπο και οι άνθρωποι της θα είναι πάντα ενημερωμένοι και πρόθυμοι να εξυπηρετήσουν κάθε σας ανάγκη!

INFO

Χαρίλαου
Τρικούπη 98
2103388577
www.oinotypo.gr
@oinotypo
cava_oinotypo

AMIGOS

Αυθεντικές Μεξικάνικες
γεύσεις desde 1995!

Το 1995, πριν 30 ολόκληρα χρόνια, στη Γλυφάδα άνοιξε μια πόρτα που έβγαζε κατευθείαν στο Μεξικό. Πάνω από την πόρτα υπήρχε η επιγραφή «Amigos» που δήλωνε ξεκάθαρα ότι εδώ συνέβαινε μια γιορτή μεταξύ φίλων. Μια πολύχρωμη φιάστα που από τότε μέχρι και σήμερα δεν έχει σταματήσει να χτίζει φιλίες, εμπειρίες και μια σχέση πάθους με το Μεξικό.

Όσοι αγαπούν τη μεξικάνικη κουζίνα ξέρουν καλά ότι εδώ θα βρουν το μεξικάνικο comfort zone τους γιατί θα γευτούν ζουμερές fajitas, λαχταριστά tacos, πληθωρικές enchiladas, μια chimichanga που δεν μοιάζει με καμιά, αλλά και την πιο διάσημη Margarita της Αθήνας. Πατι τα Amigos δεν διαθέτουν

μόνο υπέροχη κουζίνα αλλά και τις πιο ενημερωμένες Tequilerias της πόλης με περισσότερες ετικέτες tequila και mezcal από όσες μπορείς να μετρήσεις, τις οποίες μπορείς να απολαύσεις σκέτες ή σε κάποιο signature cocktail.

Αν τώρα θέλεις να μάθεις πώς γίνεται και το Guacamole, δεν έχεις παρά να βρεθείς στα Amigos μια οποιαδήποτε Τρίτη από τις 7 και μετά γιατί τότε συμβαίνει το Guacamolive με τον chef να βγαίνει από την κουζίνα του και να έρχεται στο τραπέζι σου για να σου ετοιμάσει το πιο φρέσκο Guacamole μπροστά στα μάτια σου!

Και επειδή με το φαγητό και το ποτό θα σου έρθει και η όρεξη για χορό, κάθε Τετάρτη (στη Νέα Σμύρνη) και κάθε Πέμπτη (στη Γλυφάδα) το πρόγραμμα έχει Live Salsa Night, με live μουσική και χορό από την ομάδα χορευτών του Amigos. Τι θα έλεγες να μάθεις επιτέλους εκείνα τα βήματα της salsa;

Γ' αυτό μάζεψε τους amigos σου και κατηφόρισε προς Γλυφάδα και Νέα Σμύρνη αφού φέτος τα Amigos γιορτάζουν και τα 30 χρόνια τους και μας καλούν όλους για να γιορτάσουμε παρέα με πολλά happenings και ακόμα περισσότερες εκπλήξεις. Άλλωστε Life has no flavor without your Amigos!

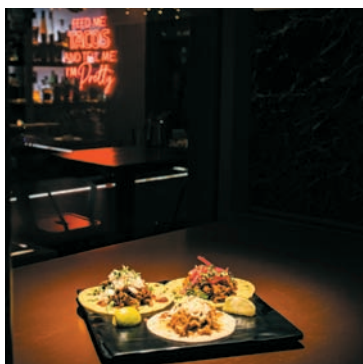
INFO

ΓΛΥΦΑΔΑ
Κύπρου 65, 2108983167
ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ
Μ. Αλεξάνδρου 70
2109332220
www.amigos.gr
f Amigos Mexican
Bar Restaurants
i amigos.mexican

ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

MENTIROSA

Αυθεντικό μεξικάνικο street food
και cocktails στον Κεραμεικό

Ένα παλιό αρχοντικό του 1910 στον Κεραμεικό μετατράπηκε πριν από ενάμιση χρόνο σε μια αυθεντική μεξικάνικη hacienda και από τότε η Mentirosa έγινε ο ιδανικός προορισμός για όσους αγαπούν τη μεξικάνικη κουζίνα και θέλουν μία αυθεντική γαστρονομική εμπειρία. Ζωνρά vibes, ζεστά χρώματα και χαρακτηριστικές λεπτομέρειες σε κάνουν να νιώθεις ότι προσγειώθηκες στο Μεξικό. Τίποτα περιττό ή folklore.

Το ίδιο ισχύει και για το φαγητό. Εδώ απολαμβάνεις αληθινό μεξικάνικο street food, όπως τα πεντανόστιμα tacos (δοκίμασε οπωσδήποτε το Tacos Al Pastor

με χοιρινό γύρο αλλά και το πιο καυτερό Barbacoa), φοβερές quesadillas, αφέχαστα nachos, αλλά και elote, το φημισμένο μεξικάνικο φαγητό του δρόμου φτιαγμένο από καλαμπόκι, όλα τους φτιαγμένα με τα πιο εκλεκτά υλικά που εισάγονται από το εξωτερικό. Οι επιλογές είναι πολλές και μεταξύ αυτών θα βρεις τόσο vegan όσο και vegetarian προτάσεις.

Όποιες κι αν είναι οι επιλογές σου θα τις συνοδεύσεις με ένα από τα καλύτερα και πιο ισορροπημένα cocktails που έχεις δοκιμάσει. Εκτός από τα κλασικά cocktails θα βρεις και πολλές ευφάνταστες παραλλαγές, όπως Classic Margarita, αυθεντική συνταγή της Paloma, καθώς και πάρα πολλά cocktails με Tequila, Mezcal, Ρούμι και άλλα spirits – οι λάτρεις των agave spirits θα βρουν μια λίστα με περισσότερες από 70 Tequilas και Mezcales.

Κι επειδή στη Mentirosa τα tacos δεν είναι απλώς φαγητό, αλλά μια ευκαιρία να δημιουργήσουμε αναμνήσεις, δεν έχεις παρά να κάνεις κράτηση για να μοιραστείς με την παρέα σου την αυθεντική εμπειρία μεξικάνικου street food, επιλέγοντας, ίσως, να καθίσεις στον υπέροχο θερμαινόμενο κήπο!

INFO

Θερμοπυλών 41
Κεραμεικός
6981647031
www.mentirosa.gr
f Mentirosa - Tacos &
Cocktails
i mentirosa.athens

SUSHI ROLLS

Ένα διαμάντι της ιαπωνικής κουζίνας
στον Πειραιά

Πίσω από τον μεγαλοπρεπή ναό του Αγίου Νικολάου στον Πειραιά, το Sushi Rolls αποτελεί εδώ και 10 χρόνια τον απόλυτο προορισμό για όσους αγαπούν την αυθεντική ιαπωνική κουζίνα με σύγχρονα twists. Αποτελεί, μάλιστα, και το meeting point των ανθρώπων από τις γύρω ναυτιλιακές εταιρείες. Σε ένα ήσυχο στενό, αυτό το μικρό, αλλά θαυματούργο sushi bar συνδυάζει τη ζεστασιά του ξύλου με μία ιδιαίτερη αίσθηση εξωστρέφειας, χάρη στα μεγάλα τζάμια που ανοίγουν τη θέα στον δρόμο. Η εμπειρία ξεκινά από τις πρώτες ύλες, οι οποίες επιλέγονται από

τους καλύτερους προμηθευτές στην Ελλάδα. Όλα παρασκευάζονται τη στιγμή της παραγωγής, προσφέροντας φρέσκες, γευστικές δημιουργίες που ξεχωρίζουν για την ποιότητά τους. Το μενού ανανεώνεται κάθε χρόνο, αντανακλώντας το ανήσυχο πνεύμα της κουζίνας, ενώ περιλαμβάνει κλασικές επιλογές όπως η Miso Soup με σόγια και φύκια, αλλά και πιο τολμηρές προτάσεις όπως η Shrimp Passion Salad με σοταρισμένες γαρίδες, αβοκάντο, σάλτσα λεμονιού και φρούτα του πάθους. Στα best sellers ξεχωρίζουν τα Crispy Salmon Rolls, με τηγανητό σολομό, φιλέτο χέλι και νιφάδες τεμπούρα, αλλά και τα δημοφιλή Tuna Garlic Rolls, που συνδυάζουν τηγανητές γαρίδες, τρυφερό φιλέτο τόνου και τραγανά γλυκά κρεμμύδια. Συνοδεύστε το γεύμα σας με ιαπωνική μπύρα ASAHI ή με ζεστό αλλά και κρύο sake, για μια ολοκληρωμένη γαστρονομική εμπειρία ιαπωνικής κουζίνας. Τα Σαββατοκύριακα οι τηλεφωνικές κρατήσεις είναι απαραίτητες, αφού το Sushi Rolls έχει κερδίσει όσους αγαπούν την ασιατική εμπειρία φαγητού, τόσο για την ποιότητά του όσο και για την ιδιαίτερη ατμόσφαιρά του.

INFO

Αγίου Νικολάου 3
Πειραιάς, 2104284439
f Sushi Rolls
@sushi_rolls_gr

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

YA ZHOU

Γεύσεις και αρώματα από την Ασία
στον Ψυρρή

Το Ya Zhou είναι ο ιδανικός προορισμός για τους λάτρεις της ασιατικής κουζίνας κι εκείνους που θέλουν να ανακαλύψουν το εύρος της. Στην καρδιά της Αθήνας, και συγκεκριμένα στον Ψυρρή, είναι εύκολα προσβάσιμο, ενώ η κομψή διακόσμηση με λιτές γραμμές και αρμονικούς συνδυασμούς χρωμάτων δημιουργεί μια ατμόσφαιρα πρεμίας και χαλάρωσης. Ανοικτό από το μεσημέρι ως αργά το βράδυ, αποτελεί την καλύτερη ευκαιρία για ένα διάλειμμα από την

καθημερινότητα, είτε πρόκειται για ένα lunch break είτε για ένα ήρεμο δείπνο σε μία από τις ωραιότερες γειτονιές του ιστορικού κέντρου.

Με προσεκτικά επιλεγμένα ολόφρεσκα υλικά, η ομάδα του Ya Zhou καθημερινά δημιουργεί πεντανόστιμα πιάτα με συνταγές από την Κορέα, την Ιαπωνία, την Κίνα, την Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ. Το μενού είναι πλούσιο και περιλαμβάνει και vegan προτάσεις. Οι περίφημες σούπες του, όπως η βιετναμέζικη Bún Hài Sắn και η ταϊλανδέζικη Tom Yum Kung δεν χρειάζονται συστάσεις. Η κατηγορία Sushi περιλαμβάνει πολλές λαχταριστές επιλογές που αξίζουν σίγουρα δοκιμής, ενώ οι προτάσεις σε κυρίως πιάτα είναι μια πανδαισία γεύσεων και αρωμάτων. Το Kai Kang Dang με κοτόπουλο, ταϊλανδέζικο κάρρι και ρύζι γιασεμί είναι όσο αρωματικό ακούγεται, ενώ το πλούσιο Thai Curry Salmon ταξιδεύει όλες τις αισθήσεις. Εδώ είναι επίσης το κατάλληλο μέρος για να προσφέρει κανείς στον εαυτό του τη μοναδική εμπειρία Korean BBQ.

INFO

Δ. Λεπενιώτου 26
Ψυρρή, 2103319876
f YAZHOU
@ya_zhou_asian_restaurant_

Κάποια πράγματα στη ζωή συμβαίνουν απλά και όμορφα. Κάπως έτσι μία ωραία μέρα πριν από καιρό, η Μαριάννα και ο Θοδωρής γνωρίστηκαν σε ένα καφέ που δούλευαν, ερωτεύτηκαν και έγιναν ζευγάρι. Η ιστορία στη συνέχεια πάει ρομαντικά, κάπως έτσι: Ο Θοδωρής δοκίμασε σπιτικό φαγητό από την Ταϊλανδέζα μαμά της Μαριάννας, έπαθε σοκ από τη νοστιμιά και έριξε την ιδέα!

Έτσι, μαζί με τη Μαριάννα αποφασίζουν, πριν καν κλείσουν τα 30 τους, να δημιουργήσουν ένα στέκι για μαμαδί-στικο thai food, που αποκτά ολοένα και περισσότερο φανατικό κοινό στην πόλη μας. «Στην Ταϊλάνδη», μας εξηγεί ο Θοδωρής, «οι άνθρωποι από τα μικρά τους μαθαίνουν να τιμούν τρία πράγματα: τον βασιλιά, το φαγητό και την οικογένεια. Στο Siam Thai βασιλιάς δεν υπάρχει, αλλά το φαγητό και η οικογένεια είναι δύο αζιακές έννοιες που τιμούνται σε κάθε πιάτο, μεταξύ άλλων και γιατί για την υλοποίηση της κάθε παρασκευής επιλέγονται μόνο πρώτης ποιότητας υλικά, με κάποια εξ αυτών να έρχονται απευθείας από την Ταϊλάνδη». Ρωτάμε τον Θοδωρή αν υπάρχουν πιάτα που τα έχει λατρέψει το κοινό. Μας απαντά ναι, μάλιστα μας λέει ότι ένα από τα πιο δημοφιλή είναι η δική τους εκδοχή για το Pad Thai. Πρόκειται, επίσης, για ένα από τα πιο δημοφιλή πιάτα της ταϊλανδέζικης κουζίνας, κάτι σαν να λέμε σουβλάκι στην Ελλάδα. Είναι ένας συνήθως πικάντικος συνδυασμός χειροποίητων noodles με κάποια πρωτεΐνη και μπόλικα γευστικά συνοδευτικά.

Το κοινό του Siam Thai αγαπάει και το Pad Kra rao, ένα πεντανόστιμο πιάτο με χοιρινό κιμά σκορδάτο, με τσίλι και άρωμα μέντας. Θυμίζει αρκετά τις μεσογειακές γεύσεις και ίσως γι' αυτό είναι ψηλά στις προτιμήσεις, όπως εκτιμά ο Θοδωρής. Στον όμορφο μικρό χώρο του Siam Thai η εμπειρία είναι μοναδική. Νιώθεις αμέσως τη σπιτική ζεστασιά και από την ανοιχτή κουζίνα έρχονται όλα εκείνα τα αρώματα που σε προϊδεάζουν γι' αυτά που σε λίγο θα γευτείς.

Κάνε ένα follow στο Instagram γιατί έρχονται πολλές γευστικές εκπλήξεις στο Siam Thai, όπως τρία signature μενού που θα σερβίρονται τις Κυριακές. Θα περιέχουν τέσσερα αντιπροσωπευτικά πιάτα ενός thai οικογενειακού τραπέζιου, που θα σε κάνουν να αγαπήσεις αυτή την κουζίνα και να θες να την ανακαλύψεις ολοένα και περισσότερο.

SIAM THAI FOOD

Μαμαδίστικο ταϊλανδέζικο φαγητό στην Πανόρμου

INFO

Βατοπεδίου 6
Αμπελόκηποι
2130472519

Siam Thai Food

HAPPY WORLD SUSHI

Μοναδικό sushi & αυθεντικές γεύσεις από την Κίνα

Το Happy World Sushi έρχεται να μυήσει τους λάτρεις της ασιατικής κουζίνας σε ένα μοναδικό ταξίδι γεύσεων. Πίσω από κάθε πιάτο κρύβεται η αγάπη και η τεχνονομία δύο γενεών της οικογένειας Σαν, που μεταφέρουν την αυθεντική κινέζικη κουλτούρα στο πιάτο σας. Κάθε συνταγή είναι ένα μικρό έργο τέχνης, φτιαγμένο με μεράκι και σεβασμό στην παράδοση. Αυθεντικότητα, με γνήσιες κινέζικες συνταγές και εξαιρετικό sushi. Φρέσκα υλικά με καθημερινή επιλογή των καλύτερων πρώτων υλών. Φιλόξενη ατμόσφαιρα και περιβάλλον με προσεγμένη διακόσμηση. Είτε επιθυμείτε να απολαύσετε το γεύμα σας στον καλαίσθητο χώρο του Happy World Sushi, είτε στην άνεση του σπιτιού σας μέσω delivery, η ποιότητα των πιάτων του παραμένει αξεπέραστη. Ελάτε καθημερινά, από το μεσημέρι έως το βράδυ, για να γευτείτε αυθεντική ασιατική κουζίνα με μια σύγχρονη δημιουργική πινελιά!

INFO

3ης Σεπτεμβρίου 16
Αθήνα, 2109593580
www.happyworldsushiathens.gr
www.happyworld.com
f Happy World Sushi
@ happyworldsushi

NYX ROOFTOP

JAPANESE FUSION GASTROBAR

Ιαπωνική κουζίνα με «πίνακα» την Ακρόπολη

Κορυφαίο σημείο συνάντησης στην γαστρονομική σκηνή της Αθήνας, στην καρδιά του ιστορικού κέντρου, «βλέπει» την πόλη από ψηλά, από τον όγδοο όροφο του Academias Hotel, προσφέροντας στους επισκέπτες μια αληθινά συγκλονιστική θέα στην Ακρόπολη αλλά και στον Λυκαβηττό. Στο NYX, ο σεφ Δημήτρης Κότσαλης και η ταλαντούχα ομάδα του δημιουργούν ένα εξαιρετικό μενού εμπνευσμένο από την ιαπωνική κουζίνα, όπου φρέσκα, εκλεκτά υλικά μεταμορφώνονται σε εκλεπτυσμένα πιάτα. Οι μοναδικές αυτές γεύσεις συνδυάζονται αρμονικά με τα signature premium κοκτέιλ του καταλόγου, προσφέροντάς μας μια απόλυτα ξεχωριστή εμπειρία.

INFO

Ομήρου 19, Αθήνα, 6981518000
www.nyxrooftop.com
f NYXRooftopAthens
@ nyxathens

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

HONG KONG ATHENS

Η πανασιατική κουζίνα που θα σε ταξιδέψει

Ένα πραγματικό στολίδι επάνω στη Θηβών, γλυκό και περιποιημένο, με διάφορα στοιχεία στη διακόσμηση που παραπέμπουν στα μέρη της Ανατολής, το Hong Kong Athens σε προδιαθέτει για μια πανδαισία πανασιατικών γεύσεων με το που θα περάσεις την πόρτα του. Η Τζο Καφετζή θα σε καλωσορίσει με το πιο αληθινό χαμόγελο, την ώρα που ο Στάθης Ζέρβας και η ομάδα του θα ετοιμάζουν στην κουζίνα πιάτα που πραγματικά θα σου μείνουν αξέχαστα. Οι δυο τους, με πολύχρονη εμπειρία στον χώρο της εστίασης, γύρισαν ολόκληρη σχεδόν την Ασία πριν αποφασίσουν να ζήσουν στο

Χονγκ Κονγκ και επιστρέφοντας δημιούργησαν αυτό το εστιατόριο, από τα λίγα πανασιατικά που μπορεί να βρει κανείς στην Αθήνα.

Θα ανακαλύψετε γεύσεις από Ιαπωνία, Ταϊλάνδη, Κορέα, Κίνα, Βιετνάμ, Νεπάλ, φυσικά Χονγκ Κονγκ, πολλές φορές σε φοβερά δημιουργικούς συνδυασμούς μεταξύ τους, με το εξαιρετικό μενού να έχει ανανεωθεί πολύ πρόσφατα. Όλες οι πρώτες ύλες είναι προσεκτικά διαλεγμένες, οι σάλτσες, οι μαγιονέζες, τα ψωμάκια χειροποίητα, το αποτέλεσμα στα πιάτα θα σας κάνει να έρχεστε ξανά και ξανά!

Θα βρείτε εκπληκτικά πιάτα σε σούσι, όπως το Korean Roll (μοσχάρι καρπάτσιο, καρότο, takuan, σπανάκι, tamago-yaki), κυρίως πιάτα σαν το Salmon Kabayaki (φιλέτο σολομού με σόγια, εσπεριδοειδή, αρωματικό ρύζι ατμού και σάλτσα Kabayaki), home made buns, όπως το Spicy Bao Burger (με τηγαντό φιλέτο κοτόπουλου με πάνκο, πίκλα αγγούρι, thai chilli και σάλτσα asianslow) και άλλα πολλά, που θα συνοδεύσετε με εμπνευσμένα κοκτέιλ, επιλεγμένα κρασιά αλλά και σάκε. Να πάτε! Καθημερινά, εκτός Δευτέρας, 13.00 με 24.00 και delivery μέσω Efood, Wolt και Box.

INFO

Θηβών 153, Περιστέρι
2105759259
www.hongkongathens.gr
f hongkongathens
@ hongkongathens

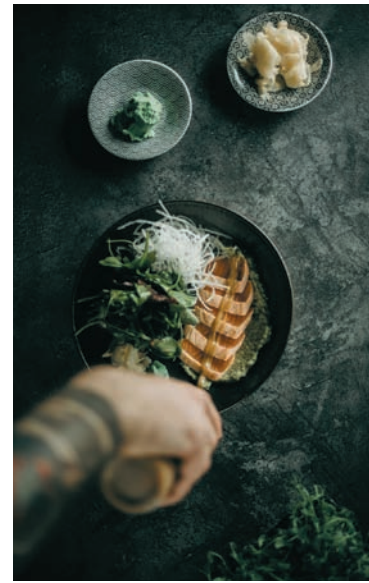
NAKAMA

Το casual sushi bar που αγαπήσαμε
στο Κολωνάκι και στη Νέα Σμύρνη

Το Nakama, που στα ιαπωνικά σημαίνει «φίλος», έχει γίνει συνώνυμο της φιλικής ατμόσφαιρας και της εξαιρετικής γεύσης. Από την πρώτη του ημέρα στο Κολωνάκι, κέρδισε τους λάτρεις της ιαπωνικής κουζίνας με τις άριστες πρώτες ύλες, τη minimal αισθητική και την προσιτή πολυτέλεια που προσφέρει. Μετά από έναν χρόνο επιτυχίας, το Nakama επεκτάθηκε στη Νέα Σμύρνη, φέρνοντας την ίδια αυθεντική εμπειρία και στα νότια προάστια. Στο μενού του Nakama οι επιλογές ε-

ντυπωσιάζουν. Τα λαχταριστά starters, όπως ο πικάντικος σολομός με αυγό κελιδονόψαρου και τα λαχανικά tempura με σουσαμένια σάλτσα, ανοίγουν ιδανικά την όρεξη. Οι δροσερές σαλάτες, όπως εκείνη με γαρίδες, wasabi και yuzu τρούφα, προσφέρουν ιδιαίτερες γευστικές πινελιές. Για τους λάτρεις του sushi, οι επιλογές δεν τελειώνουν: από nigiri και maki rolls μέχρι τα signature Dark Side rolls με καβουρόψιχα, αβοκάντο, πιπεριά miso mayo και black tobiko, κάθε μπουκιά είναι μοναδική. Το Nakama δεν σταματά στις κλασικές προτάσεις. Τα Nakama specials πιάτα, όπως τα Mendake noodles με μανιτάρια shiitake, hoisin και teriyaki, καθώς και τα bao buns, απογειώνουν την εμπειρία. Για το τέλος, τα γλυκά όπως το green tea cheesecake ή το παγωτό σοκολάτα chili θα σας μείνουν αξέχαστα. Συνοδέψτε το γεύμα σας με αυθεντική ιαπωνική μπίρα Asahi ή παραδοσιακό sake και απολαύστε τη φιλοσοφία του Nakama: γευστικές δημιουργίες για κάθε στιγμή της ημέρας, στο εστιατόριο, το σπίτι ή το γραφείο, πάντα με την ίδια προσοχή στη λεπτομέρεια.

INFO

Κολωνάκι:
Μασσαλίας 5
2103616053
Νέα Σμύρνη: Λεωφ.
Ελ. Βενιζέλου 44
2109373243
www.nakama.gr
f nakama.athens
@ nakama_sushi_bar

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

HACHI & CO

Νέο αγαπημένο hot spot για noodles
και sushi και με delivery

Το Hachi & Co είναι το νέο «μικρό αδερφάκι» του διάσημου εστιατορίου Hachiko, που έχει αγαπηθεί για τις αυθεντικές του γεύσεις και την εξαιρετική ποιότητα του sushi. Έτσι, με το Hachi & Co, απολαμβάνουμε μία πιο casual, αλλά εξίσου γευστική εμπειρία, μέσα από την υπηρεσία take away και delivery που διατίθεται από τις γνωστές πλατφόρμες.

Στο κατάστημα του Κολωνακίου (και πολύ σύντομα στο νέο που ετοιμάζεται

στην περιοχή της Δάφνης), πλέον μπορούμε να απολαύσουμε μία ποικιλία από φρέσκα χειροποίητα sushi, καθώς και αυθεντικά noodles, όλα φτιαγμένα με μεράκι και προσοχή στις λεπτομέρειες, με πάντα φρέσκα και διαλεχτά υλικά.

Το μενού περιλαμβάνει αγαπημένα πιάτα, από sushi σε rolls και nigiri, μέχρι λαχταριστά noodles με λαχανικά και πρωτεΐνες της επιλογής μας, όλα έτοιμα για να τα απολαύσουμε και παραγγέλνοντας στο σπίτι ή στο γραφείο. Ιδανική επιλογή για να προσφέρουμε στους αγαπημένους μας ένα τέλειο γεύμα ιαπωνικής κουζίνας σε ιδιαίτερες στιγμές.

Η φιλοσοφία του Hachi & Co είναι απλή αλλά πάντα γευστικά άρτια: να προσφέρει γρήγορα και νόστιμα γεύματα με τη γνώση του ποιότητα. Την επόμενη φορά που θα βρεθείτε στο Κολωνάκι, μη χάσετε την ευκαιρία να ζήσετε την εμπειρία του sushi και των noodles με έναν πιο σύγχρονο τρόπο.

INFO

@ hachiantco.gr

MENO MALE

Το ιταλικό μπιστρό
με τη νεοϋορκέζικη αισθητική

Σε μια από τις πιο δημοφιλείς γειτονιές του κέντρου της Αθήνας, πλάι στην Ακρόπολη, το Meno Male ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2019 ως ένα μικροσκοπικό στέκι ιταλικής γεύσης, γεμίζοντας το κενό της γειτονιάς στον τομέα της ιταλικής γαστρονομίας. Πολύ γρήγορα κέρδισε τις καρδιές μας για την ποιότητά του και σήμερα είναι ένας από τους κορυφαίους all-day προορισμούς στο Κουκάκι. Από το πρωί για brunch και εκλεκτό καφέ, το Meno Male σερβίρει νοστιμιές όπως το Panini Caprese, ένα σάντουιτς με ψωμί κολοκυθόσπορου, μοτσαρέλα, πέστο βασιλικού, ρόκα και ντομάτα, αλλά και ιδιαίτερα αυγοπιτάτα με μεσογειακές πιναλιές.

Αναμφίβολα η πίτσα του έχει γίνει λατρεία! Με ζύμη ωρίμανσης, έρχεται λεπτή, «ιταλική» και φτιαγμένη με ολόφρεσκα υλικά, όπως ακριβώς μας την έχουν μάθει οι Ιταλοί γείτονές μας, με τη μακρά μαγειρική τους παράδοση.

Εν αρχή, η «ταπεινή» Margherita που καταφθάνει ανισιτή και μυρωδάτη από τον φρέσκο βασιλικό. Θα δοκιμάσεις οπωσδήποτε και την περίφημη Diavola, με σαλάμι picante και πιπεριές τσίλι, που είναι ό,τι χρειάζεται για τα κρύα του χειμώνα.

Στο μενού θα βρεις επίσης εξαιρετικά Antipasti, όπως η Carciofi, με μαριναρισμένη αγκινάρα με λαδολέμονο, σκόρδο και φρέσκο κρεμμύδι. Οι λάτρεις των ζυμαρικών θα απολαύσουν μεταξύ άλλων αυθεντική καρμπονάρα και συγκλονιστικές φρέσκες ταλιατέλες με σιγομαγειρεμένο ραγού μόσχου σε κόκκινη σάλτσα με κρασί και λαχανικά. Ακόμη, οι φρέσκες σαλάτες του είναι ισορροπημένες και ιδανικές για κάθε γεύμα και κράτησε οπωσδήποτε χώρο για το πιο αφράτο τιραμισού!

Θα συνοδεύσεις το γεύμα σου με μοναδικές επιλογές οίνου από τον ιταλικό κυρίως αλλά και τον εγχώριο αμπελώνα, ενώ από το bar θα απολαύσεις μοναδικά cocktails και aperitivo.

INFO

Βεΐκου 10, Κουκάκι
2109231350
www.menomale.gr
f menomale.athens
i menomale.athens

ΙΤΑΛΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

AMORE PIZZA

Άρωμα Ιταλίας στα δυτικά προάστια

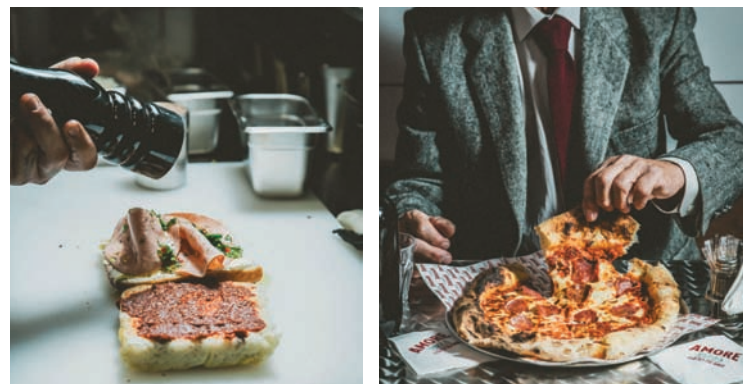
Το «αδελφάκι» του αγαπημένου Lovely Days ήρθε για να μας συστήσει την πίτσα ξανά – και να την αγαπήσουμε ακόμα περισσότερο. Σε έναν όμορφο χώρο, με φιλόξενους ανθρώπους, θα απολαύσετε την πίτσα «όπως πρέπει», χωρίς πολλά πολλά, αλλά με ατελείωτη νοστιμιά!

Τα μυστικά τους; Το χειροποίητο ζυμάρι ωρίμανσης, που δίνει απόλυτα με τις άριστες πρώτες ύλες που έρχονται κατευθείαν από την Ιταλία. Υπάρχουν, βέβαια, και άλλα «μυστικά» για τα ο-

ποία θα αναρωτηθείτε όταν, ας πούμε, απολαύσετε μια τέλεια Margherita, με μοτσαρέλα, παρμεζάνα, βασιλικό και σάλτσα San Marzano, ή τη φοβερή Mortadella, με κρέμα γκοργκοντζόλα, μοτσαρέλα, μορταδέλα, γκρεμολάτα και φιστίκι! Κι αν θέλετε κάτι σε πιο «ελαφρύ», μπορείτε να επιλέξετε την εξαιρετική Veggie, με σάλτσα San Marzano, κολοκύθι, πιπεριές, μελιτζάνα και φέτα.

Το μενού θα σας προτείνει ακόμη χειροποίητα Panini, με δικό τους ζυμάρι που φτιάχνεται καθημερινά (αξεπέραστο το Porchetta, με μαρμελάδα πράσινου μήλου, ντοματίνια κονφί, γκρεμολάτα και κρέμα γκοργκοντζόλα), ενώ κάθε μήνα θα βρείτε και guest προτάσεις σε pasta και σαλάτες, με έμπνευση από τον ιταλικό νότο! Και για το τέλος, κρατήστε λίγο χώρο για ένα ανεπανάληπτο τιραμισού!

Να πάτε, θα γίνει η αγαπημένη σας συνήθεια! Σημειώστε, όμως, ότι υπάρχει και η επιλογή τόσο του take away όσο και του delivery.

INFO

Σοφοκλή Βενιζέλου 42
Περιστερί, 2105770060
i amore.pizza.ath

MA CHE VUOI

Ωδή στην ιταλική γαστρονομία

Πάθος, φινέτσα, ζωντάνια, όλα τα χαρακτηριστικά της γειτονικής μας Ιταλίας αποτυπωμένα σε έναν χώρο που ανοίξε στο κέντρο της Αθήνας λίγο πριν υποδεχθούμε τον νέο χρόνο. Στο Ma Che Vuoi θα νομίσεις ότι συμμετέχεις στα γυρίσματα κάποιας ιταλικής ταινίας και ότι από λεπτό σε λεπτό θα ανοίξει η πόρτα και θα μπει φουριόζος ο Ρομπέρτο Μπενίνι. Πρωταγωνιστής όμως, σε αυτό το έργο που διαδραματίζεται καθημερινά στο νούμερο 15 της οδού Καλαμιώτου είναι η αυθεντική ιταλική γαστρονομία. Αλλά και κάτι ακόμα. Η φιλοσοφία του Dolce Far Niente – η γλυκιά τέχνη του να μην κάνεις τίποτα.

Ο ταλαντούχος σεφ Μάριος Ματζοράκης, με «θπτεία» σε ελληνικά και γαλλικά εστιατόρια, έχει κι αυτός τη δική του φιλοσοφία, την οποία ακολουθεί κατά γράμμα: κάθε πρώτη ύλη είναι προσεκτικά διαλεγμένη. Έτσι, άλευρα και τυριά καταφθάνουν από την Ιταλία, ενώ το κρέας και το ψάρι έρχονται από Έλληνες παραγωγούς. Και τα πάντα, από το ολόφρεσκο ψωμί, το ζυμάρι 4ωρης ωρίμανσης, τα αλλαντικά, οι σάλτσες από τα φημισμένα ντοματίνια San Marzano, είναι όλα τους χειροποίητα, φτιάχνονται καθημερινά εδώ, μπροστά στα μάτια σου.

Στην καλαίσθητη σάλα ψήνονται ναπολιτάνικες πίτσες και εμπνευσμένες pasta, όλα τους φτιαγμένα με σεβασμό στην ιταλική μαγειρική παράδοση, που συνοδεύονται τέλεια με κάποιο aperitivo. Από το κλασικό Aperol Spritz μέχρι πιο δημιουργικές παραλλαγές, κάθε cocktail στη λίστα με τα αυθεντικά ιταλικά spritz αφηγείται μια όμορφη ιστορία ιταλικής παράδοσης, όπως και κάθε ετικέτα από τον ιταλικό αμπελώνα. Ετοιμάσου, λοιπόν, για ένα ταξίδι στη μαγευτική Ιταλία και... Dolce Far Niente.

INFO

Καλαμιώτου 15
Αθήνα
2103248762

[f](#) Ma Che Vuoi
[@](#) machevuoi.athens

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

CANARINO

Γεύσεις που εντυπωσιάζουν
στο ανανεωμένο ιταλικό του Νέου Κόσμου

Το Canarino στον Νέο Κόσμο το γνωρίσαμε το 2019 και γρήγορα το αγαπήσαμε για την ποιότητα και την πλούσια γεύση που έκαναν κάθε πιάτο να ξεχωρίζει. Εδώ και λίγο καιρό ανανεώθηκε ριζικά και μας χαρίζει μια διαφορετική εστιατορική εμπειρία. Στον χώρο πλέον κυριαρχεί η ιταλική κομψότητα, με earthy αποχρώσεις, λιτές γραμμές και λεπτομέρειες που παραπέμπουν σε αυλή της Puglia. Χάρη στην εκλεπτυσμένη μεσογειακή αισθητική και στη ζεστή ατμόσφαιρα, έχουμε από την πρώτη στιγμή τη μοναδική αίσθηση ότι βρισκόμαστε στην ιταλική επαρχία, μα-

κριά από τη βοή της πόλης. Η αίσθηση οικειότητας ωστόσο δεν οφείλεται μόνο στο περιβάλλον, αλλά και στις υπέροχες ιταλικές γεύσεις που απολαμβάνουμε από ολόφρεσκα εποχιακά υλικά, όπως και στα δροσερά signature cocktails που συνοδεύουν τέλεια τις επιλογές μας. Διατηρώντας τη γνωστή ποιότητα που το έκανε να ξεχωρίσει, το Canarino αξιοποιεί προσεκτικά επιλεγμένα ελληνικά προϊόντα για να δημιουργεί αγαπημένες γεύσεις της ιταλικής παράδοσης, όπως πλούσιες σαλάτες, αχνιστές πίτσες και φρέσκα χειροποίητα ζυμαρικά. Το μενού ανανεώνεται συχνά, ανάλογα με τις ανάγκες και την εποχικότητα, κι αυτό είναι πάντα μια καλή ευκαιρία να δοκιμάσουμε νέες εμπνευσμένες προτάσεις.

Έχοντας καταφέρει να δημιουργήσει έναν μοναδικό συνδυασμό γεύσεων, ποιότητας και ζεστής ατμόσφαιρας, το Canarino αποτελεί τον ιδανικό προορισμό για τους λάτρεις της ιταλικής κουζίνας.

INFO

Ηλία Ηλιού 28
Νέος Κόσμος
2109010082

[f](#) Canarino
[@](#) canarinoathens

APALLOU

BAR RISTORANTE ITALIANO

Το fancy ιταλικό της Θεσσαλονίκης

Καταλαβαίνεις ότι τα πράγματα δεν είναι ακριβώς όπως τα περιμένεις, το δευτερόλεπτο που μπαίνεις στη ζεστή σάλα. Βλέπεις κόσμο που τρώει (και) στην μπάρα, ακούς μουσική από τα 80s και τα 90s που σου ανεβάζει τη διάθεση, παρέες που τσουγκρίζουν τα aperitivo τους γελώντας. Το Apallou είναι ένα φίνο ιταλικό εστιατόριο, αλλά δεν είναι στην κούζίνα. Είναι ένα bar ristorante italiano όπου νιώθεις άνετα να είσαι ο εαυτός σου κάθε στιγμή. Ο σεφ Θάνος Πίχας θήπευσε σε ένα μισελενάτο εστιατόριο της Τοσκάνης, πριν αναλάβει αυτήν εδώ την κούζίνα. Ίσως έτσι εξηγείται η προσήλωσή του στην πρώτη ύλη (σ.σ. όλα τα προϊόντα, από τη φημισμένη ντομάτα San Marzano, μέχρι το

guanciale, καταφτάνουν από την Ιταλία) και η αυθεντική ιταλική γεύση των πιάτων του. Στο Apallou η μέρα ξεκινά από τις 09.00 με... colazione. Στραπατσάδες που σερβίρονται μέσα σε πίτσα, κρουασάν... τираμισού (!), open sandwich με focaccia, όλα μπορείς να τα απολαύσεις μαζί με βελούδινο ιταλικό καφέ. Από τις 13.30 και μετά, εμφανίζεται η κάρτα του φαγητού. Άλλες λικουδιές εδώ. Τι να δοκιμάσεις; Πρώτα απ' όλα το έξοχο Vitello Tonato από τόνο Αλοννήσου και μοσχάρι γάλακτος που σερβίρεται πάνω σε μπρουσκέτα, αλλά και την Insalata Caprese con Bufala που ενώνει σε μία νόστιμη συνταγή δύο εμβληματικές ιταλικές σαλάτες. Ύστερα είναι και αυτό το εκπληκτικό Carpaccio di Manzo, το βαθιά νόστιμο Tortelli Ragù alla Bolognese, με χειροποίητα γεμιστά με ricotta ζυμαρικά που φτιάχνονται εδώ, και φυσικά οι αχνιστές πίτσες. Ο Θάνος χρησιμοποιεί ένα ζυμάρι 48ωρης ωρίμασης και με αυτό φτιάχνει μια πίτσα αριστούργημα, λεπτή στη μέση της και με πολύ φουσκωτό στεφάνι. Όλα αυτά τα συνοδεύεις με cocktails, aperitivo κι ωραία κρασιά (πάρα πολλά και σε ποτήρι). Στο τέλος, μη χάσεις το εκπληκτικό τираμισού που θα σας μείνει αξέχαστο!

INFO

Καρόλου Ντηλ 10 & Μητροπόλεως 51
Θεσσαλονίκη
2310228898
www.apallou.gr
f Apallou
@apallou

ΙΤΑΛΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

ZEAS PIZZA

Το αγαπημένο στέκι για καναδέζικου στιλ πίτσα στη Νέα Σμύρνη

Η Zeas Pizza άνοιξε το 1973 και για περισσότερο από 50 χρόνια αποτελεί σημείο αναφοράς για τους λάτρεις της πίτσας, χάρη στην αυθεντική καναδέζικου στιλ πίτσα, με τη μοναδική της σάλτσα. Στον ανανεωμένο, ζεστό χώρο θα νιώσεις άνετα από την πρώτη στιγμή και γρήγορα θα καταλάβεις γιατί η Zeas Pizza είναι η πιο διάσημη πιτσαρία της Νέας Σμύρνης. Αχνιστή και μυρωδάτη, η πίτσα που έρχεται στο τραπέζι σου έχει αφράτο χειροποίητο ζυμάρι, που παρασκευάζεται καθημερινά, και τη χαρακτηριστι-

κή επίσης χειροποίητη σάλτσα Zeas με μυστική συνταγή, που χαρίζει πραγματικά αξέχαστη γεύση. Όσο για τα υπόλοιπα υλικά, αυτά είναι όλα υψηλής ποιότητας και δεν τα τσιγκουνεύονται. Δοκίμασε οπωσδήποτε την Καναδιάννα με πεπερόνι, μανιτάρια, πιπεριά και τυρί, αλλά και τη Special με ζαμπόν, μπέικον, μανιτάρια, σουτζούκι, πεπερόνι, πιπεριά και τυρί. Εκτός από πίτσες, στο μενού περιλαμβάνονται και πολύ ενδιαφέρουσες προτάσεις σε ζυμαρικά, όπως Ταλιατέλες Κοτόπουλο Εστραγκόν και Σπαγγέτι Marinara με μύδια, γαρίδες και σάλτσα ντομάτας με βασιλικό. Κι αν προτιμάς τα ζυμαρικά φούρνου θα βρεις εξίσου «δυνατές» επιλογές. Η κατηγορία Grill δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Θα δοκιμάσεις ζουμερά μοσχάρια μπιφτέκια με μπαχαρικά Zeas και λαχταριστό Burger California με κιμά Angus, καραμελωμένα κρεμμύδια, φρέσκια ντομάτα, μαρούλι, μπέικον, τσένταρ και σος BBQ με Jack Daniel's. Τις επιλογές σου θα απολαύσεις παρέα με ένα από τα κρασιά της ανανεωμένης λίστας και δεν θα φύγεις χωρίς να δοκιμάσεις μία από τις γλυκές προτάσεις του μενού.

INFO

Αιγαίου και Βιζυνού 2
Νέα Σμύρνη
2109333335
www.zeaspizza.gr
f Zeas Pizza
@Zeas Pizza

MAISON COLETTE

Υπέροχη γαλλική κουζίνα στο νέο all day bistrot του Ψυχικού

Στο Νέο Ψυχικό, εκεί όπου κάποτε βρισκόταν η ιστορική Ράμπα, ένα νέο all day μπιστρό με γαλλικό αέρα ήρθε για να γίνει σημείο αναφοράς. Το Maison Colette, μέλος του ομίλου S One Hospitality, τιμά τη θρυλική Σιντονί Γκαμπριέλ Κολέτ, τη φεμινίστρια και συγγραφέα που άφησε το στίγμα της στις αρχές του 20ού αιώνα, και προσκαλεί τους λάτρεις της γαστρονομίας να γνωρίσουν τη γαλλική κουλτούρα μέσα από τη φιλοξενία και τη γεύση.

Ανάμεσα στις δύο όμορφες αυλές με τα φερ φορζέ τραπεζάκια ή στην πα-

ριζιάνικης αισθητικής σάλα, το Maison Colette σε υποδέχεται από το πρωί με εκλεκτό καφέ και πλούσιο πρωινό. Τα αφράτα κρουασάν και τα αυθεντικά croque monsieur και croque madame θα σε ταξιδέψουν νοερά στο Παρίσι.

Το μεσημέρι και το βράδυ η κουζίνα απογειώνεται με την υπογραφή του σεφ Γιώργου Καλλιθήρα, που έχει δημιουργήσει ένα μενού - ωδή στις κλασικές γαλλικές γεύσεις. Ξεκίνησε το γεύμα σου με το εκλεπτυσμένο foie gras με τσάντρεϊ πράσινου μήλου και πιπέρι Szechuan ή με τα σαλιγκάρια με βούτυρο, σκόρδο και μυρωδικά. Από τα κυρίως, η Entrecote Café de Paris, το διάσημο φιλέτο μόσχου με τη σπιρτόζικη σάλτσα και τραγανές french fries ως συνοδευτικό, αποτελεί εμπειρία που δεν πρέπει να χάσεις.

Στο Maison Colette το καλό κρασί έχει την τιμητική του. Η λίστα με τις περισσότερες από 100 εκλεκτές ετικέτες, επιλεγμένες από τους Δημήτρη και Θανάση Σταμούδη, θα ικανοποιήσει κάθε γούστο. Και για το τέλος, τα ακαταμάχητα γλυκά - Crème Brûlée, Baba au Rhum και Mille-feuille - ολοκληρώνουν ιδανικά τη γαστρονομική εμπειρία.

INFO

Δημ. Βασιλείου 14
Νέο Ψυχικό
2102650200

[f](#) Maison Colette
[@](#) maisoncolette.athens

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

CHEZ LUCIEN

Γαλλική κουζίνα για όλους στα Πετράλωνα

Μεγάλη φιγούρα ο Lucien, σχεδόν μυθιστορηματική. Παριζιάνος μέχρι το κόκαλο, άνοιξε αυτό το bistrot το 2002 σεβρίροντας στα τραπέζια του τα πιάτα της πατρίδας του. Και όταν ήρθε η ώρα να το κλείσει, κάποιιοι από τους θαμώνες του ξεσηκώθηκαν και το αγόρασαν εκείνοι. Ο Lucien τους παρέδωσε με ευλάβεια τις επτασφράγιστες συνταγές του, και κάπως έτσι το αυθεντικό γαλλικό bistrot, το μοναδικό της Αθήνας, αναγεννήθηκε στη γειτονιά των Πετράλωνων. Ο κατάλογος είναι μικρός. Λίγα και καλά πιάτα μαγειρεμένα όπως μόνο στο Παρίσι θα τα βρεις. Φημισμένο το κλασικό μοσχαρίσιο ταρτάρ, τα ξακου-

στά σαλιγκάρια Bourguignonne, αλλά και η entrecote που περιχύνεται με την «Café de Paris», μια βουτυράτη σάλτσα που φτιάχνεται με 24 (!) μυστικά συστατικά. Όσο για την κρεμμυδόσουπα, που μαγειρεύεται με τον παραδοσιακό γαλλικό τρόπο, δεν υπάρχει άλλη που να τη φτάνει - στην Αθήνα τουλάχιστον σίγουρα όχι. Το ίδιο ισχύει και για τις τηγανιτές πατάτες που ακολουθούν την κλασική γαλλική συνταγή και θέλουν δυο μέρες για να γίνουν, αλλά ο κόπος δικαιώνει τον μάγειρα: τραγανές εξωτερικά, μαλακές στο εσωτερικό τους, οι καλύτερες που έχεις φάει. Θα ανακαλύψεις και πιάτα ημέρας, όπως συκωτάκι Lyonnaise με καραμελωμένα κρεμμύδια και πουρέ πατάτας, βελουτέ σούπα ημέρας ή μια ασυναγώνιστη πάπια κονφί που σιγοψήνεται για 12 ώρες στον φούρνο. Όλα αυτά τα συνοδεύεις με υπέροχα γαλλικά κρασιά (σε πολύ καλές τιμές) και κάπως έτσι είσαι σίγουρος ότι στα Πετράλωνα βρήκες την πόρτα που οδηγεί στο Παρίσι.

Υ.Γ.: Στο τέλος παίρνεις οπωσδήποτε Crème Brûlée. Για χάρη της έρχονται εδώ από όλη την Αθήνα.

Υ.Γ. 2: Οι τιμές είναι πραγματικά εξαιρετικές.

INFO

Τρώων 32
Πετράλωνα
2103410590

[f](#) Chez Lucien
[@](#) lepetitbistrotathens

Θέατρο

«Αττίκ, μια ζωή χειροκροτήματα»

© ΣΤΑΘΗΣ ΣΤΑΘΑΡΑΣ

«Κοιμώμενος Χαλεπός, ο Σαλός Άγιος»

© ΠΑΡΗΣ ΔΑΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

«Αζζα»

© ΠΟΡΤΟΣ ΚΑΛΦΑΜΑΝΔΛΗΣ

«Το μπορντέλο της Μαντάμ Ρόζας»

© ΠΟΡΤΟΣ ΑΥΜΠΕΡΟΤΟΥΛΟΣ/ΠΙΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΣ

4 παραστάσεις που αξίζει να δείτε

Από τη ζωή του Χαλεπά και του Αττίκ, μέχρι τις σκληρές αλήθειες μιας ιερόδουλου και τα τραύματα ενός queer ατόμου

100 λεπτά νοσταλγικής περιήγησης στη ζωή του Αττίκ

Η μουσικοθεατρική παράσταση «Αττίκ, μια ζωή χειροκροτήματα» του Άγγελου Ανδρέου παρουσιάζει τη ζωή και το έργο του θρυλικού Έλληνα συνθέτη και τραγουδιστή Αττίκ, κατά κόσμον Κλέων Τριανταφύλλου, με τη σκηνοθεσία του Αλέξανδρου Λιακόπουλου. Η παράσταση, η οποία έχει ήδη κλείσει 15 χρόνια επιτυχίας, μας ταξιδεύει μέσα από τις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής του Αττίκ, από την Αίγυπτο μέχρι την Αθήνα και το Παρίσι, σε μια ατμόσφαιρα έντονης νοσταλγίας μιας περασμένης εποχής. Μέσα από τις ιστορίες και την εξομολόγηση του Αττίκ στον νεαρό τότε Γιώργο Τζαβέλα για την ταινία «Χειροκροτήματα», το κοινό ανακαλύπτει τον συναισθηματικό κόσμο του μεγάλου καλλιτέχνη και τα τραγούδια που άφησαν εποχή. Παράλληλα, η παράσταση μας παρουσιάζει όλες τις γυναίκες της ζωής του, ξεκινώντας από τη μάνα του, την Εριθέλη, μια γυναίκα σύμβολο για εκείνον. Στον ρόλο του Αττίκ ο Δημήτρης Κίκλης, ενώ επί σκηνής παίζει ζωντανά πιάνο ο Άγγελος Ανδρέου.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: Κάθε Τετάρτη στις 19:00, έως 26 Φεβρουαρίου – (Μικρός Κεραμεικός)

Μια παράσταση που εστιάζει στις σκοτεινές στιγμές του Γιαννούλη Χαλεπά

Το έργο «Κοιμώμενος Χαλεπός, ο Σαλός Άγιος» επιστρέφει για τρίτη χρονιά, για 5 παραστάσεις. Το κείμενο του Άγγελου Ανδρέου καταδύεται στην πολύπλοκη ζωή του σπουδαίου Έλληνα γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά, αναδεικνύοντας τα σκαμpaneβάσματα, τις τραγωδίες, αλλά και τη δημιουργική αναγνώριση που τη χαρακτήρισαν. Η παράσταση εστιάζει στην ψυχολογία του καλλιτέχνη και είναι κυρίως επικεντρωμένη στην περίοδο του εγκλεισμού του στο ψυχιατρείο της Κέρκυρας, όπου βίωσε έντονες στιγμές απομόνωσης αλλά και πόνου. Παρά τις αντίξοες συνθήκες ωστόσο, ο γλύπτης συνέχισε την καλλιτεχνική του πορεία, αποτυπώνοντας στο έργο του τον ψυχισμό του. Στον ρόλο του Γιαννούλη Χαλεπά ο Γιώργης Κοντοπόδης, ενώ τη σκηνοθεσία υπογράφει ο Αλέξανδρος Λιακόπουλος. Η παράσταση υπενθυμίζει πως, παρά τον πόνο, «ποτέ δεν είναι αργά» να πιστέψουμε στον εαυτό μας, στις δυνατότητές μας και τη δημιουργικότητά μας.

ΠΡΕΜΙΕΡΑ: 31 Ιανουαρίου – ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: Κάθε Παρασκευή στις 21:15 – (Μικρός Κεραμεικός)

Άζζα: Μια μαύρη κωμωδία για την επιβίωση και την περιθωριοποίηση

Πώς η απόρριψη της μάνας μπορεί να οδηγήσει έναν άνθρωπο σε μια ζωή γεμάτη πόνο, καταστροφή και κοινωνική απομόνωση; Η παράσταση αφηγείται την ιστορία ενός αουτσάιντερ χαρακτήρα που θα μπορούσε να ανήκει στις σκοτεινές αφηγήσεις του Φελίνι. Μέσα από έναν μοναδικό μονόλογο, ο ήρωας μας μεταφέρεται σε έναν κόσμο σκληρό, όπου η πορνεία, τα ναρκωτικά και η επαιτεία γίνονται τα μέσα για να επιβιώσει. Το έργο συνδυάζει έντονα στοιχεία drag show, με τη δράση να κινείται μεταξύ πραγματικότητας και ονείρου, δημιουργώντας μια ατμόσφαιρα που ακροβατεί ανάμεσα στη μαύρη κωμωδία και το κοινωνικό δράμα. Στον ρόλο του Άζζα ο Κωνσταντίνος Ρόδης, ενώ το κείμενο και τη σκηνοθεσία υπογράφει ο Βλάσσης Χρυσικόπουλος. Η παράσταση, πέρα από την προσωπική τραγωδία του ήρωα, αγγίζει και τις πιο ευαίσθητες κοινωνικές πτυχές, με επίκεντρο την LGBTQ θεματική και την κοινωνική περιθωριοποίηση.

ΠΡΕΜΙΕΡΑ: 31 Ιανουαρίου – ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: Κάθε Παρασκευή στις 21:00 – (Θέατρο 104)

Η ζωή πίσω από τα Κόκκινα Φώτα

Η θεατρική παράσταση «Το μπορντέλο της Μαντάμ Ρόζας», σε σκηνοθεσία Αλέξανδρου Λιακόπουλου, επιστρέφει για 11 παραστάσεις. Βασισμένη στο βιβλίο της Σπεράντζας Βρανά –και με θεατρική απόδοση από τον Κώστα Παπαπέτρου–, η παράσταση ρίχνει φως στις άγνωστες πτυχές του κόσμου των σπιτιών με τα κόκκινα φώτα. Το κείμενο εστιάζει στις γυναίκες που ζουν και δουλεύουν εκεί, στις σκληρές στιγμές της δουλειάς τους, αλλά και στις ήσυχες ώρες της ανάπαυσης. Στον ρόλο της Μαντάμ Ρόζας η Δανάη Καλοπίτα. Πρόκειται για μια γυναίκα που ενώ ξεγυμνώνει το κορμί της για τους πελάτες, κρατά σφραλισμένα τα προσωπικά της μυστικά και τον πόνο, καθώς η ζωή της είναι γεμάτη σκληρές αλήθειες που κανείς δεν γνωρίζει. Ο σπαρακτικός αυτός μονόλογος, που συνεχίζει για τρίτη χρονιά, εξερευνά τη σκληρή, αθέατη ζωή των γυναικών αυτών και τις σκοτεινές πτυχές του πληρωμένου έρωτα.

ΠΡΕΜΙΕΡΑ: 30 Ιανουαρίου – ΗΜΕΡΕΣ ΚΑΙ ΩΡΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ: Πέμπτη στις 21:15 – (Θέατρο 104)

Όλες οι παραστάσεις είναι παραγωγές της Duke Productions

ΜΙΚΡΟΣ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ
Ευμολπιδών 13
Γκάζι
2103454831

ΘΕΑΤΡΟ 104
Ευμολπιδών 41
Γκάζι
2103455020

ΚΡΙΤΙΚΗ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ

© ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΝΝΑΚΗ

Άντζελα Μπούσκου: Ου Φονεύσεις

Μια περφόρμανς - θεατρική εμπειρία πάνω στο ευαίσθητο και επίκαιρο θέμα των γυναικοκτονιών

Με το ευαίσθητο όσο και επίκαιρο θέμα των γυναικοκτονιών, αλλά και ευρύτερα με τις διακρίσεις λόγω φύλου, έχουν ασχοληθεί τα τελευταία χρόνια αρκετές αθηναϊκές παραστάσεις, πολυπρόσωπες ή μονόλογοι, σε συνδυασμό ή μη με συζητήσεις, στρωγγυλά τραπέζια με συμμετοχή άμεσα ενδιαφερομένων ή εκπροσώπων φορέων. Με άλλα λόγια, το κίνημα #metoo πέρασε από το κοινωνικό στο θεατρικό, με άλλοτε καθαρά καταγγελτικό και άλλοτε αισθητικά επεξεργασμένο υλικό, αποβλέποντας, σε κάθε περίπτωση, στην ευαισθητοποίηση του κοινού.

Η Άντζελα Μπούσκου συλλαμβάνει και σκηνοθετεί μια περφόρμανς πάνω στο θέμα, συνδυάζοντας μυθοπλαστικό υλικό με στοιχεία θεάτρου-ντοκουμέντο, αλλά κάτω από μια ιδιαίτερη οπτική, όπου το τραγικό συμβάν συνδιαλέγεται με το βιτριολικό χιούμορ, κυρίως όσον αφορά την προσέγγιση που του επιφυλάσσει η διαχείριση από τα ΜΜΕ. Η αρχή της περφόρμανς γίνεται με την ανάγνωση της εντολής «Ου φονεύσεις» εντός ενός τελετουργικά σχεδιασμένου σκηνικού με το ημίγυμνο, καλυμμένο με χώματα σώμα ενός άντρα μ' ένα φονικό όπλο στο χέρι ξαπλωμένο πάνω σε τραπέζι να περιβάλλεται από μαυροφόρες. Θα ακολουθήσουν αποσπάσματα από την Παλαιά Διαθήκη γύρω από τη δημιουργία και την ανωτερότητα του Αδάμ έναντι της Εύας και, στη συνέχεια, οι ρήσεις του αγίου Αυγουστίνου ή του αποστόλου Παύλου με τις οποίες προσδιορίζεται η κατώτερη θέση της γυναίκας στην κοινωνία και τον χριστιανικό κόσμο, ως απαραίτη όλων των δεινών.

Με εναλλασσόμενα στιγμιότυπα σε συνεχή ροή, παρουσιάζονται εικόνες του άντρα αφέντη, του άντρα κακοποιητή, του άντρα βιαστή, του άντρα βαρύμυγα που ρίχνει τη ζείμπεκιά του, του άντρα που κοινωνικοποιείται ως εξουσιαστής, χωρίς να λείπει ένα βλέμμα ειρωνείας εις βάρος του, όπως εκείνο στον αφέντη-ποδοσφαιρόφιλο που αλαλάζει επαίσιχνα μπροστά στην τηλεόραση, έως ότου φάει μια τηγανιά στο κεφάλι από τη γυναίκα του και πέσει σέκος.

Ποτέ, όμως, δεν θα αναπαρασταθεί ένας βιασμός επί σκηνής. Αρκεί ένα ξεγυμνωμένο γυναικείο σώμα καταγής, μια τσάντα με σκόρπιο γύρω της το περιεχόμενό της, μια ζητιάνη που ξεδιαλέγει τα μικροαντικείμενα, σαν αυτά να έχουν σημασία μεγαλύτερη από το νεκρό σώμα. Εικόνα που έρχεται σε πλήρη αντίθεση μ' εκείνη της αρχής με τον νεκρό άντρα που περιβάλλεται από πένθος και σπονδές.

Σε μια άλλη απολαυστική σκηνή, μια δημοσιογράφος, μεταξύ άλλων ασήμαντων ειδήσεων, θα κάνει «ρεπορτάζ» για μια γυναικοκτονία (από τις πολλές), ρωτώντας άσχετες γειτόνισσες, που δίνουν ανούσιες απαντήσεις προς δόξαν της τηλεοπτικής κάλυψης του γεγονότος. Η περφόρμανς σαρκαρίζει την ουσιαστική αδιαφορία για την κάθε γυναικοκτονία μιας κοινωνίας η οποία την αναλώνει γεμίζοντας απλώς

τηλεοπτικό χρόνο, καθοδηγούμενη από μια ατάρεσκη (γυναίκα!) δημοσιογράφο. Βιντεοπροβολές και ταυτόχρονες λήψεις συνοδεύουν τα δρώμενα, ενώ οι φωτισμοί της Στέβης Κουτσοθανάση προσδίδουν, με ατμοσφαιρικούς χρωματισμούς, διαφορετική υπόσταση στο κάθε σύντομο επεισόδιο. Η Αλεξάνδρα Κατερινοπούλου επιμελείται τον ήχο με ποικίλα μουσικά ακούσματα, τα οποία, σωστά επιλεγμένα, κάποιες στιγμές υπερκαλύπτουν τον λόγο των ηθοποιών.

Μια περφόρμανς οφείλει, κατά τη γνώμη μου, τα μέγιστα στους ηθοποιούς της, καθώς, σε αντίθεση με όσα πιστεύουν κάποιες νεανικές ομάδες που ασχολούνται με το είδος, το θέατρο-ντοκουμέντο (ή και αυτό της επινόησης) δεν είναι εκφορά καθημερινού λόγου και αδούλευτης κινησιολογίας, αντιθέτως, απαιτεί πλήρη έλεγχο των υποκριτικών εργαλείων του ηθοποιού. Και η παράσταση της Άντζελας Μπούσκου στηρίχτηκε σε ικανότατους ηθοποιούς.

Η Ανδριανή Κυλάφη και η Άλκηστις Πολυχρόνη αναδείχτηκαν σε ικανότατες περφόρμερς στις άπειρες εναλλαγές των προσωπείων τα οποία ερμήνευσαν. Με θαυμάσια κίνηση, ωραίο λόγο και διαφοροποιήσεις στους πολλαπλούς του ρόλους, τους οποίους ενδύθηκε με ταχύτητα, ως αρχετυπική όσο και εκάστοτε συγκεκριμένη εικόνα του άντρα λειτούργησε ο πολύ καλός Κωνσταντίνος Γιουρνάς.

Η Δήμητρα Χατούπη είναι ένα αδιαμφισβήτητο υποκριτικό κεφάλαιο, λόγω της δύναμης που έχει να μεταμορφώνεται, να τσαλακώνεται, διατηρώντας όμως πάντα τη σαγηνευτική της εκφραστικότητα, την εύπλαστη κίνηση, τις ποικίλες τονικότητες στον λόγο της. Θα αναφέρω εδώ μόνο τις ταχύτατες εναλλαγές της -όχι μόνο εμφανισιακά, με μια περούκα ή ένα ρούχο, αλλά και φωνητικά- στους ρόλους της γειτόνισσας, της θείας, της γνωστής που τους παίρνουν συνέντευξη στα τηλεοπτικά ρεπορτάζ με αφορμή τις γυναικοκτονίες. Η πλήρης κενότητα του επιθυμούντος, ακόμα και με αφορμή ένα τραγικό γεγονός, να βγει στην τηλεόραση, κι ας μην έχει τίποτα να πει, βρίσκει ιδανικό εκφραστή στις εναλλαγές ερμηνείας της Χατούπη.

Η Άντζελα Μπούσκου μοιάζει να βλέπει «εκ των έξω» το διαχρονικό ζήτημα της σεξιστικής συμπεριφοράς σε βάρος της γυναίκας, με αποκορύφωμα τη γυναικοκτονία, με ένα βλέμμα επικριτικό και συγχρόνως σαρδόνια σαρκαστικό απέναντι στην κοινωνία, η οποία, άλλωστε, επωάζει και γεννά τον σεξισμό, και στην αντιμετώπισή του από αυτήν. Δημιουργεί έτσι μια περφόρμανς που δεν απευθύνεται στο συγκινησιακό του θεατή, αλλά καταγράφει ως ντοκουμέντο μια αναντίρρητη αλήθεια. Που ανάγει σε θεατρική εμπειρία για τον θεατή της. Το Art Direction της παράστασης ανήκει στην ίδια τη σκηνοθέτιδα. Το ζείμπεκικο είναι πρωτότυπη σύνθεση του Τάσου Μελετόπουλου. ●

Άντζελα Μπούσκου, Ου Φονεύσεις. Δημοτικό Θέατρο Πειραιά - Σκηνή Ωμέγα

Θ Ε Α Τ Ρ Ο Ρ Ο Ε Σ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Γιώργος Κατσης

Πάνος Παπαδόπουλος

Κωνσταντίνος Πλέμμενος

ΤΩΝ ΓΙΑΝΝΗ ΑΠΟΣΚΙΤΗ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΤΣΗ, ΠΑΝΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΗΣ, ΠΑΝΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ ΣΤΙΣ 21:00

CONSTANTLY PRODUCTIONS

ΠΡΟΠΩΡΑΝΣΗ
more.com

ATHENS VOICE ATHENS GR

Επιμέλεια: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΙΑΗ

Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη

Πώς ο δημοσιογραφικός λόγος πέταξε τη γραβάτα και πότε την ξαναφόρεσε

Έρευνα που εκδόθηκε από το Harvard University Press περιγράφει τις αλλαγές στον λόγο των ΜΜΕ στην Ελλάδα από την πτώση της δικτατορίας ως σήμερα

Του ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΛΛΙΑ

Οι μεταβολές στη μορφή και τους συμβολισμούς της δημοσιογραφικής γλώσσας στην Ελλάδα από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα περιγράφονται σε πρόσφατη έρευνα που κυκλοφορεί από τη σειρά Hellenic Studies Monograph Series του Center for Hellenic Studies του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ. Όπως υποστηρίζεται στο βιβλίο «Greek Media Discourse from the reconstitution of democracy to the Memorandums of Understanding», που υπογράφει η καθηγήτρια Γλωσσολογίας και Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Νικολέττα Τσιτσανούδη Μαλλίδη, η γλώσσα δέχτηκε μια σειρά αλλαγών που οφείλονταν στις διάφορες πολιτικές αλλά και εμπορικές βλέψεις των διαμορφωτών της.

Μία από τις σηματοδοτήσεις της αποκατάστασης της δημοκρατίας το 1974 στην Ελλάδα ήταν η ανάγκη καλλιέργειας μιας καινούργιας κοινωνικοπολιτικής και πολιτισμικής παιδείας. Στον υποδοχέα του καινούργιου εστίασαν όχι μόνον οι φορείς της πολιτικής, αλλά και αυτοί της νεότερης δημοσιογραφίας, με την υιοθέτηση μιας λαϊκής ή και λαϊκότερης γλώσσας με δημοκρατικές συνδηλώσεις. Οι γλωσσικοί κώδικες και το ρεπερτόριο των δημοσιογράφων εγκοινοποιήθηκαν πολλά από τα χαρακτηριστικά της λαϊκής γλώσσας από το 1974 και μετά.

Με την είσοδο της ελεύθερης ραδιοηλεκτρονικής στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι εκπρόσωποι της ηλεκτρονικής δημοσιογραφίας επιχειρήσαν να εμφανιστούν όσο το δυνατόν περισσότερο οικείοι έναντι των αποδεκτών του λόγου τους, συγκλίνοντας «προς τα κάτω» το ρεπερτόριό τους. Αν και φορείς ενός εκ φύσεως δημόσιου και διακεκριμένου είδους λόγου, εν τούτοις εντρυφήσαν στην άτυπη καθημερινή γλώσσα του μικρομεσαίου πολίτη, εγκαταλείποντας την τυπικότητα και αυστηρότητα του παρελθόντος. Οι εκπρόσωποι της πολιτικοεκδοτικής ιεραρχίας προσέγγισαν τα «χαμηλά» κοινωνικοοικονομικά στρώματα μέσω της λαϊκότητας του γλωσσικού κώδικα ακόμη και με την επαναφορά διαλεκτικών στοιχείων, στο πλαίσιο μιας στάσης που η συγγραφέας ονομάζει στάση υψηλής εικονικής και απατηλής οικειότητας.

Οι πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα, όπως η οικονομική κρίση και τα διάφορα κινήματα διαμαρτυρίας, επανέφεραν τον συμβολισμό της χρήσης της δημοτικής στο φυσικό του πεδίο, αυτό της ανατροπής και της αντίστασης στην εξουσία από όπου κι αν αυτή προέρχεται. Οι συμβολισμοί περί τη δημοτική διακρίνονταν μεν από επαναστατική διάθεση, συσχετιζόνταν όμως στη συνέχεια με την προσπάθεια της εξουσίας να πείσει τις μάζες για τη φιλολαϊκότητα και την κοινωνική της ευαισθησία.

Στη συγκεκριμένη έκδοση μελετάται η (μετα)μνημονιακή γλώσσα ή «νεογλώσσα». Όπως υποστηρίζεται, μολονότι, πριν από την εφαρμογή των μνημονίων, η λαϊκή γλώσσα χρησιμοποιούνταν από δημοσιογράφους, πολιτικούς και διαφημιστές για τη διεύρυνση των ακροατηρίων και τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης, η ίδια μορφή της γλώσσας επιλέχθηκε στο εξής προκειμένου να διευκολύνει την κατασκευή της συναίνεσης και αποδοχής των σκληρών μνημονιακών μέτρων. Εάν, δηλαδή, στα χρόνια της ευμάρειας για την ελληνική κοινωνία η γλώσσα υπηρετούσε την εικονική ευμένεια και την απατηλή οικειότητα, στα «πέτρινα χρόνια» των μνημονίων, η ίδια γλώσσα επιστρατεύτηκε για να στιγματίσει τον λαό εν γένει και την κάθε μονάδα χωριστά για το οικονομικό αδιέξοδο στο οποίο περιήλθε η χώρα. Η λαϊκή γλώσσα χρησιμοποιείται για την κατασκευή ενός αφηγήματος για τον στιγματισμό των μονάδων, που δεν μπορούν παρά να αποδεχτούν μια «κατωτερότητα» ως στοιχεία μαζοποιημένα έναντι της (υποτιθέμενης) πολιτισμικής, κοινωνικής και οικονομικής «ανωτερότητας» των κεφαλαιοκρατών.

Ο «λαός» απεικονίστηκε ως βαθιά εμπλεκόμενος στην αλγεινή εμπειρία του «θύματος». Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσίασε η παρουσίαση του οφειλέτη λαού ως αρρώστου, συχνά μάλιστα με πρωτόγονες αντιδράσεις απελπισίας και απαρέσκειας σε όσα του συμβαίνουν. Το χρέος παρομοιάστηκε με ασθένεια, τα μέτρα με φάρμακο και οι δανειστές ήταν οι «σωτήρες γιατροί».

Το βιβλίο, που στην Ελλάδα κυκλοφορεί σε συνεργασία του Harvard University, Center for Hellenic Studies και των εκδόσεων Gutenberg, καταλήγει με αναφορές στον κίνδυνο μιας μη κριτικής ανάγνωσης των τηλεοπτικών κειμένων: Κείμενα τα οποία είναι διατυπωμένα σε λαϊκή μορφή γλώσσας ενέχουν ορισμένες φορές τον κίνδυνο να λειτουργήσουν παγιδευτικά και αποκοιμιστικά για τον αναγνώστη ή τον τηλεθεατή. •

Η «δοκιμαϊκή ποίηση» του Ζήση Κοτιώνη

Ο χρόνος δεν είναι παρά μόνο η εσφαλμένη εμπειρία του πέρατος μιας ανεπανάληπτης δόθεν ζωής

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΤΣΟΥΚΑ

Η «δοκιμαϊκή ποίηση» ως είδος γραφής, με μια έννοια τα έχει όλα και συμφέρει. Υφολογικά, παίρνει την ελευθερία να κάνει λογοπαίγνια και συνειρμούς, να παραδοξολογεί, να δαγκώνει την ουρά της, να απογειώνεται σε δυσθεώρητα ύψη όπως και να έρπει, στο πλαίσιο πάντα του «θεωρητικού αναστοχασμού» που υπηρετεί.

Η τόση ελευθερία όμως ενέχει και τις αντίστοιχες ευθύνες. Είτε μπροστά σ' έναν ενεργό κρατήρα ηφαιστείου είτε σκαρφαλώνοντας σ' ένα βουνό με ρυθμό σαλιγκαριού, το κείμενο οφείλει να χαράξει τη δική του γραμμή πλεύσης και να την ακολουθήσει μέχρι εκεί που οδηγεί. Υιοθετώντας την ποιητική μορφή, το θεωρητικό πλαίσιο αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τη συνοχή και την κατεύθυνση του πονήματος.

Ο Κοτιώνης συναρμολογεί το πλαίσιο του από τη ζωή (τις πρακτικές βίαι) και το έργο (το πρόγραμμα λόγου) έξι υποδειγματικών μορφών της δυτικής πολιτιστικής κληρονομιάς: τον Εμπεδοκλή και τον Διογένη τον Κυνικό στα παράλια της Μεσογείου κατά την αρχαιότητα, τον Ιησού στην Παλαιστίνη, τον Δον Κιχώτη στην Ιβηρική χερσόνησο, τον Ιάπωνά ποιητή Κογιαμπίσι τον 18ο αιώνα, και, λίγο αργότερα, τον Φρειδερίκο Νίτσε στην Κεντρική Ευρώπη.

Εκείνο που τους συνδέει στην ανάγνωση του Ζ. Κ. είναι η ριζική ετερότητα του τρόπου ζωής τους (και όχι απλώς των ιδεών τους) σε σχέση με τα πρότυπα της εποχής τους. Υπήρξαν όλοι τους υποδειγματικά ανένταχτοι, παρίες ή/και ανέστιμοι, έως και γραφικοί. Επιπλέον, «παραμένουν ξένοι διά παντός και σε σχέση με τα σημερινά πρότυπα ζωής, καθώς δεν παρήγαγαν πλούτο, δεν κατανάλωσαν πόρους, παρέμειναν χωρίς κλήρο, ως το τέλος φτωχοί και αδιάφοροι». Αυτό, σε αντιδιαστολή με τη μεγάλη επίδρασή τους στο δυτικό κοσμοείδωλο, τους καθιστά για τον συγγραφέα «σύμβολα συγκρότησης ενός περιβαλλοντικά ενάρτετου βίου, ριζικά κριτικού προς τα κυρίαρχα πρότυπα της καταναλωτικής ευδαιμονίας και του πλουτισμού, που συμβαίνει με την καθυπόταξη των δυνάμεων της φύσης στην οικονομία και την παραγωγή».

Η «Φλεγόμενη γη» του τίτλου αναφέρεται στο κοινό, καθημερινό βίωμα της κλιματολογικής καταστροφής που είναι απόρροια αυτού του άκρατου οικονομισμού. Και, συνεπώς, το μοτίβο της φωτιάς επανέρχεται ως το πιθανότερο αναπόδραστο τέλος, «ένα οριστικά χαμένο στοίχημα εκ των προτέρων»... Τοποθετώντας τους Ξένους του σε αυτό το σύγχρονο πλαίσιο ως φόντο ζωής, ο συγγραφέας έχει επίγνωση ότι επιδιέχεται σ' έναν παράδοξο αναχρονισμό. Είναι «όπως συμβαίνει όταν κοιτάζουμε με το τηλεσκόπιο τα γεωλογικά γεγονότα σε έναν μακρινό πλανήτη και φέρνουμε το παρελθόν στην εμπειρική πρόσληψη ενός διηνεκούς παρόντος».

Στα κεφάλαια που ακολουθούν, συγκεράζονται πτυχές των περίφημων Ξένων και σκηνοθετούνται ερωταποκρίσεις σε ένα ευρηματικό, και συχνά ανίερο, bricolage ιδεών και εμπειριών. Τακτικά επιστρέφει το προαναφερθέν παρόν που είναι ατελεύτητο, χωρίς τέλος και αρχή, αέναα επαναλαμβανόμενο (όπως στη νιτσεϊκή «Χαρούμενη επιστήμη»):

«Όταν η ακυβέρνητη βάρκα θα έχει κάνει τον γύρο του κόσμου θα επιστρέψεις κι εσύ... σε έναν επόμενο κόσμο, κόπια αυτού του κόσμου επί χίλιες φορές προς τα μπρος και άλλες χίλιες φορές προς τα πίσω».

Και, «τότε άδραξα κι εγώ διαμιάς την ιδέα πως όλα γυρίζουνε πίσω και ποτέ δεν υπάρχει η τελευταία φορά».

Και, «[...] η άμετρη δέκταση των άστρων μετά την έκρηξη της μιας κάποιας αρχής δεν είναι παρά μια ανάσα του κόσμου στον χρόνο... Έτσι όπως διαστέλλεται και συστέλλεται τελικά αναπνέει το τέρας, ο κόσμος».

Και, λόγια ενός άλλου συγγραφέα, «οι μελλοντικοί ποιητές επηρεάζουν βαθιά τους προγενέστερους».

Σε αυτά τα λίγα παραγγέλματα γίνεται προφανής η φαινομενολογική ιδιοσυγκρασία του Κοτιώνη, του οποίου το κείμενο είναι ουσιαστικά μια εκτενής άσκηση (και πρόσκληση) στη βιωμένη στοχαστική φαντασία. Η ακόμα, ένα μανιφέστο υπέρ του Εμπεδοκλείου ανιμισμού, της διαισθητικής αισθαντικότητας που ενυπάρχει στα πράγματα

και σ' εμάς: «Ο χρόνος είναι η ίδια η σκέψη. Όχι η σκέψη του ενός ή του άλλου μυαλού αλλά η σκέψη που κατοικεί εντός των πραγμάτων και τα κάνει να είναι έτσι όπως γίνονται και κακήν κακώς τα αδράχνει αντίληψη».

Απεμπολώνοντας τις όποιες πρώτες αρχές (της πίστης, της επιστημονικής βεβαιότητας) η «αναρχική θεολογία» του Ζ. Κ. δίνει το προβάδισμα στην ενσώματη εμπειρία ως προϋπόθεση της γνώσης και της σύνδεσης και, από εκεί, στη διαστρεφόμενη αναπνοή, την ενσυνείδητη ύλη, τη στιγμή που διαρκεί για πάντα... Η κοσμολογία που αρθρώνει ανακαλεί τη μέθοδο από την «Άγρια σκέψη» του Λεβί-Στρός αλλά και την «Ποιητική του χώρου» του Γκαστόν Μπασσάρ.

Δεν είναι σκοπός μας να συμπύξουμε τις ιδέες του βιβλίου σε ένα συνεκτικό σύστημα, διότι δεν πρόκειται για ένα βιβλίο ιδεών. Κυρίως τη «Φλεγόμενη γη» τη συνεχίζει η ρυθμική κι ευέλικτη ροή της γραφής που διαστέλλεται και συστέλλεται από το παράφορο στο ελεγειακό κι από το προσωπικό στο οικουμενικό, τεκμηριώνοντας σε κάθε ευκαιρία ότι όταν τα αντίθετα φτάνουν στο όριο τους, εκεί συναντιούνται. «Τα σπτά σου γίναν ογκοί, βουνά, και τα βουνά πλανήτες. Σπασμένα κοχύλια και θρύψαλα οστών στοιχειώνουν μέσα στα κρύα μάρμαρα».

Ζήσης Κοτιώνης
Ξένοι στη
φλεγόμενη γη
εκδ. Καστανιώτης

Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη
Ο Δημοσιογραφικός
λόγος - Από τη
Μεταπολίτευση
έως τα «Μνημόνια»
εκδ. Gutenberg

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς

CCCVXII Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

ίδιος στον εαυτό σου τα τελευταία χρόνια, από τότε που άρχισες να γίνεσαι γνωστός ως σήμερα.» Και απαντάει ο Νιόνιος, όλο ειλικρίνεια: «Παρατηρώ βέβαια αρκετές αλλαγές, μάλιστα βλέπω τον παλιό μου εαυτό καμιά φορά στον δρόμο και δεν τον χαιρετάω». Η προσωπική μου άποψη είναι ότι ακούμε έναν καλλιτέχνη για το έργο του κι όχι για τις ιδέες του, όποιες κι αν είναι αυτές. Όσοι σταμάτησαν να ακούνε Σαββόπουλο όταν έκανε τη δεξιά στροφή, υποθέτω ότι σταμάτησαν να ακούνε και Smiths όταν ο Morrissey άρχισε να φλερτάρει με τις ιδέες του Farage, και Sex Pistols όταν ο Lydon έλεγε τα τρελά του.

Όσο για τον τομέα της λογοτεχνίας, δεν διάβασαν ποτέ ούτε Φερντινάντ Σελίν, ούτε Έζρα Πάουντ, ούτε Κνουτ Χάμσουν. Και αναφέρω τρία ονόματα συγγραφέων που δεν έκαναν απλώς δεξιά στροφή. Αγκάλιασαν τον φασισμό!

Δεν περιμένω από έναν καλλιτέχνη καθοδήγηση στις διανοητικές μου διεργασίες. Περιμένω όμως έντονα συναισθήματα. Περιμένω μια «Αισθηματική αγωγή», για να αναφέρω τον τίτλο που βάζει ο Γκιστάβ Φλωμπέρ στο βιβλίο του. Και ο Σαββόπουλος το έκανε. Με οδήγησε συναισθηματικά από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο του δίσκο. Μέχρι την τελευταία του συναυλία, εκείνη στο Μέγαρο. Μέχρι το βιβλίο αυτό που καταβρόχθισα και που είναι η πιο πρόσφατη κυκλοφορία του. Να τι γράφει απευθυνό-

μενος στην Άσπα, ύστερα από μια κρίση στη σχέση τους, μια σχέση που κρατάει σχεδόν 60 χρόνια: «Και ξαφνικά ξυπνώ ένα πρωί και μου έλειπε φρικτά! Μου έλειπαν τα μάτια σου, μου έλειπε η φωνή σου. Ήσουν στο Πήλιο. Αρπαξα ένα ταξί μπροστά απ' την πλατεία κι ήρθα κατευθείαν επάνω. Τα είπαμε, τα ξομολογηθήκαμε, τρομάξαμε με τα ίδια μας τα λόγια, σπάσαμε ποτήρια, σπάσαμε πιάτα, σπάσαμε κι εμείς οι ίδιοι, κι ανοίξαμε τις ψυχές μας επιτέλους μαζί με τις μελανιές τους. Κι ύστερα, όπως απότομα τελειώνει η καταιγίδα, και η θάλασσα που τόση ώρα μαινόταν, βγάζει τώρα προβατάκια και πρεμεί σιγά-σιγά, έτσι κι εμείς χαμплώσαμε τα κεφαλάκια μας κι αμίλητοι και χαζούληδες πια γυρίσαμε στην Αθήνα». Γι' αυτό και μόνο χρειάζομαι τον καλλιτέχνη: για να βρίσκει τον τρόπο να με συγκινεί για άλλη μια φορά με μια απλή παράγραφο. Την παράγραφο της προσωπικής του αλήθειας.

Στο «Γιατί τα χρόνια τρέχουν χύμα» μπορείς να βρεις πληροφορίες για κάποιους δίσκους και για κάποια τραγούδια. Μπορείς να βρεις στοιχεία που δεν γνώριζες. Μπορείς να βρεις τις σημερινές σαββόπουλικές απόψεις για μερικούς ομότεχνούς του. Απόψεις για τις συναυλίες του, από το Ολυμπιακό Στάδιο μέχρι σήμερα. Μπορείς να βρεις στοιχεία για την παιδική του ηλικία και τον προσωπικό του κόσμο, όπως διαμορφώθηκαν μέσα στα χρόνια. Και τέλος, μπορείς να βρεις τους λόγους για τους οποίους δάκρυσες -κι ως διαφωνούσες με κάθε πολιτική άποψή του- ακούγοντας το «Εννήθηκα στη Σαλονίκη» στην τελευταία του συναυλία. Τους λόγους για τους οποίους «ξέρεις απ' έξω τη διαδρομή» μέσα σε ολόκληρη τη δισκογραφία του...

* Διονύσης Σαββόπουλος

Περιμένα με μεγάλη αγωνία το βιβλίο του Διονύση Σαββόπουλου. Και είναι από τα λίγα βιβλία -οι δίσκοι είναι αρκετοί- που αγόρασα την πρώτη μέρα κυκλοφορίας του. Και το «Γιατί τα χρόνια τρέχουν χύμα» έδειξε ότι δεν αγάπησα τυχαία τον Διονύση Σαββόπουλο.

Ο Σαββόπουλος με καθόρισε. Κι όχι μόνο εμένα αλλά ολόκληρη τη γενιά μου. Και όχι μόνο τα τραγούδια του αλλά και η αφηγηματικότητά του. Ένα είδος προφορικότητας που το εισέπραττες στους στίχους, ακόμη κι όταν τους τραγουδούσε. Το εισέπραττες στις συναυλίες, όταν μοιραζόταν τις ιστορίες του, στο «Ζήτω το ελληνικό τραγούδι», την τηλεοπτική του εκπομπή όταν συνομιλούσε με τους καλεσμένους του, στα παραμύθια -στα 4 cd της «Μυθολογίας», ακόμη και στον ελάχιστο-μέγιστο «Σταύρο και κυρ-Σταύρο». Το εισπράττεις και στο βιβλίο αυτό που δεν έχει γράψει αλλά έχει υπαγορεύσει, όπως σημειώνει σε κάποιο σημείο.

Ξέρω ότι οι πολιτικές του παρεμβάσεις έ-

χουν ξενερώσει πολλούς από τους ακροατές της γενιάς μου. Στο βιβλίο δεν αναφέρεται πολύ σε τέτοια ζητήματα κι όπου αναφέρεται το κάνει στα ρηκά. Αλλά ποτέ δεν αναγνώρισα τον Σαββόπουλο ως πολιτικό καθοδηγητή μου, ως μουσικό τον αγάπησα. Από τα αριστερά μέχρι τα ελληνορθόδοξα κι ύστερα μέχρι τα δεξιά, ο «πολιτικός» Σαββόπουλος πιθανότατα πάντα ρηκός ήταν -κι ως με συγχωρέσουν όσοι τον έπαιρναν σοβαρά είτε παλαιότερα είτε σήμερα. Προφανώς, ο Δημήτρης Γκιώνης είχε καταλάβει πόσο γρήγορα και πόσο εύκολα άλλαζαν οι οπτικές του Σαββόπουλου και σε μια συνέντευξη του 1975 για το Τετράδιο -που συνεξέδιδε ο Γκιώνης μαζί με τον Φώντα Λάδη από το 1974 μέχρι το 1976-, τον ρωτάει: «Τι αλλαγές παρατηρείς ο

ΚΥΤΤΑΡΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

ΔΕΘΛΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ
ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
SPECIAL GUESTS
BREAK EVEN
SAT 01 FEB
ΚΥΤΤΑΡΟ LIVE
STARTS/21:30 PRESALE/12€ MORE.COM ENTRANCE/15€

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΕΤΑΚΙΔΗΣ
ΜΕΤΑΚΙΔΗΣ
ΠΕΜ 06 FEB 2025
Κύτταρο Live Αθήνα
Μαζί του: Μιχάλης Ατσάλης, Γιώργος Μοκρής, Στένο Αβραμίδη, Πέτρος Λοιμυρίδης, Πρόδρομος Μυστακίδης
Ηχολόγηση: Τάκης Σπυρόπουλος
Πόρτες: 20:30, Εναρξη: 21:30 Προπώληση: more.com

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΑΛΒΑΔΟΡ
ΜΩΡΑ ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ
ΚΥΤΤΑΡΟ LIVE
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7.2
SPECIAL GUEST: FRANK PANK LIBBYN
2025

ΜΑΤΟΥΛΑ & ΖΑΜΑΝΗ
LIVE ΜΠΑΜ
8, 15 & 22 ΦΕΒΡΑΡΗ
ΜΗΔ ΥΑΡΟΥ ΚΛΑ ΚΛΑ
ΚΥΤΤΑΡΟ LIVE
ΣΑΒΒΑΤΑ 8, 15 & 22 ΦΕΒΡΑΡΗ

ΣΠΥΡΟΣ ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ
#GRAMMENTINOS
14.02.25
ΠΟΡΤΕΣ: 21:00 ΕΝΑΡΞΗ: 22:00 ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ MORE.COM
ΚΥΤΤΑΡΟ LIVE
ΗΡΕΣΟΥ 48, ΑΘΗΝΑ

LOCOMONIA
20 ΧΡΟΝΙΑ
ΚΥΤΤΑΡΟ LIVE
Party Maske 21 & 28 / 2 2025

website: www.kyttarolive.gr f/b page: KYTTARO Live Club / KYTTARO tel. 210 8224134 / 6977641373 e-mail: info@kyttarolive.gr

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

«Καρτερία»: Το ναυάγιο του σερ Έρνεστ Σάκλετον και του πληρώματος στην Ανταρκτική μέσα από τις αφηγήσεις όσων επέζησαν

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Έξω βρέχει ραγδαία – ακούω τη βροχή να κροταλίζει στο τζάμι του δωματίου μου. Στο απέναντι μπαλκόνι κάποια γυναίκα προσπαθεί να προστατεύσει τις γλάστρες της από το ξεροβόρι που φυσάει λυσσασμένα. Έχω ανάψει τη θέρμανση στο φουλ κι έχω αράξει στον καναπέ για να διαβάσω. Μόλις έχω φτιάξει έναν καφέ στην άρτι αγορασμένη εσπρεσσιέρα μου, δεν έχω καμιά δουλειά να βγω από το σπίτι, και ο χρόνος μπροστά μου απλώνεται μακρύς. Ιδανικές συνθήκες για να συνεχίσω το βιβλίο που διαβάζω.

Πρόκειται για το ταξίδι του Σάκλετον στην Ανταρκτική. Τι απόλαυση, αλήθεια, να διαβάσεις τις περιπέτειες μιας ομάδας ανθρώπων που βασανίζονται στον παγωμένο Νότιο Πόλο, ενώ εσύ γυρνάς ξέγνοιαστα τις σελίδες στη θαλπωρή της ζεστής οικίας σου.

Ενώ ξεκινούσε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στην Ευρώπη, το 1914, ο εξερευνητής των Πόλων σερ Έρνεστ Σάκλετον, ξεκινάει με ένα τρικάταρτο σκαρί και καμιά τριανταριά νοματαίους να φτάσει στην Ανταρκτική, με στόχο να τη διασχίσει στη συνέχεια απ' άκρη σ' άκρη με τα πόδια. Εντάξει, εκείνος ήταν τρελός, οι υπόλοιποι γιατί τον ακολούθησαν, ήταν η πρώτη σκέψη μου. Θα μου πείτε, ήταν είτε Νότιος Πόλος είτε πόλεμος. Ο καθένας διαλέγει τον θάνατο που του ταιριάζει. Χώρια που εκείνα τα χρόνια η εξερεύνηση των δύο Πόλων ήταν στη μόδα.

Εντούτοις, αν ήξεραν τι περίμενε το πλήρωμα της Καρτερίας (τι ταιριαστό όνομα που προδίδει εξ αρχής τι θα είχαν να αντιμετωπίσουν), δεν νομίζω ότι κανείς θα επιβιβαζόταν στο περί ου ο λόγος ιστιοφόρο.

Λίγα μίλια τους χώριζαν από την Ανταρκτική όταν το σκάφος τους παγιδεύτηκε και τελικά συντρίφτηκε ανάμεσα στις παγονησίδες του ωκεανού. Το πλήρωμα έπρεπε πλέον να βαδίσει πάνω στον επιπλέοντα πάγο, κουβαλώντας τρεις βάρκες με την ελπίδα να τις ριξεί κάποτε στην ανοιχτή θάλασσα μήπως και κατάφερναν να γυρίσουν στον πολιτισμό.

Ο αναγνώστης, κουκουλωμένος στις κουβέρτες του, διαβάζει τις περιπέτειες αυτών των ανδρών που αγωνίζονται με τα αδυσώπητα στοιχεία της φύσης, με την έλλειψη νερού και τροφίμων, με τα κρυσπαγήματα και τα κύματα που υψώνονται όμοια με πύργους γύρω από τις βάρκες τους. Πώς γίνεται να μην χάνουν το κουράγιο τους, πώς συμβαίνει να μην επαναστατούν μπροστά στις αφάνταστες ταλαιπωρίες, πώς, τέλος, τα καταφέρνουν να κρατάνε ημερολόγιο των ημερών που διανύουν;

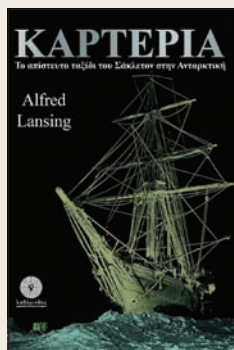
Τις αφηγήσεις όσων επέζησαν μπόρεσε και συνέλεξε ο συγγραφέας αυτού του βιβλίου, ο Αμερικάνος **Άλφρεντ Λάνσινγκ** (1921-1975), και μας έδωσε αυτό το συναρπαστικό αφήγημα – τη μετάφραση του οποίου στα ελληνικά έκανε άψογα ο **Θωμάς Μαστακούρης**.

Μεταφέρω εδώ λίγες αράδες από το ημερολόγιο ενός από το πλήρωμα. Το ιστιοφόρο τους έχει ήδη καταστραφεί και βρίσκονται πάνω στους πάγους.

«Η μια μέρα διαδέχεται την άλλη χωρίς τίποτα για να διακόψει τη μονοτονία. Κάνουμε βόλτες γύρω από το κομμάτι του πάγου αλλά κανείς δεν μπορεί να φτάσει πιο πέρα και έτσι θα μπορούσαμε κάλλιστα να βρισκόμαστε πάνω σε ένα νησί. Δεν υπάρχει τίποτα το καινούργιο για διάβασμα και κανένα θέμα συνομιλίας, αφού όλα τα θέματα έχουν εξαντληθεί προ πολλού. Δεν ξέρω καν ποια μέρα της εβδομάδας είναι, εκτός κι αν είναι Κυριακή, επειδή εκείνη τη μέρα τρώμε για μεσημεριανό συκώτι πιγκουίνου και μπέικον...»

Εκείνη τη στιγμή, δεν μπορούν να μαντέψουν τι τους περιμένει.

Ούτε ο αναγνώστης μπορεί.

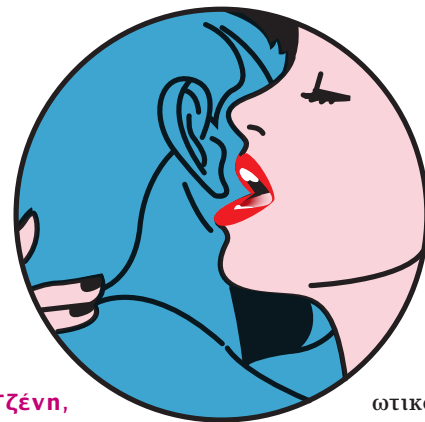

Άλφρεντ Λάνσινγκ
Καρτερία, το απίστευτο ταξίδι του Σάκλετον στην Ανταρκτική
εκδ. ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ

Μίλα μου

Βρόμια - RELOADED

Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

Αγαπητή μου Τζένη,

σου στέλνω γιατί είμαι στο στάδιο αμφιταλάντευσης με ένα γκομενάκι, να τον κρατήσω ή να τον τζάσω; Εγώ μένω με τους δικούς μου, γιατί ακόμη σπουδάζω, και μετά θα ψάξω σίγουρα για δουλειά, αυτός δουλεύει σε μια εταιρεία και μένει με συγκάτοικο για να μοιράζονται τα έξοδα, έτσι λέει τουλάχιστον. Έχω αρχίσει να πιστεύω ότι μου λέει ψέματα πως έχει συγκάτοικο, γιατί όποτε του έχω πει να πάμε σπίτι του, αρνείται πεισματικά και συνεχώς βρίσκει δικαιολογίες ότι ο συγκάτοικος είναι λίγο περιεργός και ότι τάχα μου έχουν βάλει κανόνα να μη φέρνουν στο σπίτι κόσμο. Εμένα όλα αυτά μου φαίνονται περίεργα, συν το γεγονός ότι εξαφανίζεται για ώρες μέσα στην ημέρα, και δεν είναι πάντα τις ώρες που δουλεύει, ούτε μου έχει δείξει ποτέ φωτογραφία με τον συγκάτοικο του...

Χμμ! Κάτι περίεργο μυρίζομαι στην ατμόσφαιρα! Σίγουρα δεν είναι μια απλή, καθημερινή κατάσταση να σου λέει ο άλλος ότι δεν φέρνουν κόσμο στο σπίτι. Δηλαδή τι είναι εκεί μέσα; Βάλε και τις εξαφανίσεις και τα λοιπά περίεργα, δεν μας τα λέει καλά το «γκομενάκι». Για να μην μπορούμε σε διαδικασίες ντετέκτιβ με βόλτες στη γειτονιά του κτλ., προτείνω ωραία και σταράτα να του πεις πώς νιώθεις. Πρόσεξε μη σε τουμπάρει, γιατί είμαι σχεδόν σίγουρη ότι κάτι κρύβεται πίσω από την υπόθεσή του.

Ζω για τη στιγμή που θα μπορέσω να νοικιάσω μόνη μου ένα μικρό διαμερισμάκι. Μένω με τη θεία μου, γιατί σπουδάζω στην Αθήνα κι εκείνη μένει εδώ μόνιμα, και καταλαβαίνεις ότι δεν έχω την ιδι-

ωτικότητα που θα ήθελα. Άσε που η θεία μου ακούει τα πάντα, ψάχνει τα πάντα και παρακολουθεί τα πάντα. Ακόμα και στην ψυχοθεραπεία μου, που κάνω διαδικτυακά, εκείνη είναι στο μέσο δωμάτιο και δεν νιώθω πολύ άνετα. Μετά με ρωτάει τι είπαμε με τον ψυχολόγο, γιατί δεν τα συζητώ μαζί της κι άλλα τέτοια...

Μεγάλο θέμα η ιδιωτικότητα, φίλη μου! Σου προτείνω να κοιτάξεις και στη σχολή σου αν υπάρχουν άλλα άτομα που ψάχνουν κι εκείνα συγκατόικους, για να μοιραστείτε το ενοίκιο. Ποτέ δεν ξέρεις! Κάτι μπορεί να βρεθεί. Σου εύχομαι σύντομα να γίνεις ανεξάρτητη και να έχεις το δικό σου σπίτι.

Βγήκα τώρα πρόσφατα με έναν τύπο ραντεβού για να γνωριστούμε καλύτερα. Μόλις τον είδα, ενθουσιάστηκα! Ήταν κούκλος (πιο ωραίος από κοντά απ' ό,τι στις φωτογραφίες του στο Instagram), αλλά μετά απογοητεύτηκα εντελώς. Αρχίσαμε να συζητάμε περί σχέσεων, και τι μου πετάει; Ότι «το όνειρό του είναι να βρει μια κοπέλα που να έχει σπίτι με πισίνα, να είναι πλούσια και να οδηγεί κάμπριο»... Εν τω μεταξύ, εγώ είμαι υπάλληλος σε μεγάλη πολυεθνική και ζω από τον μισθό μου... Αυτά!

Άπαπα! Έπεσες κι εσύ σε περίπτωση! Άρα έψαχνε πισίνα και αυτοκίνητο, όχι σύντροφο! Δεν πειράζει, καλύτερα που σ' τα είπε από νωρίς νωρίς, για να ξέρεις με τι έχεις να κάνεις. Άφησέ τον να ψάχνει για πισίνα, κι εσύ ψάξε για μια κανονική σχέση. Θέλετε διαφορετικά πράγματα έτσι και αλλιώς, οπότε πάμε στο επόμενο ραντεβού, που ελπίζω να πάει καλύτερα!

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Καλή εβδομάδα, αγαπημένε Κριέ! Έντονο το στοιχείο της ανανέωσης. Θα γνωρίσεις νέα άτομα, θα έχεις νέες ιδέες, θα θέσεις νέους στόχους. Γενικώς, θα θελήσεις να κοινωνικοποιηθείς, κάτι που θα σε γεμίσει με αισιόδοξα. Φύλαγε τα ρούχα σου γύρω από παρασκηνιακά σκηνικά και βάλε την προσωπική σου πινακίδα σε ό,τι κάνεις και θα τα πας περίφημα! Στα ερωτικά, αν είσαι ελεύθερος, δεν αποκλείεται είτε να κάνεις μια γνωριμία από το πουθενά, είτε μια απλή συζήτηση ή επικοινωνία να εξελιχθεί σε κάτι παραπάνω. Αν δεν είσαι ελεύθερος, θα έρθεις πιο κοντά στο ταίρι σου, νιώθοντας πως σου δείχνει λίγο περισσότερη κατανόηση.

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Καλή εβδομάδα, Ταύρε μου! Οι επόμενες μέρες θα κινηθούν γύρω από τον άξονα των επαγγελματικών, καθώς θα θελήσεις να τα φέρεις στο προσκήνιο. Κι επειδή αναμένονται εξελίξεις, πολύ καλά θα κάνεις. Έχε όμως κατά νου πως δεν συναγωνίζεσαι κανέναν. Ό,τι καταφέρεις είναι καλό για σένα και μόνο. Πρόσεξε όμως μην παραφανείς φιλόδοξος. Στα γκομενικά, αν είσαι αδέσμευτος, όλο και κάτι νέο θα γνωρίσεις, απλά θα σου έλεγα να φανείς λίγο επιφυλακτικός και να μην εξιδανικεύσεις άμεσα αυτό το άτομο. Αν είσαι ήδη δεσμευμένος, κάνε πράγματα που μπορούν να σε φέρουν ακόμα πιο κοντά στο άλλο σου μισό, όπως π.χ. κοινές ρομαντικές δραστηριότητες.

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητό Διδυμάκι! Ένα επταήμερο που σου φέρνει ανάπτυξη πάσης φύσεως! Ευνοούνται οι μετακινήσεις, τα ταξίδια, καθώς και τα επαγγελματικά σου. Πλάνα γύρω απ' αυτόν τον τομέα μπορείς τώρα να τα τρέξεις χωρίς πολλές δυσκολίες. Δεν αποκλείεται πολλά απ' αυτά που ήταν κάπως θολά, τώρα να σου βγάλουν νόημα (κυρίως σε θέματα της καθημερινότητας). Στα ερωτικά, αν είσαι μπακούρι, έχει τα μάτια σου ανοικτά σε επαγγελματικά ή κοινωνικά δρώμενα, γιατί δεν αποκλείεται να γνωρίσεις κάποιο καλό γκομενάκι. Αν δεν είσαι μπακούρι, θα δεις το ταίρι σου να γίνεται πιο περιποιητικό απέναντί σου, κάτι που θα σας ανάψει τα αίματα.

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, Καρκινάκι μου! Οι μέρες που έρχονται θα σου φωτίσουν μάλλον κάποια γραφειοκρατικά ζητήματα, όπως συμβόλαια ή κάποια deals που ήθελες να κλείσεις. Τα πράγματα μπορούν να εξελιχθούν υπέρ σου, καλού κακού όμως άκου και το ένστικτό σου. Στα γκομενικά, αν είσαι ελεύθερος, υπάρχουν αρκετές πιθανότητες να γνωρίσεις κάποιο αξιόλογο γκομενάκι που θα σε ενθουσιάσει στο έπακρο. Απλώς μη βιαστείς να τα δώσεις όλα με το καλημέρα σας. Αν έχεις ήδη μόνιμο δεσμό, θα βρεις τρόπους να εκφράσεις πιο ουσιαστικά τα θέλω σου στο άλλο σου μισό κι αυτό θα σας φέρει πιο κοντά.

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ Λέοντα! Αυτό το επτάημερο θα κληθείς να δώσεις προτεραιότητα στους άλλους. Αν προκύψουν θέματα με συναδέλφους, αμόρε, οικογένεια, καλό θα ήταν να δεις το πράγμα και από τη δική τους μεριά. Να ξέρεις πως οι διαπροσωπικές σου σχέσεις ευνοούνται. Στα αισθηματικά, αν είσαι single, βγες με φίλους και διασκέδασε, γιατί κάπου εκεί караδοκει κάποιο νέο και πολλά υποσχόμενο φλερτ. Αν δεν είσαι single, πρόσεξε βασικά ζητήματα που ταλαιπωρούν εσένα και το αμόρε. Πέρα από αυτά, όμως, υπερσχύει ο ρομαντισμός, που σου υπόσχεται φλογερές στιγμές.

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ Παρθένε! Θα σου τονίσει τον τομέα της υγείας, καθώς μάλλον την έχεις παραμελήσει τελευταία. Επιπλέον να είσαι λίγο πιο προσεκτικός στο τι λες αλλά και στο πώς το λες. Δώσε προτεραιότητα σε θέματα που σχετίζονται με την καθημερινότητα και τη ρουτίνα σου. Ρίξε και καμιά ματιά στις συνεργασίες σου, δεν θα σε βλάψει... Στα αισθηματικά, αν είσαι ελεύθερος, προβλέπεται να υπάρξει μια ξαφνική νέα γνωριμία που μάλλον θα σου πάρει τα μυαλά. Αν έχεις ήδη ταίρι, είναι ευκαιρία να του δείξεις την πιο ρομαντική σου πλευρά. Απλώς θέλω να προσέξεις λίγο τα standards σου.

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Καλή εβδομάδα, Ζυγέ μου! Ήρθε η στιγμή για ξεσκαρτάρισμα σε θέματα που σε απασχολούν καιρό, και καλό θα ήταν να βάλεις και τα απαραίτητα όρια. Θα βρεις χρόνο να γεμίσεις την καθημερινότητά σου με δραστηριότητες που σε ευχαριστούν. Όμως, πρέπει να κλείσεις κι εκκρεμότητες που έχεις παραμελήσει. Σε θέματα καρδιάς, αν είσαι αδέσμευτος, θα νιώσεις έντονο το στοιχείο του ρομαντισμού, κάτι που θα σε ωθήσει στο να κυνηγήσεις το φλερτ. Κι αυτό θα φέρει πολλές γνωριμίες. Κάποια απ' αυτές μπορεί να πάει καλά, αν κινηθείς με λογικές απαιτήσεις. Αν είσαι δεσμευμένος, μπορείς να οργανώσεις κάποια δραστηριότητα που θα σας ανανεώσει.

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ Σκορπιέ! Οι επόμενες μέρες σε καλούν να κλειστείς λίγο στον εαυτό σου, χωρίς να είναι κακό αυτό, έτσι! Χρειάζεσαι ένα ξεκαθάρισμα, να δεις τι θέλεις, τι πρέπει να κρατήσεις και τι όχι. Το παρελθόν, ας πούμε, σου βάζει εμπόδια, χωρίς λόγο, αν με ρωτάς. Όλα μπορούν να πάνε από το καλό στο καλύτερο, οπότε embrace that! Στα αισθηματικά σου, αν δεν έχεις ταίρι, θα τις κάνεις τις γνωριμίες σου, δεν σε φοβάμαι! Αυτό που φοβάμαι είναι μην πέσεις στην παγίδα της εξιδανίκευσης και μετά προσγειωθείς απότομα. Αν έχεις ήδη ταίρι, ρίξε τις ωραίες ιδέες σου στο τραπέζι, γιατί μπορεί να αναζωπυρώσουν τη φλόγα ανάμεσά σας.

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Τοξοτάκι μου! Θα σε διακατέχει μια παράξενη ενέργεια τις επόμενες μέρες κι αυτό θα σε ωθήσει να κλείσεις υποθέσεις με τις οποίες δεν γούσταρες καθόλου να ασχοληθείς το προηγούμενο διάστημα. Απλώς θα σου πρότεινα να το πας λίγο πιο χαλαρά, για να μην κλατάρεις στο τέλος. Στα ερωτικά, αν είσαι χωρίς μόνιμο δεσμό, δεν αποκλείεται να γνωρίσεις κάποιο άκρως αξιόλογο γκομενάκι μέσα από εξόδους ή εξορμήσεις που θα κάνεις. Καλό θα ήταν, πάντως, να φανείς λίγο ρεαλιστής στις προσδοκίες σου. Αν έχεις μόνιμο δεσμό, αυξάνεται η ανάγκη σου για σωστή επικοινωνία, κάτι που δημιουργεί ευχάριστα συναισθήματα.

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Καλή εβδομάδα, φίλε Αιγόκερε! Επτάημερο με έντονο οικονομικό ενδιαφέρον, κι εσύ δεν έχεις καλύτερο! Ευκαιρίες να επαναξιολογήσεις προηγούμενες επιλογές σου αλλά και να κάνεις κάποια ανοίγματα που έχεις καιρό κατά νου. Όμως, για να πετύχεις τα πιο μεγάλα σου σχέδια, είναι σημαντικό να κρατήσεις καθαρό το μυαλό σου. Στα αισθηματικά, αν είσαι μπακούρι, μπορείς να μην μείνεις έτσι για καιρό, καθώς μέσα από τον περίγυρό σου μάλλον θα γνωρίσεις κάποιο γκομενάκι που θα παίξει με το μυαλό σου, κάτι που σε φτιάχνει. Αν δεν είσαι μπακούρι, μπορείς τώρα να ανοιχτείς πιο εύκολα στο ταίρι σου και να ανάψεις τα αίματά σας.

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Καλή εβδομάδα, φίλε Υδροχόε! Με χαρά σου ανακοινώσω πως αυτό το επτάημερο σου φέρνει έντονο το στοιχείο της έκφρασης. Αν, ας πούμε, έχεις πράγματα μέσα σου που θέλεις καιρό να βγάλεις προς τα έξω, ήρθε η στιγμή να το κάνεις! Θα δεις πως οι γύρω σου θα είναι πολύ δεκτικοί. Αν είσαι αντικειμενικός και λογικός, ειδικά, δεν θα μπορέσει σχεδόν κανείς να σου αντισταθεί. Στα γκομενικά σου τώρα, αν δεν έχεις μόνιμο δεσμό, μέσα από τις κοινωνικές σου συναναστροφές ενδέχεται να κάνεις κάποια πολύ αξιόλογη γνωριμία. Αν, πάλι, έχεις ήδη ταίρι, μπορείς να εκφραστείς πολύ πιο εύκολα και άρα να έρθεις ακόμα πιο κοντά του. Μπράβο, Υδροχόε μου!

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Καλή εβδομάδα, αγαπημένε Ιχθύ! Θα νιώσεις πως κάποιοι ίσως κάτι να σου κρύβουν. Εγώ, πάλι, θα σου πω πως μάλλον είναι όλα αποκυήματα της φαντασίας σου. Οπότε, προσπάθησε να κάνεις ένα restart, αφού πρώτα τα βάλεις όλα κάτω και τα αξιολογήσεις. Γενικά, η εβδομάδα σε καλεί να κλειστείς λίγο στον εαυτό σου. Στα ερωτικά, αν είσαι ελεύθερος, δεν αποκλείεται να γνωρίσεις κάποιον που κουβαλάει τα ίδια μυαλά μ' εσένα, κάτι που –έπειτα από καιρό– θα σε συναρπάσει. Ωστόσο, μη δεις τα πράγματα υπερβολικά ρομαντικά. Αν, πάλι, είσαι ήδη δεσμευμένος, μπορείς να μοιραστείς τις πιο κρυφές σου σκέψεις με το ταίρι σου και να έρθετε ακόμα πιο κοντά.

Δεν μπορείς να μιλήσεις; Δεν χρειάζεται να μιλήσεις!

Ξέχνα τα τηλεφωνήματα. Στείλε στην ACiStant.

Ρύθμισε μαζί της τα πάντα για την αποστολή ή παραλαβή του δέματός σου μέσα από το site μας ή από το app με μερικά μόνο taps.

Τώρα, με ακόμα περισσότερες δυνατότητες:

- Επιλογή ACS Smartpoint Locker για παραλαβή μέσα σε 15", 24/7
- Επιλογή παράδοσης σε γείτονα
- Αλλαγή διεύθυνσης παράδοσης
- Προσθήκη οδηγιών παράδοσης, π.χ. όνομα σε κουδούνι, όροφο κ.ά.

Έδρα: ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ 36-38, 122 41 ΑΙΓΑΛΕΩ,
τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr

ACS
Τα πάντα, παντού.

Δίνουμε μεγάλη χαρά με μία μόνο μικρή κίνηση

Χάρη στη δική σας συμμετοχή προσφέρουμε

131.437€*

στον οργανισμό «**Το Χαμόγελο του Παιδιού**» για τη στήριξη του προγράμματος **Υποστήριξης Ευάλωτων Οικογενειών** για την κάλυψη των επισιτιστικών αναγκών και τις δράσεις κοινωνικής ένταξης.

Σας ευχαριστούμε πολύ!

*Από 16 έως και 29 Δεκεμβρίου 2024 η Lidl Ελλάς είχε δεσμευτεί να προσφέρει 0,10€ στον Οργανισμό «Το Χαμόγελο του Παιδιού» με κάθε σκανάρισμα της ψηφιακής κάρτας Lidl Plus. Κατά το διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν από τους πελάτες μας συνολικά 1.314.370 σκαναρίσματα, από τα οποία συγκεντρώθηκε το ποσό των 131.437€.

Περισσότερα: lidl-hellas.gr/lidl-plus

